

Sametingets plenum

Møtebok 01/03

Kautokeinoveien 50, N-9730 Kárášjohka
Telefon (47) 78 47 40 00
Telefaks (47) 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Tid: 25. – 28. februar 2003

Sted: Karasjok

Saksliste:

Sak 01/03	Konstituering - navneopprop, permisjoner, innkalte vararepresentanter - godkjenning av innkalling og saksliste
Sak 02/03	Utvidelse av forvaltningsområdet for samisk språk
Sak 03/03	Sametingets forretningsorden – endring
Sak 04/03	Sametingsrådets beretning om virksomheten
Sak 05/03	Spørsmål til Sametingsrådet i.h.t. Sametingets forretningsorden § 11
Sak 06/03	Kunngjøring av nye saker
Sak 07/03	Valg
Sak 08/03	Revisjon av reindriftsloven - høring
Sak 09/03	Godtgjørelsesreglement – endring av representantenes godtgjørelse
Sak 10/03	Sametingets ungdomspolitisk utvalg - arbeidsordning
Sak 11/03	Sametingets organisering – drøfting
Sak 12/03	Opprettelse og utvidelse av nasjonalparker og landskapsvernområder
Sak 13/03	Fritak fra verv som medlem i møtelederskapet
Sak 14/03	Vern Vefsnavassdraget mot kraftutbygging
Sak 15/03	Nei til krig i Irak

Møtesekvenser

Tid	Sak
25.02.03 kl. 09.00 – 12.00	01/03
	02/03
	03/03
25.02.03 kl. 15.00 – 19.45	04/04
	05/03
	06/03
	13/03
27.02.03 kl. 09.00 – 12.00	08/03
27.02.03 kl 15.00 – 19.45	09/03
	10/03
	11/03
	06/03 forts.
28.02.03 kl. 08.00 – 12.00	07/03
	14/03
	15/03
	12/03
	08/03

Sak 01/03

Konstituering

Saken påbegynt tirsdag 25.02.03 kl. 09.00

Representanter

Følgende representanter var tilstede ved konstitueringen:

1.	Olav M. Dikkanen	21.	Svein Peter Pedersen
2.	Magnhild Mathisen	22.	Randi A. Skum
3.	Berit Ranveig Nilssen	23.	Margreta Påve Kristiansen
4.	Steinar Pedersen	24.	Per-Bjørn Lakselvnes
5.	Janoš Trosten	25.	Ann-Mari Thomassen
6.	Lasse Wigelius (<i>Vara for Jon Erland Balto</i>)	26.	Berit Oskal Eira
7.	Ragnhild Nystad	27.	Ove Johnsen
8.	Egil Olli	28.	Åge Nordkild
9.	Terje Tretnes	29.	Roger Pedersen
10.	Per A. Bæhr	30.	Per Solli
11.	Ole Henrik Magga	31.	Sven-Roald Nystø
12.	Isak Mathis O. Hætta	32.	Stig Eriksen
13.	Josef Vedhugnes	33.	Anders Urheim
14.	Olaf Eliassen	34.	Jarle Jonassen
15.	Sverre Anderssen	35.	Kjell Jøran Jåma
16.	Willy Olsen	36.	Sten Erling Jønsson
17.	Jon Harald Skum	37.	Birger Nymo
18.	Tormod Bartholdsen	38.	Johan Mikkel Sara
19.	Geir Tommy Pedersen	39.	Jørn Are Gaski
20.	Willy Ørnebakk		

Innvilgende permisjoner

Permisjoner for deler av plenumsmøtet

Representant nr. 6 Jon Erland Balto innvilget permisjon til tirsdag 24.02.03 kl. 15.00

Representant nr. 29 Roger Pedersen innvilget permisjon fra og med kl.15.00 27.02.03 og 28.02.03.

Representant nr. 38 Johan Mikkel Sara innvilget permisjon 28.02.03.

Vararepresentanter

Lasse Wigelius møtte for representant nr. 6 Jon Erland Balto 24.02.03 frem til kl. 15.00

Jørn Reinås møtte for representant nr. 29 Roger Pedersen 27.02.03 fra kl. 15.00 og 28.02.03.

Aina Dahl møtte for representant nr. 38 Johan Mikkel Sara 28.02.03

I. Dokumenter

- Møteinnkalling av 03. februar 2003 med forslag til saksliste.

II. Forslag og merknader

Møtelederskapets innstilling overfor Sametinget:

1. Innkalling av 03.02.03 med innstilling til saksliste, med tilleggssak 13/03, godkjennes
2. Sak 13/03 behandles tirsdag 25.02.03, mens sak 07/03 behandles fredag 28.02.03

III. Votering

Av 39 representanter var 39 tilstede.

1. Møtelederskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV. Protokolltilførsel

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

Taler	Replikk
Ole Henrik Magga	

VI. Sametingets vedtak etter voteringen

Innkalling av 03. februar 2003 med saksliste med tilleggssak 13/03 Fritak fra verv som medlem i møtelederskapet, ble godkjent.

Saken ble avsluttet 25. februar 2003 kl. 09.13

Sak 02/03

Utvidelse av forvaltningsområdet for samisk språk

Saken påbegynt 25. februar 2003 kl 09.15.

I. Dokumenter

- Sak R 08/03 Utvidelse av forvaltningsområdet for samisk språk
- Melding om politiske vedtak – Samisk språk og forvaltningsområde, Tysfjord kommune 07.11.02
- Forvaltningsområdet for samisk språk - Tysfjord kommune, Kultur- og kirkedepartementet 15.07.02
- Tysfjord kommune som samisk språk og forvaltningsområde – høring, 01.07.02
- Tysfjord kommune som samisk språk og forvaltningsområde – svar på høring, 26.08.02
- Notáhta – Sámelága hálddašanguovllu suohkaniid vuoigatvuodát ja geatnegasvuodát, 23.05.02
- Forvaltningsområde for samisk språk – rettigheter og plikter, 23.05.02

II. Forslag og merknader

Sametingsrådets innstilling overfor Sametinget:

Sametinget har tatt initiativ til utvidelse av forvaltningsområdet for samisk språk og sendte våren 2002 en forespørsel til seks ulike kommuner om interessen for å bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk. Sametinget er kjent med at Tysfjord kommune har fattet et positivt vedtak i saken.

Sametinget har i sak 26/94 Samisk språk i lulesamisk område blant annet sagt at om det lulesamiske språk skal høyne sin status må det satses på å gjøre språket mer tilgjengelig og synlig. Et av tiltakene vil være å arbeide for at Tysfjord kommune kommer inn under forvaltningsområdet for samisk språk.

Sametinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget en endring i Samelovens §3-1, slik at Tysfjord kommune kan bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk etter samme regler som de andre kommunene som er definert som forvaltningsområde for samisk språk.

Sametinget ber i den forbindelse om at tospråklighetsmidlene økes, slik at innlemmelse av Tysfjord kommune ikke fører til en reduksjon i midlene for de seks kommunene som i dag er definert som forvaltningsområde for samisk språk.

Sametinget viser til at flere kommuner er blitt forespurt om å bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk, og anbefale at disse kommunene også innlemmes i språkforvaltningsområdet dersom de gjør vedtak på det.

Sametinget ber også Kultur- og kirke departementet om å gjennomføre en evaluering av Samelovens språkregler. Språkreglene har nå vært i funksjon siden 1992, og det er behov for å gjennomføre en evaluering. Reglene må tilpasses dagens situasjon og internasjonale språkbestemmelser.

Forslag 1, representant Roger Pedersen, SVFs sametingsgruppe:

Saken drøftes på dette plenum og vedtak fattes på et senere plenum.

Sametingsrådet utarbeider minimumskriterier som eventuelt nye kommuner må godkjenne for at de kan bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk.

Sametingsrådet arbeider aktivt opp mot de nye kommunene som er foreslått innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk, slik at når plenum fatter endelig vedtak, så at ting kan være avklart vedrørende de forskjellige kommuners syn på dette.

Forslag 2, representant Anders Urheim, Arbeiderpartiets sametingsgruppe:

Tilleggspunkt:

Sametinget ber Regjeringen bevilge økonomiske midler som et stimulerings tiltak til andre aktuelle kommuner for å avhjelpe disse i vurderinger og forberedelser med hensyn til en eventuell innlemmelse i forvaltningsområdet for samisk språk.

III. Votering

Av 39 representanter var 38 tilstede.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

1. Forslag 1 ble forkastet med 2 stemmer.
2. Forslag 2 ble enstemmig vedtatt.
3. Sametingsrådets innstilling med det vedtatte tilleggspunktet, ble entemmig vedtatt.

IV. Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

Taler	Replikk
-------	---------

1.	Johan Mikkel Sara (saksordfører)	Roger Pedersen
		Magnhild Mathisen
		Isak Mathis O. Hætta
		Terje Tretnes
		Johan Mikkel Sara
2.	Ann-Mari Thomassen	Roger Pedersen
		Willy Ørnebakk
		Ann-Mari Thomassen
3.	Anders Urheim	Ann-Mari Thomassen
		Anders Urheim
4.	Roger Pedersen	Svein Peter Pedersen
		Sven-Roald Nystø
		Geir Tommy Pedersen
		Johan Mikkel Sara
		Roger Pedersen
5.	Stig Eriksen	
6.	Svein Peter Pedersen	
7.	Terje Tretnes	
8.	Geir Tommy Pedersen	
9.	Åge Nordkild	
10.	Janoš Trosten	
11.	Magnhild Mathisen	
12.	Sven-Roald Nystø	
13.	Anders Urheim	
14.	Johan Mikkel Sara	
15.	Berit Ranveig Nilssen (til votering)	
16.	Anders Urheim (til votering)	
17.	Roger Pedersen (til votering)	

VI. Sametingets vedtak

Sametinget har tatt initiativ til utvidelse av forvaltningsområdet for samisk språk og sendte våren 2002 en forespørsel til seks ulike kommuner om interessen for å bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk. Sametinget er kjent med at Tysfjord kommune har fattet et positivt vedtak i saken.

Sametinget har i sak 26/94 Samisk språk i lulesamisk område blant annet sagt at om det lulesamiske språk skal høyne sin status må det satses på å gjøre språket mer tilgjengelig og synlig. Et av tiltakene vil være å arbeide for at Tysfjord kommune kommer inn under forvaltningsområdet for samisk språk.

Sametinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget en endring i Samelovens §3-1, slik at Tysfjord kommune kan bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk etter samme regler som de andre kommunene som er definert som forvaltningsområde for samisk språk.

Sametinget ber i den forbindelse om at tospråklighetsmidlene økes, slik at innlemmelse av Tysfjord kommune ikke fører til en reduksjon i midlene for de seks kommunene som i dag er definert som forvaltningsområde for samisk språk.

Sametinget viser til at flere kommuner er blitt forespurt om å bli innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk, og anbefaler at disse kommunene også innlemmes i språkforvaltningsområdet dersom de gjør vedtak på det.

Sametinget ber også Kultur- og kirkedepartementet om å gjennomføre en evaluering av Samelovens språkregler. Språkreglene har nå vært i funksjon siden 1992, og det er behov for å gjennomføre en evaluering. Reglene må tilpasses dagens situasjon og internasjonale språkbestemmelser.

Sametinget ber Regjeringen bevilge økonomiske midler som et stimuleringsiltak til andre aktuelle kommuner, for å avhjelpe disse i vurderinger og forberedelser med hensyn til en eventuell innlemmelse i forvaltningsområdet for samisk språk.

Saken ble avsluttet 25. februar 2003 kl. 11.32.

Sak 03/03

Sametingets forretningsorden - endring

Saken påbegynt 25. februar 2003 kl 11.32.

I. Dokumenter

- Sak Č 02/03 Sametingets forretningsorden - endring
- Sametingets forretningsorden, med endringer av 1. mars 2000, 23. mai 2000 og 31. mai 2001

II. Forslag og merknader

Møtelederskapets innstilling overfor Sametinget:

Sametingets forretningsorden § 20, 6. ledd endres som følger:

På plenumsmøtets første dag legger Sametingsrådet fram som egen sak en beretning om rådets virksomhet mellom plenumsmøtene. Det er anledning til å fremme forslag og/eller merknader i forbindelse med behandlingen av Sametingsrådets beretning om sin virksomhet.

Forslag 1, representant Willy Olsen, APs sametingsgruppe

§8 Debatter, andre avsnitt endres:

Taletiden for saksordfører kan ikke overstige 10 minutter.

Tiden for Sametingsrådets fremleggelse av redegjørelse kan ikke overstige 15 minutter, jmfør § 20.

Tredje avsnitt endres til:

Saksordføreren kan i tillegg til hovedinnlegget ta ordet inntil 2 ganger med 5 minutters taletid.

Øvrige representanter har rett til å få ordet inntil 2 ganger. Avsatt tid til saken, med fratrukk av saksordførers innlegg deles på 38 representanter, og ganges med antall representanter i hver gruppe for å fastsette den samlede taletid, dog slik at ingen grupper får mindre enn 5 minutters taletid. Gruppen fordeler taletiden selv.

III. Votering

Av 39 representanter var 39 tilstede.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

1. Møtelederskapets innstilling ble entemmig vedtatt.
2. Forslag 1 ble enstemmig oversendt møtelederskapet.

IV. Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Josef Vedhugnes (saksordfører)	
2.	Berit Ranveig Nilssen	Steinar Pedersen
		Willy Olsen
		Berit Ranveig Nilssen
3.	Egil Olli	
4.	Steinar Pedersen (til forr.orden)	
5.	Berit Ranveig Nilssen	
6.	Willy Ørnebakk (til forr.orden)	
7.	Per Solli (til forr.orden)	
8.	Berit Ranveig Nilssen	
9.	Steinar Pedersen	
10.	Berit Ranveig Nilssen	
11.	Willy Olsen	
12.	Johan Mikkel Sara	Willy Ørnebakk
13.	Egil Olli	Sven-Roald Nystø
14.	Tormod Bartholdsen	
15.	Steinar Pedersen	
16.	Berit Ranveig Nilssen	
17.	Per Solli	
18.	Willy Olsen (til forr.orden)	

VI. Sametingets vedtak

Sametingets forretningsorden § 20, 6. ledd endres som følger:

På plenumsmøtets første dag legger Sametingsrådet fram som egen sak en beretning om rådets virksomhet mellom plenumsmøtene. Det er anledning til å fremme forslag og/eller merknader i forbindelse med behandlingen av Sametingsrådets beretning om sin virksomhet.

Saken ble avsluttet 25. februar 2003 kl. 15.23.

Sak 04/03

Sametingsrådets beretning om virksomheten

Saken påbegynt 25. februar 2003 kl. 15.23.

I. Dokumenter

Beretningen omfatter Sametingsrådets aktiviteter i perioden 18.11.02 – 17.02.03.

1 Om virksomheten

Sametingsrådet har i denne perioden avholdt 3 møter og behandlet 31 saker. Det vises til møtebok R 12/02, R13/02 og R 14/03

Sametingsrådet vil i denne beretningen omtale flere saker rådet har arbeidet med i perioden.

Som det fremgår av vedlegget har rådet i tillegg deltatt på flere møter og representasjoner.

Saksområder

Opplæring og utdanning

Nye rammeplaner for lærerutdanninger

Utdannings- og forskningsdepartementet holder på å utarbeide nye rammeplaner for allmennlærer-, førskolelærer-, faglærer- og praktisk pedagogisk utdanning. Rammeplanene har vært ute til høring og endelig versjon skal være ferdig i løpet av våren 2003. På oppdrag fra departementet har Norgesnetttrådet organisert arbeidet med nye rammeplaner, men ikke for særskilte fag i samisk førskolelærer- og allmennlærerutdanning.

Sametinget fikk oppdraget med å utarbeide rammeplan i samisk og duodji for allmennlærer- og førskolelærerutdanning (kapittel 3). I tillegg fikk Sametinget anledning til å gi råd om samisk perspektiv i de øvrige fagene (kapittel 3), og å komme med innspill til et kort avsnitt/en kort beskrivelse av den samiske førskolelærer- og allmennlærerutdanningen (kapittel 2). Sametingsrådet har avgitt høringsuttalelse til hele rammeplanen. I høringsuttalelsen er det lagt vekt på at den samiske lærerutdannelsen skal kvalifisere studenten til å gi barn og unge opplæring i og på samisk. Videre bør departementet gi studenter fra Finland, Sverige og Russland anledning til fritak fra norsk dersom det tilbys opplæring i deres respektive lands offisielle språk. Dette gjelder for samisk lærerutdanning og lærerutdanning som gir opplæring i lulesamisk og sørsamisk språk og kultur.

Rådet har også gitt uttalelse om samisk perspektiv i de forskjellige fagene, bl.a. om fritak fra eksamen i to målformer i norsk, og norsk for døve.

Møte med Utdannings- og forskningsdepartementet

Visepresidenten hadde 17.02.03 møte med statssekretær Helge Ole Bergesen. Sametingsrådet ba om at det samiske læreplanverket for den 10-årige grunnskolen (L-97 samisk) blir gjort gjeldende for flere skoler og kommuner utenfor forvaltningsområdet for samisk språk. Rådet ba departementet om å legge til rette for at all samisk opplæring gis innenfor det normale timeantallet for elevene på hvert klassetrinn. Rådet ønsker at all normert opplæring i samisk skal gi grunnlag for fritak i norsk sidemål, både i grunnskole, videregående opplæring og høyere utdanning. Det må gis et tilstrekkelig timeantall i samisk for å oppnå målet om funksjonell tospråklighet, og samisk språk bør kunne benyttes i opplæringen i andre fag enn samisk.

Rådet ba videre om at det etableres en særskilt stipendordning for samisk førskolelærerutdanning. Behovet for samiske lærere er noe ulikt i de forskjellige områdene, blant annet er det i det sørsamiske området et stort behov for lærere og førskolelærere med kompetanse i samisk språk og kultur.

Sametingsrådet tok også opp merutgifter skoleeier har i forbindelse med opplæring i og på samisk. Rådet mente at staten fullt ut skal dekke disse. Dette gjelder særlig timeressurs til opplæring etter satser som dekker de reelle utgiftene og alternative former for opplæring, som f. eks fjernundervisning, og videreutdanning av lærere i samisk.

Departementet vil svare skriftlig på disse sakene.

Samisk læringsnett

Samisk læringsnett er en nettportal for samisk opplæring, og ble åpnet 20.01.03 av sametingspresidenten. Samisk læringsnett er en informasjonskilde og ressurs for skoler, barnehager og foreldre. Samisk læringsnett har bl.a informasjon om Sametinget, læringsressurser og annet.

Næringer

Reindrift

Norske Reindriftssamers Landsforbunds (NRL) krav for reindrifftsavtalen 2002/2003 inneholder krav om økonomiske virkemidler, samtidig som det vises til flere sentrale områder for reindriften som er under behandling i departementene og i Sametinget, men som i hovedsak ligger utenfor reindrifftsavtalens virkeområde. Dette er;

- verneplanprosesser, rovdyr og motorferdsel i utmark
- skatter og avgifter i reindriften, herunder refusjon av bensinavgift
- samefolkets fond- spørsmål om dekning av reindriften utgifter med rettssaker
- ny reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige
- reintyveri – spørsmål om gjeninnføring av stemplingsordningen for reinkjøtt

- produksjon av kjøtt i liten skala
- overføring av midler til Samisk utviklingsfond

Sametingsrådet har i forbindelse med reindrifftsforhandlingene for avtaleåret 2003/2004 gitt innspill til forhandlingspartene. Rådet har i sitt innspill fokusert på at;

- en større del av avtalemidlene må komme den enkelte reindrifftsfamilie til gode
- de største overføringene må skje til driftsenheter med et gjennomsnittlig reintall
- det er behov for en liberalisering av reglene for tradisjonell reinslakting
- det er behov for økt støtte til duodji, jf. Sametingets 5-årsprogram for duodji
- at det er behov for bedre ordninger i forbindelse med generasjonsoverganger i reindrifften

Når det gjelder statens svar på NRLs krav, vises det til tilsvaret. På de områder som spesielt berører Sametinget som NRL har reist, har staten om;

- samefolkets fond vist til dialogen mellom Sametinget og Regjeringen. Dette er nærmere omtalt i punkt 2.8.3.
- midler til Samisk utviklingsfond foreslått å opprettholde overføringen på to millioner kroner.
- forhandlingsdelegasjonen om en ny reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige meddelt at den ble oppnevnt i statsråd 24.01.03.

Sametinget deltar som observatør i statens delegasjon under forhandlingene om reindrifftsavtalen. Sametingsrådet skal ha et møte med NRL 20.02.03 for å drøfte blant annet nasjonalparker, reindrifftsforhandlingene, Finnmarksloven, forslagene til endringer i reindrifftsloven, forhandlingene om reinbeitekonvensjonen mellom Norge og Sverige og annet.

Tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark

Kommunal- og regionaldepartementet har gjennomført en analyse av tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark. Hensikten med tiltakssonen var å gi næringslivet og sysselsettingen varige og bedre rammebetingelser i regionen. Virkemidlene er både person- og bedriftsrettede.

Analysen har vært ute på høring, og regjeringen arbeider med en stortingsmelding om utviklingstrekk og virkemidler i tiltakssonen, som skal legges frem for Stortinget i vårsesjonen 2003. Rapporten slår fast at tiltakssonen har fungert positivt, og bidratt aktivt til å opprettholde bo- og sysselsettingen i området.

EFTA's kontrollorgan ESA, har fremmet forslag om å fjerne ordningen med fritak for arbeidsgiveravgift i den nordligste regionen, med virkning fra 01.01.04, fordi ordningen bryter med regelverket for offentlig støtte.

Sametingsrådet har i sin høringsuttalelse gått inn for at tiltakssonen opprettholdes og at virkemidlene videreføres og styrkes. Rådet håper at myndighetene makter å gi en grundig og overbevisende utredning om nødvendigheten av å opprettholde ordningen, fordi den betyr svært mye for små og mellomstore bedrifter i regionen. Sametingsrådet har videre foreslått at urfolksperspektivet kan nyttes for å få gjennomslag for ordninger som ellers kan bryte med internasjonale regler om offentlig støtte og særordninger. Rådet har henstilt overfor de sentrale

myndigheter at en i arbeidet med den varslede stortingsmeldingen om tiltakssonen drøfter urfolksperspektivet.

I forbindelse med forhandlingene om EØS-avtalen har Norge (Finansdepartementet) i et brev av 11.02.03 til EU-kommisjonen gitt en forklaring på behov for å opprettholde systemet med en differensiert arbeidsgiveravgift i landet. De argumenter som fremmes er spredt bosetting, harde klimatiske forhold kombinert med lange og topografisk vanskelige avstander til markeder, og at den differensierte arbeidsgiveravgiften er det viktigste instrumentet i norsk regionalpolitikk, som også er minst byråkratisk. Av generell interesse for norsk regionalpolitikk er å merke seg at det samtidig uttales at Norges intensjon ikke er å åpne opp for en mer liberal støtteordning. Tvert om, Regjeringen erkjenner behovet for å redusere statsstøtten. Når det gjelder regionalpolitiske investeringsmidler, blir ikke de høyest tillatte støttesatser godkjent av ESA, fullt ut brukt i Norge.

Sametingsrådet mener at det er meget uheldig om systemet med den differensierte arbeidsgiveravgiften forsvinner. Det får svært negative konsekvenser for næringsliv, bosetting og samfunnsutvikling i landets nordlige områder. Derfor må i alle fall tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark også defineres som en urfolkssone, og gis et innhold blant annet i samsvar med internasjonal urfolksrett. Sametingsrådet er svært skuffet over at Regjeringen ikke i det hele tatt har pekt på urfolksdimensjonen i forannevnte brev til EU-kommisjonen. I forbindelse med Sametingsrådets arbeid i saken, vil det bli avholdt et møte mellom sametingspresidenten og presidenten i ESA's kollegium, Einar Bull 21.02.03.

Norsk forvaltning av rovvilt

Sametingsrådet ga innspill til stortingsmelding om rovvilt, som skal behandles i 2004. Fra 1997 er tap forårsaket av rovvilt steget mye både i saueholdet og i reindriftnæringen. Erstatningene til reindriftnæringen er fordoblet fra 1997 til 2001 til 35 millioner kroner. De norske myndighetenes målsetting om å etablere bærekraftige bestander for de fire store rovdyrene og samtidig stanse økningen i tap, har ikke latt seg forene i den samme perioden.

Sametingsrådet har i sin høringsuttalelse pekt på følgende konkrete tiltak:

- Etablering av rovviltfrie områder av hensyn til reindriftnæringen, spesielt der reinkalving foregår
- Det må defineres tålegrense for skader i saueholdet og i reindriftnæringen
- Rovviltbestandene må reduseres i områder med store tap
- De reelle tapene i reindriftnæringen og i sauenæringen må erstattes
- Sametinget er skeptisk til at det etableres rovviltområder hvor sauen skal vike til fordel for rovvilt

Regionalt samarbeid

Samarbeidsavtaler

Samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Troms fylkeskommune er godkjent både av fylkestinget og Sametinget. Arbeidet med oppfølgingen ble iverksatt på et møte 23.01.03 mellom

sametingspresidenten og fylkesordføreren i Troms. Av de viktigste tiltak som for inneværende år vil bli prioritert er;

- fullfinansiering og utbygging av Aja samisk senter i Kåfjord
- fornye arbeidet med planlegging og finansiering av utbyggingen av Vardobaiki i Sør-Troms/Nordre Nordland
- arbeide for å få språksentret i Ullsfjord fast etablert og finansiert

Sametingsrådet hadde møte 21.02.03 med Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland og Hedemark fylkeskommuner hvor spørsmålet om en samarbeidsavtale mellom Sametinget og de nevnte fylkeskommuner om sørsamiske forhold ble drøftet. Av de temaer som ble gitt spesiell oppmerksomhet var blant annet;

- utvikling av samiske institusjoner (museer, kultursentre og språksentre)
- videregående opplæring
- Sametingets deltakelse i fylkeskommunenes regionale planarbeid
- samisk språkutvikling

Det tas sikte på at et avtaleutkast utarbeides i løpet av første halvdel av 2003. En eventuell avtale vil også virke samordnende på de nevnte fylkeskommuners politikk overfor den sørsamiske befolkningen.

Det første møtet om en samarbeidsavtale med Finnmark fylkeskommune og Sametinget ble avholdt 13.02.03. Avtalen tar sikte på å formalisere det samarbeidet som allerede foreligger i en rekke saker mellom fylkeskommunen og Sametinget, være et instrument for nye tiltak og prioritering, samt legge til rette for å utvikle tiltakszonen for Nord-Troms og Finnmark også til en urfolkssone. Sistnevnte må skje i nært samarbeid med Troms fylkeskommune.

Sametingsrådet konstaterer at Sametinget har et sterkt behov for nye regionalpolitiske virkemidler til Sametingets virksomhet og samarbeid med fylkeskommunene. Fylkeskommunene er over statsbudsjettet 2003 tilført midler til regionalt utviklingsarbeid. I forbindelse med samarbeidsavtalene, er det avdekket et behov for tilsvarende midler til Sametinget. Dette på grunn av at Regjeringens oppfordring til Sametinget om å inngå i de regionale partnerskap med fylkeskommunene, medfører at Sametinget blir avkrevd tilnærmet tilsvarende finansieringsandel som fylkeskommunene når det gjelder konkrete tiltak. Sametinget har ikke som fylkeskommunene mottatt noen midler til dette formål.

Miljø- og kulturminnevern

Driftstøtte til samiske museer

Finnmark fylkeskommune unnlot i 2002 å gi fylkeskommunalt driftstilskudd til de samiske museene i fylket. Sametinget er ikke gitt kompensasjon for fylkeskommunalt driftstilskudd ved overtakelsen av forvaltningsansvaret for de samiske museene i 2002. På tross av kritikk fra Kultur- og kirke departementet og Norsk museumsutvikling, har Finnmark fylkeskommune gitt signaler om at de heller ikke i 2003 vil gi fast driftstilskudd til de samiske museene. Finnmark fylkeskommune ser på et slikt driftstilskudd som en forfordeling av de samiske museene, men vurderer å opprette en

tilskuddspost som de samiske museene kan søke på. Sametingsrådet er bekymret over at Finnmark fylkeskommune ikke ivaretar sitt regionale ansvar for driftsstøtte til de samiske museene, noe som vil svekke deres utviklingsmuligheter.

Nesseby kommune reduserte i 2002 sin driftsstøtte til Várjjat Sámi Musea. Et av vilkårene for driftstilskudd fra Sametinget til de samiske museene for 2002, var at kommunene opprettholdt sin støtte til museene på minimum tilsvarende nivå som i 2001. Reduksjonen fra Nesseby kommune førte til at driftstilskuddet fra Sametinget ble tilsvarende prosentvis redusert.

Ved utgangen av 2002 forelå det ikke noen anmodning om utbetaling av driftstilskudd og rapportering fra Deanu musea/Tana museum. De har dermed ikke fått utbetalt driftstilskudd fra Sametinget for 2002. Rapport med utbetalingsanmodning for 2002 forelå i januar 2003. Etterbetaling av driftstilskudd til Deanu musea/Tana museum for aktiviteten i 2002 må eventuelt vurderes ved behandling av Sametingets reviderte budsjett i mai 2003.

Østsamisk museum

Sametingsrådet har arbeidet med realisering av Østsamisk museum i Neiden. Arbeidet er organisert som et samarbeidsprosjekt mellom Sametinget og Sør-Varanger kommune. Partene arbeider med å oppnevne et styre for museet, som skal være overordnet faglig og administrativt ansvarlig for museets virksomhet. Styret skal bestå av representanter fra Finland, Russland og Norge. Statsbygg har ansvaret for prosjekteringen av det nye museumsbygget, og det utredes alternativer for lokalisering av tomte for bygningen.

Rapport "Vern og forvaltning av samiske byggverk"

Sametingsrådet har arbeidet med å slutføre prosjektet verne- og forvaltningsplan for samiske bygninger. Rapporten "Vern og forvaltning av samiske byggverk" sendes nå ut på bred høring. Sametingsrådet tar sikte på å sluttbehandle rapporten innen første halvår av 2003.

Kommuneplan og kulturminner i Berlevåg kommune

Sametinget har igangsatt et samarbeid med Berlevåg kommune i forbindelse med rullering av kommuneplanen. Arbeidet er organisert som et pilotprosjekt, med økonomisk støtte fra Riksantikvaren. Kommunen ønsker å bygge opp kunnskap omkring kulturminner og vern som er viktig for å styrke arealplanleggingen, engasjementet blant befolkningen i kommunen og formidlingen av historien. Sametingsrådet er opptatt av å styrke den samiske historien i Berlevåg kommune på en måte som er relevant for kommunen og innbyggerne.

Anmodning om ny planprosess for hotell- og alpingsenter på Finnheia, Tromsø kommune

Sametingsrådet har i brev av 29.11.02 bedt statsråd Børge Brende om å medvirke til en ny helhetlig planprosess for et hotell-, konferanse- og alpingsenter på Finnheia i Tromsø kommune. Det planlegges nå delutbygging av området etter en reguleringsplan stadfestet av Miljøverndepartementet i 1988. Rådet mener reguleringsplanen er foreldet i forhold til den utvikling som de

siste 10 år har skjedd innenfor samepolitikken og kulturminnepolitikken. Det planlagte tiltaket vil skje innenfor et verdifullt samisk kulturmiljø, bl.a. ble antallet automatisk freda samiske kulturminner fordoblet ved en oversiktregistrering i 2000.

Evaluering av delegert myndighet til Sametinget

Miljøverndepartementet har orientert Sametinget om at det skal igangsettes en evaluering av den midlertidige forvaltningsordningen med delegering av myndighet etter kulturminneloven til Sametinget. Miljøverndepartementet ønsker ikke å evaluere forhold som ble anført som problematiske ved delegering av myndighet til Sametinget. Dette gjelder spørsmål av forfatningsrettslig art ved en slik delegering til Sametinget som selvstendig politisk organ. Sametinget har gitt uttrykk for at når de forfatningsrettslige sidene av delegeringa ikke evalueres, så må den praktiske betydningen av ordningen tydelig vektlegges. Sametingsrådet ønsker å være i en dialog med Miljøverndepartementet for gjennomføring av evalueringen og for vurdering av framtidige ordninger.

Likestilling

Sametinget har finansiert undersøkelsen ”*Vil de ikke – eller slipper de ikke til?*” om valg, nominasjon og likestilling. Undersøkelsen er utført av Nordisk Samisk Institutt og Samisk høyskole i Kautokeino og ble sluttført i november 2002. Rapporten er sendt til representantene.

Rapporten vil bli lagt frem på Samisk parlamentarisk råds likestillingskonferanse i Kiruna 6.-7. mai i år. Rapporten danner bakgrunn for det videre arbeidet i manntalls- og informasjonsprosjektet, der likestilling er et av satsingsområdene. Det er etablert et samarbeid med Likestillingssenteret om manntalls- og informasjonskampanjen, for å dra nytte av senterets kompetanse på bl.a. likestillingsfokus i valgkampanjer og mediaomtaler.

Rettigheter

Finnmarksloven

Sametingspresidenten, visepresidenten og lederen for Aps sametingsgruppe deltok på et møte 02.12.02 med statssekretærene Anders J. H Eira (KRD) og Jørn Holme (JPD). Departementene informerte om Regjeringens oppfølging av Samerettsutvalgets finnmarksinnstilling. Det ble også informert om noen av de foreløpige vurderingene departementene har gjort i saken. Representantene for Sametinget hadde anledning til å stille noen spørsmål, men mange av spørsmålene kunne ikke besvares fra departementenes side på grunn av at spørsmålene ikke er politisk avklart i Regjeringen. Sametingets gruppeledere er blitt informert om møtet.

Sametingsrådet er ikke fornøyd med de ulike verneprosessene som foregår i Finnmark, i forkant av Finnmarkslov-proposisjonen. Rådet er bekymret over alle tiltakene som nå forsøkes gjennomført før Finnmarksloven blir vedtatt.

FNs Spesialrapportør for urfolks rettigheter

FNs Spesialrapportør for urfolks rettigheter har oppfordret verdens urfolk til å komme med innspill til en rapport som skal presenteres for FNs Menneskerettighetskommisjon denne våren. Den 28.01.03 avleverte Sametingsrådet sitt innspill til FNs Spesialrapportør for urfolks rettigheter, Mr. Rudolfo Stavenhagen. Dette er den andre rapporten som Spesialrapportøren skal utarbeide til Menneskerettighetskommisjonen.

Rådet påpeker at Norges urfolkspolitikk på sentrale områder er mangelfull og i strid med de internasjonale og folkerettslige forpliktelser Norge har i forhold til samene. De fleste sakene i rapporten knytter seg til Sametingets manglende myndighet over bruken og utnyttelsen av naturressursene, samt muligheten til å påvirke beslutninger som tas av norske myndigheter. I sitt innspill til Spesialrapportøren understreker Sametingsrådet at samene som folk har rett til selvbestemmelse, og at en sentral del av denne er å sikre et reelt selvstyre. Forøvrig omhandles overvåkingen av samer, naturinngrep, Finnmarksloven og Sametingets forhold til norske myndigheter.

De fleste problemområder som er omtalt i innspillet til Spesialrapportøren, har vært behandlet i Sametingets plenum. I utvelgelsen av saker har Sametingsrådet også lagt vekt på de saker rådet mener er viktige å belyse i forkant av Regjeringens framleggelse av Finnmarkslov-proposisjonen. Rapporten sendes som vedlegg.

Politisk overvåkning av samer

Sametingsrådet har i brev av 05.12.02 til statsråd Odd Einar Dørum, anmodet om at innsynfristen skulle bli utvidet fra 31.12.02 til 31.12.04, og at det skulle oppnevnes et nytt utvalg for å klargjøre om samene har blitt utsatt for overvåkning på etnisk grunnlag. Stortinget valgte i møte 09.12.02 å ikke sette i gang en særskilt gransking av dette. Statsråd Odd Einar Dørum har i brev av 17.12.02 orientert om at Justisdepartementet vil, etter at Innsynsutvalget har avsluttet sitt arbeid, anmode sekretariatet om å gi en redegjørelse for antall samer som har søkt om innsyn, og behandlingen av disse på generelt grunnlag. På bakgrunn av dette arbeidet, vil statsråden vurdere eventuelt ytterligere utredning for å klarlegge spørsmålet om overvåkingen.

Sametingsrådet har tatt opp saken i innspillet til Spesialrapportøren for urfolks rettigheter.

Budsjett

Sametingsrådet har hatt møte med statsrådene om statsbudsjettet for 2004 i januar.

Sametingsrådet uttrykte på møtet forståelse for at det er vanskelig å få en økning på kr 164,2 millioner på et år, slik Sametinget vedtok i sak 44/02 i november 2002. Budsjettforslaget bør ses på som en langsiktig budsjettmålsetting, og som et oppsamlet behov i de samiske samfunn, hvor man i løpet av 3 år vil søke oppnå dette nivået. Sametingsrådet valgte å prioritere enkelte områder for 2004 budsjettet, ved at rammen på post 50 økes med 60 millioner kroner i 2004. De prioriterte områdene er barn og unge, språk-, kultur- og utviklingsarbeid, samarbeid og partnerskap og

miljøvern. I tillegg fremmet Sametingsrådet forslag til tiltak utenom post 50-systemet overfor Fiskeridepartementet, Utenriksdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet.

Annet

Informasjonssamarbeid

Sametinget og Kommunal- og regionaldepartementet har i 2003 innledet et informasjonssamarbeid som skal bidra til:

1. Økte kunnskaper om samer og samiske forhold
2. Motvirke negative holdninger til samer og samiske spørsmål
3. Økt oppslutning om samemanntallet

Prosjektet skal medvirke til at både Regjeringens og Sametingets prioriterte informasjonsmål nås, med særlig fokus på kvinner/likestilling og ungdom. Prosjektet er avgrenset til 2003.

Samisk helse

Visepresidenten har i møte 17.02.03 med helseministeren bedt om at samiske pasienters språklige og kulturelle rettigheter i helseforetakene må ivaretas. Staten må bevilge særskilte midler til dette formålet og ansvaret må nedfelles i styringsdokumentet til Helse Nord.

Videre ba Sametingsrådet om at det opprettes et samordnet samisk kompetansesenter som inneholder både somatikk, psykiatri og forskning. Det ble enighet om at det iverksettes et særskilt samarbeid mellom Sametinget og Helse Nord for å se nærmere på dette.

Rådet foreslo at forvaltningen av prosjektmiddeltildelingen overlates til Sametinget og blir en fast ordning. Sametinget har både språk- og kulturkompetanse og nærhet til fagfeltet, og vil på den måten se behovene og endringene i tjenestene og i det samiske samfunnet generelt. Sametinget og departementet gjennomgår evalueringsrapporten sammen, og utarbeider framtidig strategi.

Helseministeren tar sikte på å besøke Sametinget under november plenum 2003.

Samefolkets fond

Sametinget vedtok i sak 23/02 i mai 2002 å ta i mot Samefolkets fond som et første ledd i forsoningen mellom staten og samene, under forutsetning av at;

- staten i samarbeid med Sametinget iverksetter et arbeid for å utvikle nye samarbeidsformer og tiltak overfor samene. Sametinget foreslo at dette utvikles i form av et eget program for forsoning og fornyelse, der pågående tiltak og framtidige tiltak for samene samordnes i gjensidige forpliktelser.
- regjeringen setter i gang et arbeid for å løse saken for de utdanningsskadelidte etter andre verdenskrig.

Sametinget har fremmet saken skriftlig overfor Kommunaldepartementet, og drøftet saken i møte med kommunalministeren 15.10.02. Statsråden orienterte i brev av 22.11.02 at Regjeringen vil vurdere ulike spørsmål i tilknytning til opprettelse av fond og erstatningsordninger både for same- og nasjonale minoriteter. Denne vurderingen vil også omfatte spørsmålet om eventuelle muligheter for å finne en løsning for de utdanningsskadelidte etter 2. verdenskrig.

Regjeringen ønsker så snart som mulig å fastsette vedtektene for fondet, slik at avkastningen kan benyttes til de formålene Sametinget ønsker å prioritere. På budsjettmøtet 15.01.03 med departementene, svarte sametingspresidenten at departementets meddelelse i brevet av 22.01.02, ikke er tilstrekkelig for Sametinget til å kunne iverksette bruken av fondet. Sametinget må ha en avklaring av de konkrete tiltak Regjeringen vil iverksette overfor de utdanningsskadelidte, før Sametinget kan ta i bruk Samefolkets fond.

Språk

Finnmark fylke har fått godkjent navnet sitt på to språk. Det er det første fylket som har to offisielle navn. Videre oppfølging vil bli at også de samiske kommunene vil få sine navn godkjent på to språk uten bindestrek eller skråstrek i mellom.

Litteraturstipend for ungdom

I november ble det tildelt i alt 8 litteraturstipend for ungdom som skriver på samisk. Både sør-, lule- og nordsamiskspråklige er representert blant de som er tildelt stipend.

Landskamp i fotball Bodø/Glimt – Sápmi

Sami Club i Bodø sto som arrangør av fotballandskamp mellom Bodø/Glimt og Sápmi den 24.01.03. Sápmi slo eliteserielaget med 2-1. Tilskuddstyret bevilget kr. 75 000,- til arrangementet.

Samiske bokbusser

Kultur- og kirke departementet har skapt forvirring om ansvaret for framtidige investeringer i samiske bokbusser. Departementet har i sin budsjettproposisjon samlet ulike samiske kulturformål til kap 320 post 53 Samiske kulturformål, og overført disse til Sametinget. Dette har fått tidligere Samisk bibliotektilsyn, nå ABM-utvikling, til å melde overfor aktuelle bibliotek og andre med planer om samiske bibliotekbusser, at behov for investeringstilskudd skal meldes overfor Sametinget. Sametinget har aldri overtatt investeringstilskuddet til bokbusser i samiske områder fra departementet. Dette ble klart konkludert på et møte Sametinget hadde med Kulturdepartementet og Kommunaldepartementet 20.08.01. *"Konklusjon: Samiske bokbusser overføres Sametinget fra 2002 under forutsetning av at Sametinget ikke skal finansiere nye busser (se også St.meld nr. 55 pkt. 12.3.3 s.86, der det sies at KD vil vurdere behovet for investeringstilskudd)."*

Sametinget har gjort Kulturdepartementet oppmerksom på dette i brev av 07.01.03, og vil drøfte saken i møte med kulturministeren 24.02.03.

Kunngjøring av nye saker – oppfølging

Rådets oppfølging av nye saker kunngjort på plenumsmøtet 26.11.02

Forslag 2, 3 og 13 ble behandlet i henhold til Sametingets forretningsorden § 4b.

Forslag 8 ble behandlet som sak 48/02. Forslag 12 ble behandlet i henhold til Sametingets forretningsorden § 4 d, og ble avvist.

Forslag 1: Egen kvote for fangst av sild med landnot

I Reguleringsrådet 27. og 28. 11.02 påpekte Sametingsrådet den viktige rollen fiske etter norsk vårgytende sild er, og har vært, for bosetning og næringsgrunnlaget i kyst- og fjordområdene. Sametinget foreslo derfor å øke kvoten for kystgruppen med 1% mens man senket ringnotfartøyenes andel med tilsvarende. Med dette tilføres større kvoter til kystfartøygruppen for så å høyne fiskeaktivitet i den flåtegruppen som gir størst aktivitet i kyst- og fjordfisket. Forslaget ble nedstemt.

Sametingsrådet anser kyst- og fjordflåtens fiske etter norsk vårgytende sild som viktig, og vil derfor også til neste år fremme forslaget i Reguleringsrådet om større kvoteandel i fiske etter norsk vårgytende sild til kystfartøygruppen.

Forslag 4: Fritak av moms i duodji

Det er viktig å bedre rammebetingelsene for duodjiutøverne. Sametinget har derfor satt i gang arbeidet med å få utredet nærmere om en næringsavtale for duodjiutøverne kan være et alternativ for å forbedre rammebetingelsene. Elementer som skal vurderes er bl.a skatte- og avgiftsmessige forhold som for eksempel fritak av moms. Momsfritak for duodjiutøverne kan bidra til at duodjinæringen blir mer lønnsom. Denne utredningen ferdigstilles i september 2003.

Forslag 5: Bryter Norge FNs barnekonvensjon i forhold til samiske barn og unge?

Norge er forpliktet til å rapportere om oppfølgingen av barnekonvensjonen hvert 5. år. Den første rapporten fra Norge ble oversendt i 1993. Den andre rapporten ble sendt FNs barnerettighetskomité i 1998 med tittelen: "Barns rettigheter - Norges andre rapport til FNs komité for barnets rettigheter" (Norways second report to The United Nations Committee on the Rights of the Child).

Rapporten beskriver situasjonen for "Samiske barn og unge", men opplærings situasjonen er lite omtalt.

Sametingsrådet vil sørge for at opplærings situasjonen for samiske barn og ungdom blir omtalt i Norges neste rapport om oppfølgingen av FNs barnekonvensjon. Visepresidenten har i møte 17.02.03 med statssekretær Helge Ole Bergesen i Utdannings- og forskningsdepartementet tatt opp dette. Statssekretæren vil drøfte med barne- og familieministeren hvordan Sametingets syn skal komme fram i neste rapport. Sametingsrådet vil også orientere om opplærings situasjonen for

samiske barn og unge til FNs spesialrapportør, Mr. Rudolfo Stavenhagen, ved hans offisielle besøk ved Sametinget til høsten.

I forbindelse med Sametingets behandling av "Prinsipper og retningslinjer for samisk videregående opplæring", skal Sametinget berøre Norges forpliktelser i følge FNs barnekonvensjon.

Forslag 6: Merverdiavgiftskompensasjon i duodji produksjonen

Sametingsrådet har i sak R 114/02 kommet med høringsuttalelse til rapporten "Bedre klima for tiltakssonen – en strategisk analyse", som Møreforskning har utarbeidet. I høringsuttalelsen ber Sametinget om at duodji likestilles med kunst når det gjelder merverdiavgiftsfritak, eventuelt en refusjonsordning for merverdiavgift på egenproduserte duodjiprodukter. Kompensasjonsordningen kan knyttes til produkter som er godkjent for bruk av duodjimerket. Målet er å opprettholde og videreutvikle duodji som en lønnsom næring i framtiden.

Forslag 7: Situasjonen for grendeskolene i samiske områder

Sametingsrådet har i møte 17.02.03 med statssekretæren i Utdannings- og forskningsdepartementet tatt opp fortsatt drift av grendeskoler i samiske områder. Det er en kjensgjerning at det er fare for at grendeskoler i flere samiske områder blir nedlagt på grunn av kommunenes dårlige økonomi. Det er ingen tvil om at bygdene/grendene er viktige for bevarelsen av samisk språk, kultur og næringer.

Sametinget deltar i et landsdekkende utvalg som holder på å utforme en ny modell for tildeling av midler til opplæring i og på samisk i kommuner med tanke på en mer forutsigbar beregning av tildelingen til kommunene.

Sametingsrådet har tatt opp med Utdannings- og forskningsdepartementet spørsmålet om revidering av Opplæringsloven med hensyn til individuell rett til opplæring på samisk. Rådet har også tatt opp spørsmålet om økning av satsene for dekking av utgifter til opplæring i og på samisk for å styrke kommunenes økonomi, og dermed gi kommunene en bedre mulighet for å beholde grendeskoler.

Forslag 9: Oppfølging av sametingssak 36/02

Sametinget avga sin høringsuttalelse om kvote-, struktur og kondemneringsordning (Sak 36/02) til Fiskeridepartementet i h.h.t. oppsatt høringsfrist 15.10.02. Høringsfristen er i ettertid blitt utsatt til 15.01.03.

Sametingspresidenten tok opp saken om kvote-, struktur og kondemneringsordning i kyst- og fjordflåten i møte 11.12.2002 med statssekretær Torhild Widvey i Fiskeridepartementet. Det forelå ikke noen konkrete svar, siden høringsfristen for saken ennå ikke er utløpt. Det ble fra statssekretærens side understreket at fiskeriforvaltningen er nasjonal – og ikke regional.

På det nåværende tidspunkt kan ikke Sametingsrådet se at det er behov for å opprette en tverrpolitisk styringsgruppe, men dersom situasjonen endrer seg, vil rådet ta dette opp med gruppelederne.

Forslag 10: Bokbuss i Sør-Varanger

Sametingsrådet har som mål å bidra til utvikling og styrking av bibliotekjentene til den samiske befolkningen. Rådets viktigste styringsredskaper i dette arbeidet er Samisk spesialbibliotek og driftstilskudd for samiske bokbuss. For 2003 vil rådet prioritere å få på plass et nytt og internettbasert biblioteksystem for Samisk spesialbibliotek. Dette vil være et viktig bidrag for å gjøre samisk litteratur tilgjengelig for flere samer, ved at bokbestillinger kan gjøres over nett.

Rådet vil understreke at det er kommunene og fylkeskommunene som har ansvar for å utvikle brukerrettede bibliotekjenester til den samiske befolkningen der de bor, herunder drift av bokbuss. En utvidelse av tjenesteområdet for bokbussen i Deatnu/Unjarga, til også å gjelde Sør-Varanger kommune, må derfor komme som et initiativ fra de berørte kommunene selv. I så fall må kommunene legge fram en oversikt over hvilke økonomiske konsekvenser en utvidelse av bokbuss-tjenesten i Varanger vil få. En annen løsning er at det opprettes et eget bokbusstilbud for Sør-Varanger kommune i tilknytning til Sør-Varanger bibliotek i Kirkenes. Om dette skulle bli en aktuell problemstilling, vil Sametinget bidra med informasjon og veiledning. For øvrig viser rådet til omtalen i punkt 2.8.7 Samiske bokbuss.

Forslag 11: Høsting av utmark

Arbeidet med samiske rettigheter til naturressursene er, og har vært, et prioritert arbeidsområde for Sametinget. Styrking og utvikling av utmarksnæringer er en viktig del av arbeidet med samiske rettigheter. Når det gjelder det konkrete forslaget om å opprette en egen gruppe som ser på grunnleggende samiske rettigheter i tilknytning til høsting av utmarka, så vil Sametingsrådet følge opp denne saken i forbindelse med vårt arbeid med Finnmarksloven. Sametingsrådet viser også til at Samenes Naturressursforbund/ Goahtegearret har fått økonomisk støtte fra Sametinget for å ivareta og styrke arbeidet med samiske utmarks- og kombinasjonsutøveres interesser. Forbundets formål er blant annet å arbeide for å fremme samenes rett til tradisjonell ressursutnyttelse av naturen.

Forslag 14: Samisk skilting

Sametingsrådet har i brev av 06.02.03 krevd at Statens Vegvesen tar det økonomiske ansvar for samisk skilting. Selv om det nå er over 10 år siden Stadnamnlova trådte i kraft, er det fortsatt manglende oppfølging av regelverket i flerspråklige kommuner. Det hevdes at flerspråklig skilting medfører store økonomiske kostnader, og det er kommunene som må fatte vedtak om det skal anvendes samiske stedsnavnsskilt og at samene er i mindretall i kommunene. Dermed vegres det for å gå positivt inn for samiske stedsnavn på skilt. Rådet mener at Statens Vegvesen feiltolker loven, og at Statens Vegvesen og Vegdirektoratet må bære det økonomiske ansvaret for å skilte med vedtatte samiske navn.

Vedlegg:

- Oversikt over representasjoner og møter i perioden
- Sametingets innspill til FNs Spesialrapportør for urfolks rettigheter Mr. Rudolfo Stavenhagen

II. Forslag og merknader

Forslag 1, representant Steinar Pedersen, APs sametingsgruppe:

1. Sametinget mener at det er viktig at demokratiske og parlamentariske spilleregler følges
2. I den forbindelse peker Sametinget på at Sametingsrådet har skrevet en rapport til FN om Norges urfolkspolitikk. Denne er skrevet på Sametingets vegne, uten at opposisjonen har vært informert om at et slikt arbeid var i gang eller innholdet i rapporten.
3. Sametinget vil derfor be om at rapporten trekkes tilbake, og at det nedsettes en tverrpolitisk gruppe som lager et utkast til ny rapport. Denne legges fram for plenum i mai 2003.

Merknad 1, representant Roger Pedersen, SVF sametingsgruppe:

Merknad til pkt. 2.8.2 samisk helse

SVF sametingsgruppe er blitt gjort oppmerksom på at det er vanskelig å ivareta kontinuiteten for prosjekter som går over flere år. Vi ønsker at rådet ser på denne problemstillingen, slik at disse prosjektene kan få bedre forutsigbarhet rent økonomisk.

Møtelederskapets innstilling:

Sametingsrådets beretning med merknad tas til etterretning.

III. Votering

Av 39 representanter var 39 tilstede.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

1. Forslag 1 ble forkastet med 20 stemmer.
2. Møtelederskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV. Protokolltilførsler

Representant Steinar Pedersen fremmet følgende protokolltilførsel på vegne av Arbeiderpartiets, Høyres, Flyttsamelistas og SVLs sametingsgrupper angående FN-rapporten:

Opposisjonen konstaterer at flertallet i Sametinget med sin avvisning av en parlamentarisk og demokratisk behandling av FN-rapporten, er helt på kollisjonskurs med det som var intensjonen

med opprettelsen av Sametinget – nemlig å etablere et organ som skulle være et felles talerør for den samiske befolkning, ikke bare for den delen som står bak flertallet i Sametinget.

Opposisjonen vil derfor vurdere å be om at Stortinget ser nærmere på om det er nødvendig med en lovendring, slik at hensikten med å etablere Sametinget, gjenoprettes.

I den anledning vil vi presisere at vi ikke har noen problemer med at flertallet fatter andre politiske vedtak enn mindretallet. Men verken Sametinget eller andre kan leve med en situasjon hvor halve Sametinget nektes deltakelse i viktige politiske prosesser.

I den forbindelse vil opposisjonen også vurdere å skrive en egen rapport til FNs spesialrapportør.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Sven-Roald Nystø, saksordfører	Egil Olli
		Willy Ørnebakk
		Sverre Anderssen
		Sven-Roald Nystø
2.	Magnhild Mathisen	Berit Ranveig Nilssen
		Ragnhild Lydia Nystad
		Magnhild Mathisen
3.	Steinar Pedersen	Janoš Trosten
		Ragnhild Lydia Nystad
	Egil Olli (til forretningsorden)	
		Steinar Pedersen
4.	Anders Urheim	Ragnhild Lydia Nystad
5.	Roger Pedersen	Janoš Trosten
		Ragnhild Lydia Nystad
		Roger Pedersen
6.	Willy Ørnebakk	Jon Erland Balto
		Willy Ørnebakk
7.	Janoš Trosten	
8.	Isak Mathis O. Hætta	
9.	Per A. Bæhr	
10.	Olaf Eliassen	
11.	Johan Mikkel Sara	
12.	Olav M. Dikkanen	
13.	Ragnhild Lydia Nystad	
14.	Willy Olsen	
15.	Per-Bjørn Lakselvnes	
16.	Geir Tommy Pedersen	
17.	Stig Eriksen	

18.	Ann-Mari Thomassen	
19.	Tormod Bartholdsen	
20.	Jon Erland Balto	
21.	Isak Mathis O. Hætta	
22.	Terje Tretnes	
23.	Johan Mikkel Sara	
	Svein Peter Pedersen (til forr.orden)	
	Olaf Eliassen (til forr.orden)	
24.	Ove Johnsen	
25.	Sven-Roald Nystø, saksordfører	
	Geir Tommy Pedersen (til forslaget)	
	Steinar Pedersen (til forr.orden)	
	Janoš Trosten (til forr.orden)	
	Per Solli (til forr.orden)	

VI. Sametingets vedtak

Sametingsrådets beretning med merknad ble tatt til etterretning.

Saken ble avsluttet 25. februar 2003 kl. 18.25.

Sak 05/03

Spørsmål til Sametingsrådet i hht. Sametingets forretningsorden § 11

Saken påbegynt 25. februar 2003 kl. 18.25.

I. Dokumenter

- Spørsmål 1, representant Egil Olli, APs sametingsgruppe
- Spørsmål 2, representant Anders Urheim, APs samarbeidsgruppe
- Spørsmål 3, representant Willy Ørnebakk, APs sametingsgruppe
- Spørsmål 4, representant Sten Jønsson, APs sametingsgruppe
- Spørsmål 5, representant Magnhild Mathisen, APs sametingsgruppe
- Spørsmål 6, representant Jánoš Trosten, NSRs sametingsgruppe
- Spørsmål 7, representant Jánoš Trosten, NSRs sametingsgruppe

II. Forslag og merknader

Spørsmål 1, fra representant Egil Olli, APs sametingsgruppe:

Prioritering av søknader ved opptak til samiske barnehager

Arbeiderpartiets sametingsgruppe er blitt gjort kjent med at enkelte samiske barnehager ved opptak praktiserer en ordning som favoriserer barn av foreldre som er tilsluttet en bestemt politisk organisasjon. Dette betyr at skal barnet sikres plass ved barnehagen, så må foresatte/foreldre være medlem av organisasjonen som driver eller som står eier av barnehagen. Så lenge samiske barnehager mottar tilskudd både fra Sametinget og fra andre offentlige organer, er vi av den oppfatning at alle samiske barn skal behandles likt ved opptak til samiske barnehager, uavhengig av foreldrenes politiske oppfatning. Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til Sametingsrådet:

1. Er Sametingsrådet av den oppfatning at det skal kunne gjøres prioriteringer ved opptak av barn til samiske barnehager ut i fra foreldrenes/foresattes medlemstilknytning til politiske organisasjoner?
2. Vil Sametingsrådet medvirke til at opptakskriteriene til samiske barnehager som mottar offentlige tilskudd, endres slikt at alle samiske barn stilles likt ved opptak?

Sametingsrådet svar:

Lov av 5. mai 1995 nr. 19 om barnehager regulerer barnehagedrift for kommunale og ikke-kommunale barnehager i Norge. Loven gir en definisjon for hva som kan gå under betegnelsen barnehage og om rett og plikt til godkjenning.

Lovens §15 redegjør for barnehagens vedtekter. Det er presisert i loven at enhver barnehage skal ha vedtekter, og at det er barnehagens eier som fastsetter vedtekter. Bestemmelsen sier noe om hvilke punkter vedtekter skal inneholde, deriblant opptakskriterier. Fjerde ledd i bestemmelsen sier at det er eier som fastsetter barnehagens vedtekter innenfor rammen av barnehageloven og eventuelle kommunale vilkår. I merknader til loven er det sagt at vedtekter skal inneholde bestemmelse om opptak, deriblant hvem som tilhører opptakskretsen.

Dette innebærer at så lenge barnehageeier forholder seg til lov om barnehager, er eier i sin fulle rett til å fastsette hvem som skal ha prioritet ved opptak. For private og ikke-kommunale barnehager som for eks. bedriftsbarnehager, studentsamskipnadens barnehager, familiebarnehager o.l. er det vanlig at man har en begrenset opptakskrets.

Sametinget er ikke kjent med at det i samiske barnehager er gjort prioriteringer ved opptak av barn til barnehage til fordel for foreldrenes politiske medlemstilknytning, utover det som eier fastsetter..

Sametinget tildeler særskilt tilskudd til samiske barnehager. Dette er likevel kun en liten del av barnehagenes totale inntekstkilde. De fleste barnehager har en tredeling hva angår inntekter; det er statstilskudd, eiernes andel og foreldrebetaling.

Sametinget, på lik linje med andre offentlige organer, kan ikke etter gjeldende lovverk detaljstyre barnehageeierens retningslinjer for opptak i barnehager.

Spørsmål 2, fra representant Anders Urheim, APs sametingsgruppe:

Opplæringslovens § 6.2 og Sametingets plenumsvedtak

Sametingets plenum vedtok enstemmig i november 2002 i sak 46/02 om Samisk utdanning utenfor forvaltningsområdet for samelovens språkregler – krav om at opplæringsloven § 6.2 endres til at alle samiske barn, - uavhengig av bosted – sikres individuell rett til opplæring i og på samisk.

Under komitehøringen i Stortingets kommunalkomite i oktober 2002, framla imidlertid visepresidenten og et rådsmedlem overfor komiteen Sametingsrådets innstilling i samme sak som om dette var Sametingets vedtak i saken.

Dette har blant annet medført at kommunalkomiteen i sin innstilling til Stortinget om regjeringens prinsippmeldinger om norsk samepolitikk, er forledet til å avgi en innstilling på et sviktende grunnlag, da komiteen har gått ut i fra at Sametingsrådets innstilling i endring av opplæringslovens § 6.2, var Sametingets endelige vedtak.

Det er en meget merkelig framgangsmåte at plenumsbehandling og plenumsvedtak blir tilsidesatt, og jeg tillater meg derfor å stille følgende spørsmål til rådet:

1. Hva har Sametingsrådet gjort for å rette opp denne feilen, jmfør kommunalkomiteens innstilling til Stortinget?
2. Hva er grunnen til at visepresidenten og et rådsmedlem legger fram for Stortinget noe annet enn hva Sametingets plenum har behandlet og vedtatt?
3. Hva har Sametingsrådet foretatt seg for å følge opp plenumsvedtaket i nevnte sak?

Sametingsrådets svar:

1.

Visepresident Ragnhild L. Nystad og rådsmedlem Johan Mikkel Sara deltok på komitehøring i Stortingets kommunalkomite den 29.10.02 angående sak 34/02, Stortingsmelding nr. 55 (2000-2001) *Om samepolitikken* og Stortingsmelding nr. 33 (2001 – 2002) *Tilleggsmelding til stortingsmelding nr. 55 Om samepolitikken*. Sametinget behandlet saken i septemberplenium og særutskrift av Sametingets vedtak var sendt til kommunalkomiteen før møtet, og ble også referert på møtet. Det vises til vedlagte kopi av presentasjon som ble avholdt i komiteen. Vi understreker at det var vedtak fra Sametingets plenum som ble presentert. Vedtaket angående Opplæringsloven var som følger: *”Sametinget mener at prinsipielt bør alle elever med samisk som førstespråk ha lovfestet rett til opplæring på samisk. Sametinget vil imidlertid på grunn av praktiske gjennomførbare grunner ikke i denne omgang kreve en individuell rett til opplæring på samisk, men at Opplæringslovens § 6-2, 2. ledd, endres slik at det kun skal være minst 5 elever i en kommune som kan kreve opplæring på samisk, og har rett til slik opplæring så lenge det er minst 3 elever i gruppa.*

Det må settes inn ressurser for å finansiere og utvikle alternativ form for opplæring, som for eksempel fjernundervisning.

2.

Sametinget behandlet sak 46/02 *Samisk opplæring utenfor forvaltningsområdet for samelovens språkregler* på møtet 29.11.02. Vedtak i plenum som innebærer endring av standpunkt i denne saken, er imidlertid blitt presentert for statsråden i Utdannings- og forskningsdepartementet 17.02.03. Vedtaket var som følger: *” Sametinget mener at prinsipielt bør alle elever med samisk som førstespråk ha lovfestet rett til opplæring på samisk. For å nå denne målsettingen, må det iverksettes en rekke tiltak, blant annet endring av opplæringsloven. Sametinget vil foreslå at opplæringslovens § 6-2, 2. ledd endres til at alle samiske barn – uavhengig av bosted – sikres individuell rett til opplæring i og på samisk.”*

3.

Sametingsrådet kan derfor ikke se at rådet ikke har handlet i henhold til sametingets plenumsvedtak. Kommunalkomiteen er gjort oppmerksom på at de selv nå har referert fra rådets innstilling i sak 34/02 og ikke fra vedtaket i plenum. Dette vil i følge våre opplysninger bli gjort kjent for Stortinget.

4.

Sametinget har også i forbindelse med sin høringsuttalelse til "*Lokalt handlingsrom i organisering av grunnopplæringen*" med høringsfrist 03.02.2003, referert til Sametingets vedtak om krav til individuell rett til opplæring på samisk.

5.

Etter Sametingsrådets oppfatning kan protokollene fra Sametingets plenum være vanskelige å finne fram i for utenforstående. Under møtet ble det presisert på hvilken side vedtaket begynte. Sametingsrådet tar til etterretning at Sametinget ønsker en omfattende protokoll som viser hele saksbehandlingen i plenum, men vil understreke at omfanget kan føre til slike misforståelser.

Spørsmål 3, fra representant Willy Ørnebakk, APs sametingsgruppe:

Norsk EU tilknytning og presidentens utspill

Viser til presidentens uttalelser i media om at norsk EU- medlemskap passer som hånd i hanske for sikring av samiske rettigheter. Etter hvert er det avgitt flere rapporter som konkluderer med en negativ befolkningsutvikling i Nord-Finland og Nord-Sverige etter at disse landene sluttet seg til det europeiske fellesskap. Det bør av den grunn ikke være noen grunn for Norge å tilstrebe et medlemskap i EU, og en nedgang i folketallet i det nordlige Norge bør ikke være aktuell politikk. Mitt spørsmål til Sametingsrådet er:

Deler Sametingsrådet oppfatningen til Sametingets president om at norsk EU- medlemskap vil være en fordel for den samiske befolkning?

Spørsmål 7, fra representant Jánoš Trosten, NSRs sametingsgruppe:

Samenes muligheter innenfor EU

Sametingspresidenten har i den senere tid ganske sterkt profilert EU som det beste forvaltningsalternativet for samene i Norge. Dette er underlig siden vi i dag ikke vet hva slags avtale Norge skal forhandle seg frem til med EU, dersom Norge blir medlem i EU ved folkeavstemning. Vi har heller ikke kjennskap til hva EU vil gjøre med samenes rett til land og vann spesielt. EU vil opprette nasjonalparker i Nord Europa, og EUs politikk går i den retning at spesielt i arktiske strøk skal det opprettes nasjonalparker i fremtiden. Dette betyr at samiske strøk vil bli omgjort til ødemark og tilrettelagt for Europas egen befolkning, der urfolk vil miste sine rettigheter til sine tradisjonelle områder.

Det er også usikkert hvordan primærnæringene som for eksempel reindrift, sjøfiske og jordbruk kommer til å overleve i den frie konkurransen innenfor EU. Disse næringene er grunnleggende for samene, og infrastrukturen i samiske strøk kommer til å bli skadet dersom f.eks primærnæringene

blir truet og begrenset. Jeg vil ikke fordømme folk som har forskjellige synspunkter i EU saken, for det finnes forskjellige synspunkter i forhold til EU, og dette skal jeg godta som en del av det frie demokratiet. Men likevel vil jeg stille følgende spørsmål til sametingspresidenten:

1. Hva ligger til grunn for sametingspresidentens politikk når han mener at det for samene vil være best å være med i EU, og hva slags politisk manifest legger han til grunn når han så positivt snakker om EU-saken?
2. Kan sametingspresidenten garantere overfor befolkningen at de samiske primærnæringene kan overleve innenfor EU, og hva er det beste for primærnæringene ved å være med i EU?
3. Kan sametingspresidenten garantere ovenfor det samiske folk at EU med sin politikk ikke skal opprette flere nasjonalparker? Dersom presidenten ikke kan garantere det; hvordan skal presidenten hindre at EU ikke oppretter flere nasjonalparker?
4. Synes sametingspresidenten at det er mulig for samene i Norge selv å bestemme om de vil bli medlemmer i EU eller ikke, i følge FNs artikkel 1 og 27?

Sametingsrådets svar til Janoš Trosten og Willy Ørnebakk:

Sametinget har behandlet samiske interesser i forbindelse med Norges EF-søknad i ekstraordinært plenums møte i 1992 i sak 44/92. Sametinget har ikke behandlet EU saken siden.

I Sametingsrådet som i Sametinget er det delte meninger om EU-saken, men rådet har ikke behandlet spørsmålet om framtidig EU- medlemskap eller andre tilknytningsformer for Norge til EU.

Sametingets arbeid med saker knyttet til EU er Interreg-programmene, EUs nordlige dimensjon samt deltakelse i arbeidet med oppfølgingen og konkretiseringen av Regjeringens europapolitiske plattform. Her har vi deltatt i prosjektet *om samarbeid med regionale og lokale styresmakter*.

For øvrig viser rådet til at Samisk parlamentarisk råd (SPR) har sett behovet for en gjennomgang av felles muligheter og strategier i forhold til EU, og arbeider med saken.

Spørsmål 4, fra representant Sten Jønsson, APs sametingsgruppe:

NRK Sámi radio og sørsamiske sendinger

NRK Sámi radio sine sendinger i det sørsamisk området har ligget nede i store deler av det siste året. Et allerede utilstrekkelig tilbud har forsvunnet. Dette skjer i et språkområde der det samiske språk er sterkt truet. Jeg tillater meg å stille Sametingsrådet følgende spørsmål:

Hva akter Sametingsrådet å gjøre for å sikre og utvikle det sørsamiske mediatilbudet, blant annet i tråd med den nylig vedtatte plan for det sørsamiske området?

Sametingsrådets svar:

Sametingsrådet er opptatt av at radio- og annet medietilbud på sørsamisk styrkes. NRK Sámi radio har hatt sendinger på sørsamisk, men slik representanten Jønsson skriver har disse sendingene ligget nede store deler av det siste året.

Sjefen for NRK Sámi Radio Nils Johan Heatta, opplyser at grunnen til at denne situasjonen har oppstått er at en til tross for flere utlysingsrunder ikke har klart å få besatt stillingen som sørsamisk radiomedarbeider ved NRK's kontor på Snåsa. Sámi Radio har på grunn av problemene med å rekruttere personell til kontoret på Snåsa, i tillegg forsøkt å få til en praktikantordning. Heller ikke til denne ordningen har en lykkes med å rekruttere noen med sørsamiskspråklig kompetanse.

Rekruttering av samiskspråklige fagfolk er et generelt problem. Sametingsrådet finner situasjonen i sørsamisk område som spesielt bekymringsfull både med tanke på rekruttering av samiskspråklige til radio og andre medier, men også innen andre områder slik som opplæring og innen helse- og sosialsektoren.

Sametingsrådet mener at *Handlingsplan for det sørsamiske område* som Sametinget har vedtatt, danner et godt grunnlag for arbeidet med å få rekruttert flere sørsamiskspråklige fagfolk. Sametingsrådet vil gjøre hva de kan for å legge forholdene til rette for at de tiltakspunktene som kommer frem i planen blir fulgt opp.

Arbeidet med en samarbeidsavtale mellom Sametinget og fylkeskommunene som er innenfor det sørsamiske området, er satt i gang. Sametingsrådet vil i dette arbeidet ta opp spørsmålet med fylkeskommunene om behovet for rekruttering av sørsamiske fagfolk, herunder også behovet for fagfolk innen mediesektoren.

Spørsmål 5, fra representant Magnhild Mathisen, APs sametingsgruppe:

Jakttidene for småvilt

Den 30. oktober skrev Arbeiderpartiets sametingsgruppe følgende brev til Sametingsrådet:

Direktoratet for naturforvaltnings avvisning av dialog om jakttidsforskriftene

I en høringsrunde i fjor, ønsket Sametinget, Fylkesutvalget i Finnmark, fylkesmannen, Finnmark jordsalgsstyre og en rekke kommuner i Finnmark, at jakttidstarten for småviltjakt i Finnmark skulle være senere enn 10. september. Resultatet ble imidlertid at Direktoratet for naturforvaltning (DN) ikke brydde seg noe som helst om uttalelsene fra det politiske Finnmark og Sametinget, og fastsatte starttidspunktet til 10. september, i tråd med sitt eget opprinnelige forslag.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe er også kjent med at Finnmark jordsalgsstyre hadde bedt om et møte med lederen i DN for å drøfte jakttidsforskriftene. Invitasjonen ble imidlertid avslått på en særdeles lite positiv måte. Jamsfør brev fra DN av 10.10.02, med kopi til Sametinget. Arbeiderpartiets sametingsgruppe beklager at Direktoratet for naturforvaltning, med et slikt vedtak, overkjører Sametinget og de politiske organene i Finnmark.

Gruppa vil derfor be om at også Sametingets ledelse griper fatt i denne saken, gjerne i samarbeid med de øvrige politiske organene, som står på det samme prinsipielle standpunktet som Sametinget.

I og med at DN har avvist dialog, bør Sametinget be om et møte med Direktoratets overordnede, nemlig politisk ledelse i Miljøverndepartementet.

Hva har Sametingsrådet gjort for å følge opp brevet fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe, og hva vil man gjøre for å sikre en best mulig utvikling i saken?

Sametingsrådets svar:

Sametingsrådet har i brev av 09.10.02 poengtert at signalene som ble sendt Sametinget, fra kommuner og andre organer i Finnmark til Direktoratet for naturforvaltning om en senere jaktstart på rype skulle vært tatt til etterretning. Direktoratet for naturforvaltning har nå sendt ut på høring endring av jakttid for ryper og skogsfugl i Finnmark fylke med høringsfrist 07.04.03. Sametingsrådet vil i den forbindelse på nytt understreke at rypejakta i Finnmark ikke må begynne før 15. september.

Spørsmål 6, fra representant Jánoš Trosten, NSRs sametingsgruppe

Sametinget i Norge deltar i EU programmet Interreg IIIA Nord gjennom delprogrammet Sápmi. Hvordan nyttiggjør Sametinget seg av programmet og hvordan bruker Sametinget de ressursene som er tildelt administrasjon og informasjon om programmet?

Sametingsrådets svar:

Sametinget i Norge deltar i Interreg-samarbeidet i to delprogram; Interreg Sápmi og Interreg Åarjelsaemien Dajve. For budsjettåret er det avsatt kr 1,2 mill til Interregprosjekter over Sametingets eget budsjett. I tillegg vil Sametinget få kr 2 mill over statsbudsjettet kap 552, post 71 som vil fordeles med kr 1 mill til hvert av delprogrammene. Av de statlige midlene beregnes en prosentandel til såkalt teknisk assistanse, dvs. selve administreringen av programmene. For inneværende budsjettår ligger disse på hhv. 7,5 og 8,9 % for Sápmi og Åarjelsaemien Dajve, dvs. til sammen kr 164 000.

I inneværende budsjettår vil Sametinget i Norge også overføre kr 280 000 til Sametinget i Sverige for å dekke de utgiftene som Sametinget i Sverige har som hovedsekretariat i administreringen av begge de samiske delprogrammene. Sametinget har i tillegg avsatt kr 150 000 på eget budsjett til deltakelse for det politiske nivået i beslutningsgrupper og overvåkningskomiteer.

Dette betyr at når det gjelder informasjon og administrasjon av programmet, så vil Sametinget måtte dekke mesteparten av utgiftene over eget driftsbudsjett. Det er likevel en del fellestiltak som vil kunne dekkes over for eksempel budsjettet til Sametinget i Sverige, så som Internettportaler, annonseringer m.v. I tillegg har forvaltningsmyndighetene (Jämtland län) for Åarjelsaemien Dajve gått med på å dekke utgiftene til utarbeidelse og trykking av en egen brosjyre for delprogrammet.

Når det gjelder Åarjelsaemien Dajve er det også ansatt en prosjektkoordinator som har som oppgave å initiere prosjektsøknader.

Delprogrammet Sápmi er godt i gang. Frem til årsskiftet er det blitt innvilget 3 prosjekter, og 5 prosjekter er tatt inn under såkalt skriftlig prosedyre, som betyr at man gjør beslutning om prosjektet skriftlig og ikke i møte. Sametingsrådet anser Interreg-arbeidet som et viktig virkemiddel for å fremme samisk samfunnsutvikling generelt over landegrensene. Samarbeidet berører også alle de tre sametingene og Samisk parlamentarisk råd.

III. Votering

Av 39 representanter var 39 tilstede.

Saken ble avsluttet uten votering.

IV. Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Egil Olli	
2.	Ragnhild Lydia Nystad	
3.	Anders Urheim	
4.	Ragnhild Lydia Nystad	
5.	Willy Ørnebakk	
6.	Janoš Trosten	
7.	Sven-Roald Nystø	
8.	Sten Jønsson	
9.	Johan Mikkel Sara	
10.	Magnhild Mathisen	
11.	Randi A. Skum	
12.	Janoš Trosten	
13.	Johan Mikkel Sara	

VI. Sametingets vedtak

Se punkt III.

Saken ble avsluttet 25. februar 2003 kl. 19.10.

Sak 06/03

Kunngjøring av nye saker

Saken påbegynt 25. februar 2003 kl. 19.15.

I. Dokumenter

Forslag 1, representant Per Solli, APs sametingsgruppe:

Vern Vefsnvassdraget mot kraftutbygging

27. januar i år bekjentgjorde NVE at Vefsnvassdraget er tatt ut av ”Verneplanen for vassdrag”, og at man ønsker en prosess som kan ende med at vassdraget blir regulert til kraftproduksjon. Vefsnvassdraget er det siste store vassdraget i Norge som ikke er vernet eller utbygd. Vassdraget er vurdert å ha meget stor verneverdi i samtlige kategorier som er undersøkt, så som geologisk mangfold, biologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv, kulturmiljø, landbruk og samiske interesser.

De samiske interessene er svært mangfoldige, som omfatter både reindrift, jordbruk, utmarksnæringer og kulturminner. Alt dette spenner over en tidsepoke på flere hundre år. Sametinget krever at **Vefsnvassdraget** gis varig vern mot kraftutbygging.

Forslag 2, representant Steinar Pedersen, APs sametingsgruppe:

En trygg kommuneøkonomi gir trygge lokalsamfunn

Arbeiderpartiets sametingsgruppe har med stigende uro merket seg at særlig de typiske utkantkommunene, med stagnasjon eller nedgang i folketallet, de senere årene har fått en klar nedgang i sine inntekter. Dette er ikke tilfeldig. Det har sammenheng med en vedtatt politikk fra Stortingets side. De modellene man bygger på fra sentralt hold vil medføre en ytterligere reduksjon av utkantkommunenes inntekter de kommende år.

Mange kommuner har allerede vært nødt til å fjerne grunnleggende tjenestetilbud, som grendeskoler og lignende. Når livskraftige bygdesamfunn rammes på denne måten, vil det selvsagt forsterke fraflyttingen, noe som vil føre til en ytterligere svekkelse av kommunenes økonomi.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe finner ingen grunn til å kritisere de kommunene som nå blir strammet i et økonomisk jerngrep fra statens side. De gjør sitt ytterste for å holde lokalsamfunn sammen i en vanskelig situasjon.

Det er Sametingets oppgave å spille på lag med kommunene. Det gjør vi best gjennom en aktiv og målbevisst politikk, hvor man gjør det forståelig for Storting og Regjering, at grensa er nådd for nedskjæringene i de kommunale tilbud.

Helt sentralt i dette er at Stortinget må slå fast at ingen kommuner skal måtte tåle de planlagte inntektsreduksjonene i årene fremover. I den forbindelse er det helt nødvendig at det foretas en ny gjennomgang av inntektssystemet for kommunene. En slik gjennomgang må ta utgangspunkt i en solidarisk holdning, om at det skal bo folk i alle deler av landet, og at disse skal ha et likeverdig tjenestetilbud.

Sametinget må derfor snarest sette denne saken på den politiske dagsorden, og være aktiv medspiller for kommunene og fylkeskommunene, for å sikre velferd og bosetting i distrikts-Norge. En trygg kommuneøkonomi vil være ett av de aller viktigste bidragene til også å sikre samisk kultur rundt om i lokalsamfunnene.

Sametinget må også arbeide aktivt for at kommunesektoren får styrket sin økonomi allerede gjennom kommuneøkonomiproposisjonen til våren. Sametinget får mange, til dels fortvilte henvendelser fra lokalsamfunn rundt om, som mister avgjørende velferdstilbud. Dette viser at det haster med å gjøre noe, og at det må settes inn tiltak både på kort og lang sikt.

Forslag 4, representant Berit Oskal Eira, APs sametingsgruppe:

Langdistanseskyting i Indre Troms

Forsvaret har søkt om permanent standplass for langdistanseskyting med granater på Eidet ved kommunegrensen mellom Lavangen og Salangen og prøveskyting fra Bukkemyra på grensen mellom Gratangen og Lavangen. Skytingen skal foregå med M109A3G artilleriskyts med nedslag i Setermoen skytefelt. Skyteavstanden fra Eidet til skytefeltet er 19-24 km, og 24-30 km fra Bukkemyra / Bukkemoan. Skytingen vil foregå i tidsrommet januar til april med foreløpig 200 granater. Forsvarets behov vil bli vurdert på nytt i 2006 – 2008.

Forsvaret har søkt om tillatelse etter forurensningsloven fra begge kommunene og fått positivt svar fra Lavangen kommune for Eidet. Søknaden om prøveskyting på Bukkemyra ble utsatt. Gratangen kommune har ikke gitt tillatelse til prøveskyting innen kommunen.

I begge overskyttingskorridorene er det både reindrift og samisk bebyggelse. NINA-NIKU har foretatt en beskrivelse av konsekvensene for reindriften av etablering av en permanent standplass på Eidet i Lavangen kommune og Bukkemoan i Gratangen. Utredningen konkluderer med at en ikke bør etablere standplass på Eidet av hensyn til reindriften sine beiteområder og flytte-trekkvei. For Bukkemyra er ikke konsekvensene for reindriften utredet. For Bukkemoan konkluderer utredningen med at denne plassering ikke vil være i så stor skade for reindriften som Eidet. Standplassene er plassert på flytte- og trekkveier og overskyttingsområdene brukes til helårsbeite og kalvingsområder for reinen. På Bukkemyra vil standplassen bli plassert nær ledegjerdet til et av hovedgjerdene for reinbeitedistriktet. I begge overskyttingskorridorene er det bebyggelse. På Eidet blir standplassen plassert bare 1 km fra bebyggelsen.

Det råder stor uttrygghet i lokalbefolkningen med hensyn til overskytingen. Spesielt er det stor usikkerhet for fremtiden når det samtidig åpnes for en revurdering av forsvarets bruk i år 2006-2008. Det synes som om det legges opp til en gradvis utvidelse av aktiviteten etter forsvarets premisser.

Sametinget bes arbeide for at forsvaret ikke utvider sin virksomhet/skarpsskyting langt utenfor skytefelt området som planlagt.

Forslag 5, representant Per Andersen Bæhr, Høyre og flyttsamelista:

1. Sametinget bør arbeide for at fredede landområder føres tilbake til reindriften. Formålet med fredningen av landområdene var at de skulle reserveres for kjørelein, men dette behovet er helt opphørt.
2. I og med at Sametinget har økologisk reindrift som mål, så bør det også arbeides for et totalforbud av rypejakt med hund, eller for at det gis jakttillatelse etter avtale med reindriften, spesielt i parringsområdene.

Forslag 6, representant Jarle Jonassen, NSRs samarbeidsgruppe og SPs sametingsgruppe:

Nydyrking i reinbeitedistrikter – nydyrkingsforskriften

Formålet med nydyrkingsforskriften er å sikre at nydyrking skjer på en måte som ivaretar hensynet til natur- og kulturlandskap. Det skal vektlegge hensynet til miljøverdi, biologisk mangfold, kulturminner og landskapsbildet, samt ønsket om å sikre driftsmessige løsninger.

For å ivareta bestemmelsen i forvaltningsloven om best mulig utredning av saken, skal kommunen innhente de opplysninger som er nødvendige. Alle berørte parter, deriblant reindriften, gis da muligheten til å uttale seg i saken som et ledd i opplysningsprosessen. Nydyrkingsforskriften og jordloven gir ingen hjemmel for kommunen til å ta hensyn til reindriften eventuelle innsigelser.

Den eneste muligheten reinbeitedistriktet har til å komme med innsigelse til nydyrking er med hjemmel i reindriftenlovens §15, der områdestyret inntil videre kan stoppe tiltaket inntil en eventuell avtale mellom partene foreligger, eller at jordskifte avgjør saken. Dette er en saksbehandlingsprosess som tar lang tid, og det skaper som oftest strid mellom partene.

NSRs samarbeidsgruppe og Senterpartiet ber rådet ta opp dette med landets myndigheter med henblikk på forenkling av regelverket, slik at eventuelle innsigelser/konflikter blir løst før tiltaket settes i verk.

Forslag 7, representant Anders Urheim, APs sametingsgruppe:

Verneplanen Tysfjord-Hellemo og bosettingen i Hellmofjorden

Sametinget har som sak 34/02 under plenumsmøte i september 2002, behandlet regjeringens stortingsmelding om samepolitikken. Under kapitlet om arealforvaltning i samiske bruks- og bosettingsområder har Sametinget omtalt verneplanprosessen i Tysfjord-Hellemo-området og konkludert med følgende: Den pågående verneplanprosessen i Tysfjord- Hellemo-området skiftes ut med en nasjonal prosess der vern og framtidig bruk av områdene sees i sammenheng. Prosessen må også forankres i Samerettsutvalgets utredning for Troms, Nordland og Sørsameområdet før store samiske bruks- og ressursområder vurderes båndlagt og at alternative løsninger vurderes.

Sametinget viser til Innst.S.nr.110 Innstilling fra Stortingets kommunalkomiteé om samepolitikken, der verneplanen Tysfjord-Hellemo er omtalt. Sametinget registrerer med stor beklagelse at kommunalkomiteen ikke har fulgt Sametingets oppfordring om å skifte ut den pågående verneplanprosessen etter Naturvernloven med en nasjonal prosess der vern og bruk skulle sees i sammenheng.

En slik nasjonal prosess ville samlet sett ha vært et langt bedre redskap for å komme frem til gode modeller for forvaltning av naturgoder i Tysfjord-Hellemo-området, og i tillegg hatt betydelig overføringsverdi for arealforvaltning i andre samiske bosettings- og bruksområder.

Sametinget har også oppfordret til vurdering av alternative løsninger, som kan være å trekke bosettings- og ressursområdet Hellmofjorden ut av verneplanen eller å la den pågående verneplanprosessen bero til Samerettsutvalget er ferdig med sitt arbeid.

Stilt overfor det faktum at det er en nasjonal målsetting å sikre og utvikle bosettingen i Hellmofjorden, henstiller Sametinget til Stortinget:

1. Prinsipielt å trekke Hellmofjorden med omliggende landområder ut av verneplanen Tysfjord-Hellemo.
2. Subsidiært å la den pågående verneplanprosessen bero inntil Samerettsutvalget har lagt frem resultatene av sitt arbeid som nå er påbegynt og som innebærer å *utrede og komme med forslag til hvordan man skal trygge den samiske befolkningens muligheter til å utnytte naturressursene i sine bruksområder* - som det blant annet heter i utvalgets mandat.

Forslag 8, representant Ann Mari Thomassen, NSRs samarbeidsgruppe og SPs sametingsgruppe:

Evaluering om hvordan kontantstøtten har gitt utslag i forhold til samiske barnehager

Samiske barnehager har et spesielt ansvar for å være en arena der samisk språk og kultur formidles, styrkes og utvikles.

Innføringen av kontantstøtten og kutt i rammeoverføringene til kommunene har forårsaket uheldige økonomiske konsekvenser for de samiske barnehagene, spesielt de private.

NSR samarbeidsgruppe og Senterpartiet ber Sametingsrådet løfte saka overfor Barne- og familiedepartementet.

Forslag 9, representant Jánoš Trosten, NSRs samarbeidsgruppe og SPs sametingsgruppe:

Lovbeskyttelse av samenes utmarksbruk og naturressursbruk – samisk næringslov

Samenes næringsvirksomhet og levesett er vernet av både Grunnlovens § 110A og FN-konvensjonen om sivile- og politiske rettigheter av 16. desember 1966 artikkel 27. Forhenværende Høyesterettsjustitiarius Carsten Smith har uttrykt at disse to rettsregler skal tolkes likt. FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter ble i 1999 innarbeidet norsk rett. Dette medfører at statens plikter i forhold til samene som urfolk er blitt styrket. Vernet som Grl. § 110A og FN-konvensjonenes art. 27 av 1966 gir, gjelder først og fremst naturgrunnlaget for samisk kultur, og gir både vern mot inngrep og et krav om aktive tiltak fra statens side for bl.a. å styrke og videreføre den samiske kulturen. Dette har også Samerettsutvalgets folkeretts eksperter slått fast. På bakgrunn av denne av disse rettsregler har staten en særskilt plikt til å treffe tiltak for å bevare tradisjonell samisk næringsvirksomhet og la samene selv legge premissene for sin naturbruk.

Norge har også ratifisert ILO konvensjonen nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater. Denne konvensjonen bekrefter det samiske folkets rett, i kraft av å være urbefolkning, å opprettholde vår kultur i våre egne områder. Det vises spesielt til artikkelene om landrettigheter (art. 13 – 19), som bl.a. gir samenes rett til bruk, besittelse og eiendomsrett til egne naturområder og ressurser. I tillegg skal samene som folk være med å bestemme i saker som innebærer naturinngrep i områder hvor samene tradisjonelt har hatt interesser. Grl. § 110A, FN-konvensjon om sivile og politiske rettigheter av 1966 art 27, og ratifiseringen av ILO konvensjonen nr. 169 medfører at norske myndigheter er forpliktet til å ha en lovgivning som er i tråd med nasjonale og internasjonale rettsregler.

I og med at det per i dag kun er reindriftsutøvende samer som har lovfestet rett til bruk av landområder for sin virksomhet, så er ikke den norske lovgivning i tråd med verken nasjonal eller internasjonal rett. Det er et krav i henhold til både nasjonal og internasjonal rett at alle samer skal få anerkjent sine rettigheter til naturressursene, bruk og utøvelse av sine tradisjonelle næringer. For at domstolene skal være entydig forpliktet til å sikre disse rettighetene, må de også fastslås klart i lovverket.

Selv om samenes natur- og utmarksbruk har endret seg over tid, betyr det ikke at rettighetene er gått tapt. Jfr. Høyesterettsdom av 5. oktober 2001 (Svartskogdommen fra Manddalen). ILO konvensjonen nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk åpner også for nyutviklinger, og at også urbefolkninger og stammefolk skal kunne videreutvikle sine næringer og gjøre bruk av moderne driftsutstyr. Dette har også Samerettsutvalgets folkerettsgruppe slått fast i NOU 1997: 5.

Det er på flere næringsområder at den samiske befolkning ikke har fått lovfestet sin rettigheter. Som eksempel kan nevnes områder som sjøfiske og utnyttelse av marine ressurser, arealbruk i marine områder, høsting på utmarksressurser som vilt, bær og innlandsfisk og beiterettigheter for bufe.

For å sikre at norsk rett er i samsvar med nasjonale og internasjonale rettsregler, er det nødvendig at samenes rettigheter til bruk av egne landområder og naturressurser anerkjennes og lovfestes ut over de forvaltningsmessige sider som har vært behandlet og behandles innen rammen av Samerettsutvalgets arbeid. Det er nødvendig at det utarbeides en samisk næringslov for å sikre et allsidig grunnlag for samisk kulturutøvelse og kulturutvikling.

Forslag 10, representant Jánoš Trosten, NSRs samarbeidsgruppe og SPs sametingsgruppe:

Sametinget krever omfattende konsekvensanalyse av vindkraftplanene på Nordkynhalvøya i forhold til reindrifta

Norsk Miljøkraft har planer om å anlegge verdens største vindparkanlegg på Skjøtningsbergfjellet på Nordkynhalvøya. Opprinnelige planer gikk ut på å anlegge et lite vindparkanlegg i dette området, men nå er planene endret til å bli verdens største i omfang med 160 vindmøller i 130 meters høyde. I tillegg planlegger Statkraft å bygge en vindpark på 18 vindmøller på sørsiden av Gartefjellet på Nordkynhalvøya.

Sametinget forstår behovet for å finne alternative energiløsninger i tillegg til el-kraftenergi, men Sametinget krever i denne konkrete saken at det gjennomføres omfattende konsekvensanalyser i forhold til områdets reindrift. Dette må gjøres før en utbygging finner sted. Konsekvensanalysen må ha som formål å granske konsekvensene for områdets reindrift i forhold til beiteland og områdets reindrift i større perspektiv.

Sametinget vil ta endelig stilling til utbyggingsplanene når konsekvensanalysen foreligger. Inntil denne foreligger ber Sametinget om at utbyggingsplanene stilles i bero.

Forslag 11, representant Berit Ranveig Nilssen, NSRs samarbeidsgruppe og SPs sametingsgruppe:

Nei til krig i Irak

Sametinget ser med bekymring på utviklingen i verdenssamfunnet i dag, da det kan synes som om verdensfreden er truet. Sametinget vil på sterkeste henstille til FN om å gjøre alt som er mulig for å unngå krig i Irak. Ved enhver krigssituasjon er det sivilbefolkningen, kvinner og barn, som vil lide mest. I Irak har sivilbefolkningen allerede lidd sterkt etter mange års diktatorisk styre og sanksjoner. Sametinget er svært bekymret over at det i denne konflikten kan spesielt utløse bruk av masseødeleggelsesvåpen som atom-, biologiske- og kjemiske våpen, som kan få gi store ringvirkninger for hele verden.

Sametinget ser også med uro på det faktum at de internasjonale hjelpeorganisasjonene står uten økonomiske midler til å forberede seg på en humanitær krise ved en eventuell krig. Sametinget henstiller spesielt de nordiske landene å gi betydelig støtte til hjelpeorganisasjonene, slik at de står best mulig rustet i denne krisen.

Sametinget har en grunnleggende tro på løsning av konflikter gjennom forhandlinger og fredelige midler, og oppfordrer den norske regjering til aktivt påvirke FN til å velge en fredelig løsning på Irak-konflikten.

Forslag 12, representant Isak Mathis O. Hætta, Frie gruppe:

Sameloven

I dag er det kun reindriften som har lovfestet rett til bruk av landområder for sin virksomhet, og derfor mener vi at den norske lovgivning ikke er i tråd med nasjonal eller internasjonal rett. Det er et krav i nasjonal og internasjonal rett at alle samer skal få anerkjent sine rettigheter til naturressurser i forbindelse med utøvelse av sin tradisjonelle næring, kultur, samt høsting av utmarka.

ILO konvensjonen åpner for at urbefolkning og stammefolk skal kunne videreutvikle sine høstingsmåter og næringer, samt bruk av moderne driftsutstyr.

Fastboende samer har ikke fått lovfestet sine rettigheter til bruk av sine landområder til egne virksomheter, her kan nevnes fiskeri, vilt, bærplukking, gamme/hyttebygging o.s.v. Her må Sametinget kunne bidra til at man også kan ta i bruk moderne driftsutstyr for å drive effektivt.

Vi ber om at Sametinget gjør noe slik at fastboendes rettigheter anerkjennes og lovfestes.

II. Forslag og merknader

Møtelederskapets innstilling overfor Sametinget:

1. Forslag 7 behandles etter forretningsordens § 4 c.
2. Forslag 2, 4 – 6 og 8 – 10 og 12 oversendes Sametingsrådet for videre behandling.
3. Forslag 1 behandles etter forretningsordens § 4 b som sak 14/03 Vern Vefsnavassdraget mot kraftutbygging.
4. Forslag 11 behandles etter forretningsordens § 4 b som sak 15/03 Nei til krig i Irak.

III. Votering

Av 39 representanter var 39 tilstede.

- Forslag 3 ble trukket.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

1. Møtelederskapets innstilling, pkt 1, ble avvist med 19 stemmer.
2. Møtelederskapets innstilling, pkt 2, ble enstemmig vedtatt.
3. Møtelederskapets innstilling, pkt 3, ble enstemmig vedtatt.
4. Møtelederskapets innstilling, pkt 4, ble enstemmig vedtatt.

IV. Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Anders Urheim	
2.	Birger Nymo	Egil Olli
	Anders Urheim (til forr.orden)	
3.	Svein Peter Pedersen	
4.	Stig Eriksen	
5.	Anders Urheim	Sven-Roald Nystø
6.	Per Solli	
7.	Steinar Pedersen	
8.	Berit Oskal Eira	
9.	Per A. Bæhr	
10.	Jarle Jonassen	
11.	Ann-Mari Thomassen	
12.	Janoš Trosten	
13.	Berit Ranveig Nilssen	
14.	Isak Mathis O. Hætta	
	Berit Ranveig Nilssen (til forr.orden)	

VI. Sametingets vedtak

1. Forslag 7 ble avvist.
2. Forslag 2, 4 – 6 og 8 – 10 og 12 oversendes Sametingsrådet for videre behandling.
3. Forslag 1 behandles etter forretningsordens § 4 b som sak 14/03 Vern Vefsnassdraget mot kraftutbygging.
4. Forslag 11 behandles etter forretningsordens § 4 b som sak 15/03 Nei til krig i Irak.

Saken ble avsluttet 27. februar 2003 kl. 19.15.

Sak 07/03

Valg

Saken påbegynt 28. februar 2003 kl. 08.00.

I. Dokumenter

- Retningslinjer for tilskudd til samiske organisasjoner fastsatt av Sametinget 09.06.1993

II. Forslag og merknader

Valgkomiteens innstilling overfor Sametinget:

Klageorgan

Sametinget oppnevner følgende klagenemnd for vedtak fattet iht. Retningslinjer for tilskudd til samiske organisasjoner:

Sverre Anderssen, leder	Sten Jønson (personlig varamedlem)
Isak Mathis O. Hætta	Ove Johnsen (personlig varamedlem)
John Harald Skum	Geir Tommy Pedersen (personlig varamedlem)

Møtelederskap

Jarle Jonassen velges som medlem og nestleder i møtelederskapet i Ole Henrik Maggas sted.
Jon Erland Balto velges som medlem i møtelederskapet i Per Bjørn Lakselvnes sted.

III. Votering

Av 39 representanter var 35 tilstede.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

1. Klageorganet ble enstemmig valgt.
2. Nye medlemmer til møtelederskapet ble enstemmig valgt.

IV. Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Margreta Påve Kristiansen, saksordfører	
2	Willy Ørnebakk	

VI. Sametingets vedtak

Klageorgan

Sametinget oppnevner følgende klagenemnd for vedtak fattet iht. Retningslinjer for tilskudd til samiske organisasjoner:

Sverre Andersen, leder	Sten Jønson (personlig varamedlem)
Isak Mathis O. Hætta	Ove Johnsen (personlig varamedlem)
John Harald Skum	Geir Tommy Pedersen (personlig varamedlem)

Møtelederskap

Jarle Jonassen velges som medlem og nestleder i møtelederskapet i Ole Henrik Maggas sted.
Jon Erland Balto velges som medlem i møtelederskapet i Per Bjørn Lakselvnes sted.

Saken ble avsluttet 28. februar kl 08.11.

Sak 08/03

Revisjon av reindriftsloven - høring

Saken påbegynt torsdag 27.02.03 kl. 09.00.

I. Dokumenter

- NOU 2001:35 Forslag til endringer i reindriftsloven
- Forslag til lovutkast
- Brev datert 01.03.02 fra Landbruksdepartementet til høringsinstansene 9. juni 1978 nr 49 lov om reindrift
- Høringsuttalelse del 1 datert 24.06.02 fra Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR)/Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL)
- Høringsuttalelse del 2 datert 23.09.02 fra NBR/NRL
- Sametingets reindriftspolitik sak 18/01

Høringsuttalelse fra områdestyrene ved Reindriftsforvaltningene i:

- Sør-Trøndelag/Hedmark datert 23.08.02
- Nord-Trøndelag datert 11.07.02
- Nordland datert 20.09.02
- Troms datert 26.08.02
- Vest-Finnmark datert 12.09.02
- Øst-Finnmark datert 12.12.02
- Reindriftsstyret datert 05.12.02

Høringsuttalelser fra reinbeitedistriktene:

- 33-Spalca Kautokeino, datert 20.08.02
- 32-Silvetnjarga Kautokeino, datert 14.08.02
- 20-Kvaløy/Fala, datert 12.08.02
- Essand Røros, datert 05.09.02
- Sør-Trøndelag og Hedmark, datert 06.09.02
- Elgå Drevsjø, datert 06.09.02
- Nord-Trøndelag/Gaske-Davjen båatsoe tjeltie, datert 16.10.02

- Høringsuttalelse fra Kontaktutvalg for tamreinlagene i Sør-Norge, datert 19.09.02

Høringsuttalelser fra kommuner:

- Tranøy kommune, datert 16.05.02
- Levanger kommune, datert 05.04.02
- Vadsø kommune, datert 26.07.02
- Verran kommune, datert 04.07.02

- Måsøy kommune, datert 16.07.02
- Alta kommune, datert 30.07.02
- Harstad kommune, datert 23.08.02
- Kautokeino kommune, datert 20.08.02
- Porsanger kommune, datert 19.08.02
- Sør-Varanger kommune, datert 15.08.02
- Hammerfest kommune, datert 28.08.02
- Karasjok kommune, datert 28.08.02
- Nordreisa kommune, datert 11.09.02
- Hattfjeldal kommune, datert 25.07.02
- Rena kommune, datert 19.09.02
- Midtre Gauldal kommune, datert 01.07.02
- Rennebu- Meldal- og Surnadal kommune, datert 26.06.02
- Tydal kommune, datert 23.09.02

Høringsuttalelser fra Fylkesmannen i:

- Nordland datert 13.08.02
- Nord-Trøndelag datert 08.08.02
- Finnmark datert, 19.08.02
- Troms datert 15.08.02
- Hedmark datert 29.08.02

- Høringsuttalelse datert 29.08.02 fra Fylkeslandbruksstyret i Finnmark
- Høringsuttalelse datert 11.09.02 fra Fylkeslandbruksstyret i Nordland

Høringsuttalelser fra Fylkeskommunene i:

- Nordland datert 02.07.02
- Buskerud datert 05.04.02
- Nord-Trøndelag, datert 21.08.02
- Nordland, endelig høringsuttalelse datert 19.08.02

Høringsuttalelser fra departementene:

- Utenriksdepartementet, datert 26.06.02
- Forsvarsdepartementet, datert 07.05.02
- Olje- og energidepartementet, datert 13.08.02
- Utdannings- og forskningsdepartementet, datert 09.08.02
- Barne- og familiedepartementet, datert 08.08.02
- Arbeids- og administrasjonsdepartementet, datert 08.08.02
- Samferdselsdepartementet, datert 20.08.02
- Fiskeridepartementet, datert 14.08.02
- Finansdepartementet, datert 20.08.02
- Nærings- og handelsdepartementet, datert 30.08.02
- Kommunal- og regionaldepartementet, datert 02.09.02
- Justis- og politidepartementet, datert 04.09.02

- Miljøverndepartementet, datert 02.10.02
- Høringsuttalelse datert 26.09.02 fra Goahtegearret - Samenes naturressursforbund
- Høringsuttalelse datert 13.08.02 fra Dyrebeskyttelsen Norge
- Høringsuttalelse datert 30.08.02 fra Direktoratet fra naturforvaltning
- Høringsuttalelse datert 09.08.02 fra Likestillingsombudet
- Høringsuttalelse datert 08.08.02 fra Statens dyrehelsetilsyn
- Høringsuttalelse datert 20.08.02 fra 2fo Flerfaglig FellesOrganisasjon
- Høringsuttalelse datert 19.08.02 fra Finnmark Jordskifterett
- Høringsuttalelse datert 15.08.02 fra Rendal renselskap
- Høringsuttalelse datert 13.08.02 fra Ytre Troms Reinsamelag
- Høringsuttalelse datert 05.09 fra Norges Naturvernforbund
- Høringsuttalelse datert 04.09.02 fra Norges Bondelag
- Høringsuttalelse datert 23.09.02 fra Advokatforeningen
- Høringsuttalelse datert 29.08.02 fra Regjeringsadvokaten
- Høringsuttalelse datert 18.07.02 fra Finnmark Senterparti
- Høringsuttalelse datert 15.08.02 fra Retthjelpskontoret Indre Finnmark/Riekteveahkkekántuvra Sis Finnárku
- Høringsuttalelse datert 26.06.02 fra Berit Magga Anti Somby
- Høringsuttalelse datert 06.09.02 fra Ellen Marit Somby Sara
- Høringsuttalelse datert 13.08.02 fra Dušnjárgga siida v/Ántta-Máhte Máret/Marit M. Sara Eira
- Høringsuttalelse datert 11.11.02 fra Nettverk for reindriftskvinner i Kautokeino
- Høringsuttalelse datert 29.08.02 fra Det statlige naturoppsyn
- Høringsuttalelse datert 11.09.02 fra Politidirektoratet
- Høringsuttalelse datert 02.09.02 fra Fylkesutvalget i Nord-Trøndelag

I. Forslag og merknader

Sametingsrådets innstilling overfor Sametinget:

Sametinget er positiv til at det er utarbeidet et lovforslag som har som utgangspunkt tradisjonell reindriftskultur. Sametinget merker seg at det foreslås å bruke de samiske termene i lovteksten. Dette innebærer at terminologibruken i lovteksten blir nøyaktig, og samtidig vil denne bruken av det samiske språket i norsk lovgivning ha en prinsipiell betydning. Formålet med reindriftsloven er å regulere reindriftsnæringens interesser.

Utvalgets mandat er begrenset til forhold knyttet til styring og forvaltning av reindriften og de interne forholdene i reindriften. Dette er en svakhet, ettersom viktige forhold som mineralloven, arealforvaltning, nasjonalparker, rovdyrforvaltning og urfolksrett til tradisjonell næringsvirksomhet og konsekvensene av dette, ikke er omhandlet i rapporten. Forholdet mellom reindriftslovgivningen og annen lovgivning var ikke en del av lovutvalgets mandat. Sametinget er av den oppfatning at det bør foretas en mer helhetlig gjennomgang av reindriften som går inn på de grunnleggende rettsspørsmålene for næringen. Sametinget vil likevel gjøre oppmerksom på at lov om rettsforhold og forvaltning av grunnen i Finnmark (Finnmarksloven) skal behandles i

Sametinget, og at man i den forbindelse vil gå nærmere inn på arealspørsmålene som berører også reindriften.

Sametinget har følgende merknader til enkelte av forslagene som fremkommer:

1. Sametinget anser det som viktig at det i lovens §§ 1-1 og 1-2 presiseres at reindriften rettigheter ikke er uttømmende regulert ved reindriften, men at samisk reindrift har et selvstendig rettsgrunnlag i samiske reinbeiteområder som er basert på samisk sedvane og tradisjon.

Samene har som urfolk særskilte rettigheter i sine tradisjonelle områder, deriblant retten til å utøve reindrift, uavhengig av norske tingsrettslige forhold. Dette er noe som uttrykkelig er anerkjent i internasjonal rett/folkerett, men som lovgiver ikke tidligere har villet innarbeide i norsk lov.

Sametinget merker seg at man i forslaget til lovtekst i §1-1 har innarbeidet bruken av begrepene sedvane og alderstids bruk, noe som også gjenspeiler det norske rettssystemets anerkjennelse av reindriften selvstendige rettsgrunnlag. Denne begrepsbruken bør også fremkomme i lovforslagets §1-2.

Sametinget har registrert at det er vanskelig å hindre lovbestemmelser som er i strid med tradisjonelle arbeidsmetoder og oppfatninger i reindriftnæringen. Sametinget viser i den sammenheng til nye lovbestemmelser i dyrevernsloven om bl a krav om føring av rein og forbud mot kastering av rein, samt regelverket for slakting av rein som forbyr salg av tørka og røkt reinkjøtt, slakta og produsert på tradisjonell måte. Sametinget vil derfor forslå at det i formålparagrafen innarbeides følgende tillegg:

” Myndighetene skal legge til rette for at reindriftnæring kan utøves på grunnlag av tradisjonelle arbeidsmåter og i overensstemmelse med samisk rettsoppfatninger”.

2. Sametinget vil presisere at NOU 2001:35 Forslag til endringer i reindriften anses som ufullstendig i og med at grunnleggende spørsmål vedrørende reindriften rettigheter ikke var innenfor lovutvalgets mandat. En mer omfattende revisjon av reindriften i etterkant av Samerettsutvalgets arbeid er nødvendig.

Reindriften med foreslåtte endringer er et utilstrekkelig politisk virkemiddel inntil reindriften rettighetsgrunnlag er avklart. Spesielt vil Sametinget påpeke det manglende vernet av reinbeitearealene både i 1978-loven og i forslaget til revidert reindriften. Denne mangelen er ikke i overensstemmelse med Norges forpliktelser i henhold til internasjonale konvensjoner. Sametinget vil foreslå at det i gis en generell regel med følgende ordlyd:

”Ved utøvelse av offentlig myndighet etter annen lovgivning skal myndighetene ta hensyn til nødvendigheten av å verne samisk reindrift som grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv”

Sametinget anser at dette tillegg skal tolkes vidt, slik at myndighetene skal måtte ta hensyn til reindriften interessene i utøvelse av myndighet i forhold til plan- og bygningsloven, jordloven,

viltloven, dyrevernloven, lover i forbindelse med forvaltning av rovdyr og annen lovgivning og myndighetsutøvelse som berører reindriften.

I tillegg vil Sametinget foreslå at paragraf 10-1 (§ 15 i 1978-loven) endres slik at allment anerkjente prinsipper i norsk rett om ekspropriasjonsrettslig vern av bruksrettigheter basert på alders tids bruk anerkjennes også ovenfor jord- og skogsbruksinteresser.

3. Sametinget vil understreke reindriftens betydning for utvikling av samisk kultur. Hvordan reindrifta styres og forvaltes er av fundamental betydning for utviklingen av det samiske samfunnet.

Det er behov for en mer samordnet og helhetlig same- og urfolkspolitikk, der også reindriftspolitikken er en viktig del av dette. Sametinget har derfor i sin vedtatte reindriftspolitik gitt uttrykk for at Kommunal- og regionaldepartementet bør overta det overordnede statlige ansvaret for reindriften.

Sametinget er som urfolksorgan opptatt av vern av reinbeitearealer. Muligheten for reindriftsnæringen til å påvirke sentrale myndigheter gjennom Sametinget er avgjørende for reindriftsnæringens fremtid. Sametinget har både politiske påvirkningsmuligheter, juridisk kompetanse og et internasjonalt urfolksnettverk som vil være nyttig for reindriftsnæringen.

Reindrift som næring er liten og sårbar, men som et materielt grunnlag for samisk kultur er næringen viktig.

Sametinget må som folkevalgt organ få myndighet og ansvar i utviklingen av det fremtidige samiske samfunnet. Sametingets rolle i forhold til reindriftsnæringen må sees i en slik sammenheng.

Manglende forståelse for reindriftsamiske tradisjoner og rettsoppfatninger vil prege forvaltningen av reindrifta, dersom forvaltningsansvaret kun blir plassert hos ikke-samiske myndigheter. Sametinget som folkevalgt samisk organ vil på en helt annen måte enn fylkesmenn og norske myndigheter ha kunnskaper og forståelse for samiske tradisjoner og rettsoppfatninger. Sametinget vil med sin kunnskap og kompetanse i samiske forhold være en garanti for reindriftens rett til selvbestemmelse i interne saker.

Sametinget støtter ikke flertallsforslaget om at de lokale reindriftskontorene skal være en del av fylkesmannsembetet. En tilbakevending til noe som ligner på det tidligere "lappefogdsystemet" er ikke hensiktsmessig og vil fjerne reindriften fra det samiske samfunnet. Etter Sametingets oppfatning har ikke lovutvalget utredet spørsmål knyttet til samisk selvbestemmelse og Sametingets rolle som representativt organ for samene som urfolk. Reindriften er i tillegg til å være en særegen næring også en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Utvalget har ikke vurdert spørsmålet om hvilke konsekvenser dette har for reindriftsnæringen. Sametinget har merket seg at et flertall i reindriftsstyret i sin høringsuttalelse har påpekt denne mangelen i utredningen fra lovutvalget. Sametinget ber regjeringen om snarest, i samarbeid med

Sametinget, å iverksette et arbeid for å utrede spørsmål knyttet til samisk selvbestemmelse og forvaltningen av reindriftsnæringen. Dette arbeidet må skje i samarbeid med næringen og Sametinget og må ta sikte på å sikre reindriftsnæringens selvbestemmelse i interne saker og rett til å utøve reindrift bygd på tradisjonelle arbeidsmåter i henhold til samiske rettsoppfatninger.

4. Lovutvalgets forslag vil ikke fremme større likeverd mellom kvinner og menn. Bestemmelsene er i utgangspunktet kjønnsnøytrale, men vil kunne videreføre en rekrutteringsmessig og deltagelsesmessig skjev fordeling mellom kvinner og menn. Sametinget vil understreke behovet for økonomiske ordninger som gjør det attraktivt for kvinner å delta i reindriftsnæringen.

Den foreslåtte organiseringen av sijteandel/siidaandel medfører etter Sametingets oppfatning en svekkelse av kvinners rettigheter i reindriften. Sametinget er opptatt av at kvinner skal sikres muligheter til deltakelse i reindriften på lik linje med menn. Den foreslåtte organiseringen av den enkelte sijteandels-/siidaandelseiers innflytelse i reindriften organer, medfører erfaringsmessig at kvinner viker plassen for menn. Ektefelle/samboer vil ha like mange plikter og et like stort ansvar i driften av sijteandelen/siidaandelen, mens påvirkningsmulighetene for ektefelle/samboer ikke er i samsvar med dette. Det vises her til at hver sijteandel/siidaandel vil ha 5 stemmer i årsmøtet, også hvor ektefeller/samboere i fellesskap står som ledere. Sametinget vil foreslå at dersom begge ektefellene/samboerne i fellesskap står som ledere og begge arbeider full tid i reindriftsnæringen får ektefellene/samboerne 10 stemmer på årsmøtet.

Sametinget vil foreslå at ektefeller/samboere som har hver sin sijteandel/siidaandel før inngåelse av ekteskap/samboerskap, skal beholde sine rettigheter fullt ut også etter dette. Dette er også synet til Reindriftsstyret.

I tillegg vil Sametinget foreslå at det i loven fastslåes at dersom begge ektefellene/samboerne i fellesskap står som ledere og begge arbeider full tid i næringen må statens økonomiske ordninger likestille ektefellene/samboerne.

5. Sametinget er i hovedsak enige i lovutvalgets forslag i kapittel 4 som omhandler hvem som har rett til å drive reindrift. Spesielt er det viktig å sikre at personer med rein og reinmerke ikke mister retten til å eie rein ved avvikling eller overføring av sijteandel/siidaandel. Sametinget ser ikke behov for en oppramsing av hvem som kan eie rein i en sijteandel/siidaandel utover begrensningene i §4-1 om at bare personer av samisk ætt har rett til å eie rein i det samiske reinbeiteområdet. Sametinget er videre positiv til at det i loven etableres rett til sideordnet rekrutteringsandel. Dette vil være et bidrag til å lette generasjonsovergangene og sikre kontinuitet.

Sametinget vil foreslå et tillegg til §4-7 for å sikre barns rett til reindrift ved dødsfall.

”Ved dødsfall kan sijteandel/siidaandelen stilles i bero inntil barn, barnebarn eller annen person som i henhold til §4-9 har rett til å eie rein i sijteandel/siidaandelen er myndig. Melding om dette skal sendes Reindriftsstyret.”

6. I §6- 2 er begrepet gjeting foreslått gjeninnført. Sametinget vil på det sterkeste fraråde at begrepet tas i bruk igjen, da innholdet lett vil bli assosiert med meningsinnholdet i tidlige reindriftslover.

Begrepet ”gjeting” medførte store misforståelser som gav signaler om at flokken skulle være bevoktet og samlet til en hver tid. Dette er ikke i overensstemmelse med dagens reindrift, da reinen ofte holdes innenfor geografiske områder under kantbevoktning.

7. I §8-16 foreslår utvalgets flertall at når en sijaandel/siidaandel avvikles har lederen krav på å få utbetalt nåverdien av sine investeringer i felles anlegg. Sametinget er ikke enig i dette. En slik praksis er ikke i overensstemmelse med tradisjon og rettsoppfatning i reindriften. I reindriften er det og har vært, et klart skille mellom det som er i privat eie og det som tilhører distriktet og siidaen. Rein, utstyr og boenheter av ulike slag har vært private, mens gjerder og anlegg har tilhørt siidaen eller distriktet. Ved avvikling eller ved flytting til annet siida eller distrikt, har det ikke vært vanlig med innløsning av ”privat” part av anlegg og gjerder. På samme måten har det ved innflytting eller nyetablering ikke vært vanlig at det må kjøpes part i gjerder og anlegg. En delvis privatisering av felles gjerder og anlegg er uheldig av flere grunner. Bl a vil en slik privatisering øke etableringskostnadene for unge i næringen, og kunne medføre krav om økonomisk innløsning av ”parten” i forbindelse med arv og overføring av siidaenhet fra en generasjon til den neste. Bestemmelsen som foreslås av flertallet vil etablere en ny arena for konflikt i næringen. Prinsippet må være at siidaen og distriktet er 100% eier av gjerder og anlegg.

En hver reinceier har rett til å nyttegjøre seg av gjerdene og anleggene så lenge vedkommende driver reindrift i distriktet eller siidaen. Når vedkommende slutter med reindrift distriktet eller siidaen, så vil siidaen/distriktet fortsatt ha eiendomsretten til gjerder, anlegg og beiteområder som er nødvendig for å drive reindrift.

8. Sametinget er enige i lovutvalgets forslag om å bygge mye av loven på siidaen som rettsobjekt og samarbeidsarena. Geografiske rettigheter og større myndighet til siidaen er i overensstemmelse med samisk tradisjon og rettforståelse. Økte rettigheter til siidaen er ingen privatisering av samiske rettigheter, men styrking av kollektive reindriftssamiske rettigheter til beitearealene. I forbindelse med formalisering av siidaens plass i loven, vil det i enkelte tilfeller bli et ekstra beslutningsnivå. Sametinget anser ikke dette som problematisk, men vil understreke at forholdet mellom siida og distrikt vil variere. I mange tilfeller vil siidaen og distriktet være identiske, slik at ett nivå faller bort.
9. Lovutvalget foreslår at oppsynsoppgavene i forhold til reindriften etter nærmere regler gitt av departementet, tillegges Statens naturoppsyn. Sametinget mener at etableringen av ett nytt organ for disse oppgavene er unødvendig, og foreslår at disse oppgavene forblir i reindriftsforvaltningen.

Når det gjelder Reinpolitiet, så er bare 3 500 timer av totalt 21 000 timer blitt brukt til oppsyn med næringen i 2001. Reinpolitiet bør få tilført ressurser slik at de kan øke sin samiske kultur-

og språkkompetanse, samt reindriftskompetanse. Virkeområdet for Reinpolitiet utvides, slik at den også omfatter hele reindriftsområdet.

10. Sametinget støtter forslaget til en meklingsordning, da det i reindriftsnæringen som i andre næringer oppstår interne konflikter. Ved etablering av en slik meklingsordning må samisk språkkompetanse og kulturforståelse være et absolutt krav. Sametinget foreslår at det opprettes et nøytralt organ med ansvar for meklings og tvistesaker.
11. Sametinget støtter lovutvalgets forslag om økt myndighet til de interne styringsorganene siida og distrikt. Reindriftsnæringen skal etter Sametingets oppfatning ha stor grad av selvbestemmelse i interne forhold i næringen. Det gjelder forhold i tilknytning til godkjenning av nye siida- eller distriktsmedlemmer, reintall, intern fordeling av reinbestanden innenfor fastsatte bærekraftige rammer, arbeidsfordeling og den interne organisering av reindriftsarbeid som merking, slaktning og den interne disponering av beitearealene.
12. Landbruksdepartementet har i brev av 01.03.02 foreslått en generell instruksjonsmyndighet til overordna myndighet. Sametinget vil ikke kunne akseptere en slik hjemmel, da dette vil kunne innebære en generell fullmakt til å overprøve vedtak fattet også innenfor Sametingets myndighetsområdet, da Sametinget oppnevner medlemmer til styringsorganene. Sametinget legger stor vekt på at reindriften selv skal ha bestemmelsesmyndighet i interne saker. En generell fullmakt for overordna myndighet til å overprøve vedtak fattet av reindriften egne organer vil umyndiggjøre reindriften. Sametinget vil peke på at reindriften egne organer har kulturkunnskap og inngående kjennskap til forholdene i reindriftsnæringen.

For øvrig slutter Sametinget seg til Reindriftsstyret enstemmige vedtak, som på dette punktet konkluderer med at det i loven må fremkomme hvilke mål de ulike styringsorganene skal forholde seg til når vedtak skal fattes.

13. Sametinget krever i forbindelse med det videre arbeidet med revidering av reindriftsloven at Sametinget aktivt blir involvert i det videre arbeidet med lovproposisjonen.

Forslag 1, representant Roger Pedersen, SVFs sametingsgruppe

SVFs sametingsgruppe forslår at § 15 i 1978 – loven fortsatt skal være gjeldende. I stedet for endringen som foreslås i § 10-1.

Begrunnelse:

Det kan få dramatiske konsekvenser for fastboendes rettigheter, dersom den foreslåtte endringen i Sametingsrådets innstilling vedrørende § 10-1 om ekspropriasjonsrett skulle bli vedtatt.

Forslag 2, representant Per A. Bæhr, Høyre og Flyttsamelista

Innledning:

Tillegg til avsnitt 1:

Sametinget er positivt til at det er utarbeidet et lovforslag som tar utgangspunkt i tradisjonell reindriftskultur, og det er meget spesielt, og historisk at flertallet i utvalget har bestått av reineiere. Sametinget merker seg at det foreslås å bruke samiske termer i lovteksten. Dette innebærer at terminologibruken i lovteksten blir nøyaktig, og samtidig vil denne bruken av det samiske språket i norsk lovgivning ha en prinsipiell betydning. Formålet med reindriftsloven er å regulere reindriftsnæringens interesser.

Det er positivt at lovforslaget bygger på den samiske sedvaneretten eller gammelt bruke (alders tidsbruk). Dette avspeiles i hele lovforslaget. Dette vil styrke siidaens indre rettigheter og dermed den enkelte brukers rettigheter og dermed også gi ansvar til den enkelte utøver og siidaene.

Avsnitt 3:

Sametinget er imot alle forslag som innebærer at samboerskap skal likestilles med ekteskap, derfor skal alle ordene ”samboere/samboerskap” strykes.

Kapittel 2: Strykes

Kapittel 3: Strykes

Kapittel 4:

1. avsnitt:

1. og 2. setning strykes.

Ny innhold i 1. avsnitt:

Sametinget vil understreke behovet for tiltak som gjør det mulig for kvinner å delta i reindriftsnæringen.

2. avsnitt strykes.

3. avsnitt endres til:

Sametinget vil foreslå at to som inngår ekteskap og som har hver sin siidaandel før ekteskapet, skal beholde sine rettigheter fullt ut også etter ekteskapsinngåelse.

4. avsnitt endres til:

I tillegg vil Sametinget foreslå at det i loven fastslås at dersom ektefellene arbeidet full tid i næringen må Statens økonomiske ordninger likestilles ektefellene.

Kapittel 5:

2. ledd, Sametinget ser ikke behov ..... strykes.

Kapittel 7:

Tillegg: Ved spesielle tilfeller hvor lederen har investert i noe og ikke fått nytte av investeringen, skal investeringen tilbakebetales.

HØRINGSUTTALELSE

FORSLAG TIL ENDRINGER I REINDRIFTSLOVEN

Sametinget ser det som viktig å få raskest mulig behandling av lovforslaget, før ny organisering, og nye skikker får mer innpass. Internt selvstyre er viktig, og dette har reineierne og organisasjonen hele tiden bedt om.

Sametinget ber om at man beholder Landbruksdepartementet som ”Reindriftsdepartement”, og at man satser bedre kompetanse og mulighet i Landbruksdepartementet og Reindriftsforvaltningen til å kunne ivareta forvaltningsoppgavene overfor reindriften og særlig til å verne reindriftsarealene mot inngrep, forstyrrelse og rovdyr som skader reindriften.

Kapittel 4:

§ 4-1

I forholdet Rett til å eie rein vil Sametinget foreslå endret paragrafens første setning, frem til første komma følgende: ”Dersom forhold som sytingsrein (verddevuohta) og særlige grunner foreligger, ...”

§ 4-6

Opphør av ekteskap eller samboerskap. Sametinget vil her uttale at den som ikke oppfyller vilkårene for § 4-1 første ledd, skal ikke kunne videreføre samisk reindrift, gifte som samboere. Dette innebærer at vedkommende ikke skal kunne overta som ansvarlig leder av siidaandel.

Kapittel 6:

§ 6-5

Skilling (Rátkašeammi eller čanadeapmi) må kunne gjennomføres etter behov og uten unødige opphold. Det kan være for sent at dette gjennomføres like før flokken forlater sesongbeite. Vi mener at lovteksten må presiseres. Derfor vil vi foreslå ny setning som avslutning § 6-5 første ledd: ”Skilling skal kunne skje innen rimelig tid”.

Kapittel 9:

§ 9-4 Reintall

Vi foreslår at en i paragrafens 4. ledd, første setning stryker ordene ”som har mer enn 200 rein” og at siste setning i dette ledd styrkes helt.

Forslag 3, representant Berit Oskal Eira, APs sametingsgruppe

Sametinget er positiv til at det er utarbeidet et lovforslag om de interne forhold i reindriften med utgangspunkt i tradisjonell reindriftskultur og den sedvanemessige organiseringen av reindriften. Sametinget merker seg at det foreslås å bruke de samiske termene i lovteksten. Dette innebærer at terminologibruken i lovteksten blir nøyaktig, og samtidig vil denne bruken av det samiske språket i norsk lovgivning ha en prinsipiell betydning. Noen av begrepene som *siidaandel* og *sideordnet rekrutteringsandel* er imidlertid nye og oppkonstruerte. Sametinget ber om at disse begrepene blir tilpasset vanlig samisk språk eventuelt erstattes med begrepene i den samiske lovteksten.

Lovutvalgets mandat er begrenset til forhold knyttet til styring og forvaltning av reindriften og de interne forholdene i reindriften, herunder den enkelte reineiers rettstilling.

De mer grunnleggende spørsmål om reindriften sine rettigheter er forutsatt behandlet i forbindelse med Samerettsutvalgets videre arbeid, jmf. om dette i St. prp.nr 49.

Sametinget vil presisere at reindriften anses som ufullstendig inntil de grunnleggende spørsmål vedrørende reindriften sine rettigheter er tatt inn i loven. En mer omfattende revisjon av reindriften sine rettigheter i etterkant av Samerettsutvalgets arbeid er nødvendig. I dette arbeidet må en også legge vekt på reindriften sine arealvern og forhold til annen bruk og reindriften sine ansvar for skade. I denne forbindelse vil Sametinget foreslå at paragraf 10-1 (§ 15 i 1978-loven) endres slik at allment anerkjente prinsipper i norsk rett om ekspropriasjonsrettslig vern av bruksrettigheter basert på alders tids bruk anerkjennes også ovenfor jord- og skogsbruksinteresser.

Utvalget har hatt en sammensetning med bred representasjon av reindriftnæringen og medlemmer med god kunnskap om og innsikt i reindrift og reindriften sine rettigheter. Dette har gjort det mulig å gå inn i en grundig vurdering av de interne forhold i reindriften. Utvalget har utarbeidet et lovforslag som vil bidra til at reindriften selv vil kunne regulere interne forhold og organisere den daglige driften i samsvar med reindriften sine sedvaner, tradisjoner og rettsoppfatninger. Lovforslaget gir også et godt grunnlag for en ytre regulering av reindriften i tråd med disse prinsipper. Sametinget er fornøyd med at de uskrevne reglene om god reindriften sine rettigheter er foreslått tatt inn i loven.

Sametingets oppfatning er at lovutvalget innenfor sitt mandat har gjort et grundig lovforarbeid med utarbeidelse av regler som bygger på tidligere lov og regelverk, senere tids rettsutvikling, kulturen og tradisjonene innenfor reindriften. Lovforslaget bidrar i stor grad til en avklaring av rollefordelingen mellom ulike forvaltningsorganer, samtidig som mindretallets rettigheter synes å være ivaretatt.

Sametinget har følgende merknader til enkelte av de fremlagte forslag:

1. Sametinget anser det som viktig at det i lovens §§ 1-1 og 1-2 presiseres at reindriften sine rettigheter ikke er uttømmende regulert ved reindriften sine rettigheter, men at samisk reindrift har et selvstendig rettsgrunnlag i samiske reinbeiteområder som er basert på samisk sedvane og alderstids bruk.

Sametinget merker seg at man i forslaget til lovtekst i §1-1 har innarbeidet bruken av begrepene sedvane og alderstids bruk, noe som også gjenspeiler det norske rettssystemets anerkjennelse av reindriften sine selvstendige rettsgrunnlag. Denne begrepsbruken bør også fremkomme i lovforslagets §1-2. Lovutvalget viser til lover og forarbeider, rettspraksis og juridisk teori som bekrefter at dette allerede følges av uskrevne lover.

Samene har som urfolk særskilte rettigheter i sine tradisjonelle områder, deriblant retten til å utøve reindrift, uavhengig av norske tingsrettslige forhold. Dette er noe som uttrykkelig er anerkjent i internasjonal rett/folkerett. Reindriften sine rettigheter med foreslåtte endringer er et utilstrekkelig styringsredskap inntil reindriften sine rettighetsgrunnlag er avklart. Denne mangelen er ikke i overensstemmelse med Norges forpliktelser i henhold til internasjonale konvensjoner.

Sametinget vil foreslå at det i gis en generell regel med følgende ordlyd:

”Ved utøvelse av offentlig myndighet etter annen lovgivning skal myndighetene ta hensyn til nødvendigheten av vern av samisk reindrift som grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv”

Sametinget anser at dette tillegg skal tolkes vidt, slik at myndighetene skal måtte ta hensyn til reindriftsinteressene i utøvelse av myndighet i forhold til plan- og bygningsloven, jordloven, viltloven, dyrevernloven, lover i forbindelse med forvaltning av rovdyr og annen lovgivning og myndighetsutøvelse som berører reindriften.

Det bør også vurderes å ta inn en lovbeskyttelse mot tap som skyldes rovdyr.

Sametinget har registrert at det er vanskelig å hindre lovbestemmelser som er i strid med tradisjonelle arbeidsmetoder og oppfatninger i reindriftnæringen. Sametinget viser i den sammenheng til nye lovbestemmelser i dyrevernloven om bl a krav om fôring av rein og forbud mot kastrering av rein, samt regelverket for slaktning av rein som forbyr salg av tørka og røkt reinkjøtt, slakta og produsert på tradisjonell måte. Sametinget vil derfor foreslå at det i formålparagrafen innarbeides følgende tillegg:

”Myndighetene skal legge til rette for at reindriftnæring kan utøves i overensstemmelse med samiske rettsoppfatninger og arbeidsmåter”.

2. Sametinget vil understreke reindriftenes betydning for utvikling av samisk kultur. Hvordan reindriften styres og forvaltes er av fundamental betydning for utviklingen av det samiske samfunnet. Reindriften er i tillegg til å være en særegen næring også en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur.

Lovutvalget understreker sterkt behovet for opplæring om reindriftsmessige forhold hos de myndigheter som skal treffe avgjørelser av betydning for reindriften. Dette gjelder ikke bare ansatte og medarbeidere i selve reindriftsforvaltningen, men også i annen offentlig forvaltning i de områder av landet hvor det drives reindrift, også politi og rettsvesen. Sametinget støtter dette.

Sametinget må som folkevalgt organ få politisk myndighet og ansvar til å trekke opp det overordnede mål i utviklingen av det fremtidige samiske samfunnet. Sametingets rolle i forhold til reindriftnæringen må sees i en slik sammenheng.

Sametinget har stor forståelse for lovutvalgets begrunnelse for å legge det regionale forvaltningsnivået til fylkesmannen, - at forvaltningen kan sies å være for isolert i forhold til annen offentlig forvaltning av betydning for reindriften.

Sametinget vil imidlertid likevel foreslå at man beholder reindriftsforvaltningen som en selvstendig forvaltning med reindriftstyre og områdestyrer som i dag og at kompetansen i reindriftsforvaltningen bygges ut. Sametinget er enig med utvalget i at reindriftsforvaltningen bygges ut til Statens reindriftsforvaltning. En slik forvaltningsmodell forhindrer ikke et samarbeid og kompetanseutveksling med Fylkesmannens etat.

Etter lovutvalgets mening er det gode grunner som taler for at reindriftsforvaltningen bør flyttes ut av Landbruksdepartementet bl.a. fordi dette departement også er satt til å ivareta andre næringsinteresser som ofte kommer i konflikt med reindriften. Innenfor reindriftnæringen har det vært uttrykt en viss skepsis til at en plassering av reindriftsforvaltningen i Kommunal- og regionaldepartementet fordi man frykter at fokus på reindriften som næring skal bli mindre. En eventuell skifte av departement krever en nærmere utredning. Reindriftsforvaltningens selvstendige rolle medfører at departementstilknytningen ikke vil være av stor betydning. Departementstilknytningen avgjøres ikke ved endring av reindriftsloven.

3. Lovutvalgets forslag er i utgangspunktet kjønnsnøytrale, men utviklingen i reindriftnæringen vil i praksis kunne videreføre en rekrutterings- og deltakelsesmessig skjev fordeling mellom kvinner og menn. Sametinget vil understreke behovet for økonomiske ordninger som gjør det attraktivt for kvinner å delta i reindriftnæringen.

I den foreslåtte interne organiseringen av reindriften er det lagt stor vekt på å sikre at ingen grupper skal bli overkjørt av flertallsgrupperinger og at prinsippet om likeverdighet mellom beitegrupper eller siidaer blir ivaretatt i distriktsstyret. Det er derfor foreslått et likt antall stemmer til sijteandelene/ siidaandelene ved avstemninger i sijte/siida og distriktet uavhengig av antall medlemmer i sijteandelen/ siidaandelen. Det vises her til at hver sijteandel/siidaandel vil ha 5 stemmer i årsmøtet. For å muliggjøre hele familiens deltakelse, vil Sametinget foreslå at stemmetallet for hver siidaenhet økes til 10 stemmer.

Sametinget vil foreslå at ektefeller/samboere som har hver sin sijteandel/siidaandel før inngåelse av ekteskap/samboerskap skal kunne beholde sine rettigheter fullt ut også etter dette. Dette er også synet til Reindriftsstyret.

4. Sametinget er i hovedsak enige i lovutvalgets forslag i kapittel 4 som omhandler hvem som har rett til å drive reindrift.
Sametinget er videre positiv til at det i loven etableres rett til sideordnet rekrutteringsandel. Dette vil være et bidrag til å lette generasjonsovergangene og sikre kontinuitet.

Sametinget vil foreslå et tillegg til §4-7 for å sikre barn rett til reindrift ved dødsfall.

”Ved dødsfall kan sijteandel/ siidaandelen stilles i bero inntil barn, barnebarn eller annen person som i henhold til §4-9 har rett til å eie rein i sijteandel/ siidaandelen er myndig. Melding om dette skal sendes Reindriftsstyret.”

5. I §6- 2 er begrepet gjeting foreslått gjeninnført. Sametinget vil fraråde at begrepet tas i bruk igjen, da innholdet lett vil bli assosiert med meningsinnholdet i tidlige reindriftslover. Begrepet ”gjeting” medførte store misforståelser som gav signaler om at flokken skulle være bevoktet og samlet til en hver tid. Dette er ikke i overensstemmelse med dagens reindrift, da reinen ofte holdes innenfor geografiske områder under kantbevoktning.
Sametinget er enig i innholdet i § 6 –2, men mener at begrepet ” gjeting” bør byttes ut med et annet begrep for å unngå misforståelser.

6. Sametinget er enige i lovutvalgets forslag om å bygge mye av loven på siidaen som rettsobjekt og samarbeidsarena. Geografiske rettigheter og større myndighet til siidaen er i overensstemmelse med samisk tradisjon og rettforståelse. Økte rettigheter til siidaen er ingen privatisering av samiske rettigheter, men styrking av kollektive reindriftssamiske rettigheter til beitearealene. I forbindelse med formalisering av siidaens plass i loven, vil det i enkelte tilfeller bli et ekstra beslutningsnivå. Sametinget anser ikke dette som problematisk, men vil understreke at forholdet mellom siida og distrikt vil variere. I mange tilfeller vil siidaen og distriktet være identiske, slik at ett nivå faller bort.
7. Lovutvalget foreslår at oppsynsoppgavene i forhold til reindriften etter nærmere regler gitt av departementet tillegges Statens naturoppsyn. Sametinget er uenig i dette og foreslår at disse oppgavene forblir i reindriftsforvaltningen og reinpolitiet. Reinpolitiet bør få tilført ressurser slik at de kan øke sin samiske kultur- og språk- og reindriftskompetanse. Virkeområdet for Reinpolitiet utvides, slik at den også omfatter hele reindriftsområdet.
8. Sametinget støtter forslaget til en meklingsordning, da det i reindriftsnæringen som i andre næringer oppstår interne konflikter. Ved etablering av en slik meklingsordning må samisk språk-, og reindriftskompetanse og kulturforståelse være et absolutt krav. Sametinget foreslår at det opprettes et nøytralt organ med ansvar for meklings og tvistesaker. Her bør en vurdere tilsvarende ordninger som er foreslått av reinbeitekommissjonen om reinbeitekonvensjon mellom Sverige og Norge.
9. Lovverket bør samordnes med konvensjonsbestemmelsene i henhold til Reindriftstyreets vedtak.
10. Sametinget støtter lovutvalgets forslag om økt myndighet til de interne styringsorganene siida og distrikt. Reindriftsnæringen skal etter Sametingets oppfatning ha stor grad av selvbestemmelse i interne forhold i næringen. Det gjelder forhold i tilknytning til godkjenning av nye siidaandeler, reintall, intern fordeling av reinbestanden innenfor fastsatte bærekraftige rammer, arbeidsfordeling og den interne organisering av reindriftsarbeid som merking, slakting og den interne disponering av beitearealene.
11. Landbruksdepartementet har i brev av 01.03.02 foreslått en generell instruksjonsmyndighet til overordna myndighet. Sametinget vil ikke kunne akseptere en slik hjemmel, da dette vil kunne innebære en generell fullmakt til å overprøve vedtak fattet også innenfor Sametingets myndighetsområdet, da Sametinget oppnevner medlemmer til styringsorganene. Sametinget legger stor vekt på at reindriften selv skal ha bestemmelsesmyndighet i interne saker. En generell fullmakt for overordna myndighet til å overprøve vedtak fattet av reindriften egne organer vil umyndiggjøre reindriften. Sametinget vil peke på at reindriften egne organer har kulturkunnskap og inngående kjennskap til forholdene i reindriftsnæringen.

For øvrig slutter Sametinget seg til Reindriftsstyret enstemmige vedtak, som på dette punktet konkluderer med at det i loven må fremkomme hvilke mål de ulike styringsorganene organene skal forholde seg når vedtak skal fattes.

12. Sametinget krever i forbindelse med det videre arbeidet med revidering av reindrifftsloven at Sametinget aktivt blir involvert i det videre arbeidet med lovproposisjonen og forskrifter for loven.
13. Sametinget mener at lovutvalgets innstilling er et godt grunnlag for en revidering av reindrifftsloven og anbefaler at lovendring om den interne forvaltning legges fram som lovproposisjon for Stortinget så snart som mulig.

Forslag 4, representant Ole Henrik Magga, NSRs samarbeidsgruppe og SPs sametingsgruppe

I 2. avsnitt erstattes de to siste setningene (fra ”Sametinget vil likevel ...”) av:

Det bør senere foretas en mer helhetlig gjennomgang av de grunnleggende rettsspørsmålene for reindrifften, for eksempel i samband med lov om rettsforhold og forvaltning av grunn i Finnmark (Finnmarksloven). Sametinget vil understreke at det nå er svært viktig å gjennomføre den lovrevisjon som NOU 2001:35 Forslag til endringer i reindrifftsloven legger opp til av hensyn til behovene for reguleringene av reindrifftens indre forhold.

Siste avsnitt under punkt 2 erstattes av:

I tillegg vil Sametinget foreslå at paragraf 10-1 (§ 15 i 1978-loven) endres slik at allment anerkjente prinsipper i norsk rett om ekspropriasjonsrettslig vern av bruksrettigheter basert på alders tids bruk anerkjennes. Det må i den forbindelse tas et særlig hensyn til utviklingen av andre samiske primærnæringer.

Forslag 5, fellesforslag fra NSR-S/SP, KFL/H og AP

Innledning

Sametinget er positiv til at det er utarbeidet et lovforslag som har som utgangspunkt tradisjonell reindrifftskultur og den sedvanemessige organiseringen av reindrifften. Det er meget spesielt og historisk at flertallet i utvalget har bestått av reineiere. Utvalget har hatt en sammensetning med bred representasjon av reindrifftsnæringen og medlemmer med god kunnskap om og innsikt i reindrifft og reindrifftsrettslige spørsmål. Dette har gjort det mulig å gå inn i en grundig vurdering av de interne forhold og organisere den daglige driften i samsvar med reindrifftssamiske sedvaner, tradisjoner og rettsoppfatninger. Lovforslaget gir også et godt grunnlag for en ytre regulering av reindrifften i tråd med disse prinsipper. Sametinget er fornøyd med at de uskrevne reglene om god reindrifftskikk er foreslått tatt inn i loven. Sametinget merker seg at det foreslås å brukes de samiske termene i lovteksten. Dette innebærer at terminologibruken i lovteksten blir nøyaktig, og samtidig vil denne bruken av det samiske språket i norsk lovgivning ha en prinsipiell betydning. Noen av begrepene som *siidaandel* og *sideordnet rekrutteringsandel* er imidlertid nye og oppkonstruerte.

Sametinget ber om at disse begrepene blir tilpasset vanlig samisk språk eventuelt erstatte med begrepene i den samiske lovteksten.

Formålet med reindriftsloven er å regulere reindriftnæringens interesser. Det er positivt at lovforslaget bygger på den samiske sedvaneretten eller gammel bruk (alders tids bruk). Dette avspeiles i hele lovforslaget. Dette vil styrke siidaens indre rettigheter og dermed den enkelte brukers rettigheter og dermed også gi ansvar til den enkelte utøver og siidaene.

Lovutvalgets mandat er begrenset til forhold knyttet til styring og forvaltning av reindriften og de interne forholdene i reindriften, herunder den enkelte reineiars rettstilling.

Sametinget vil presisere at reindriftsloven anses som ufullstendig inntil de grunnleggende spørsmål vedrørende reindriftsrettighetene er tatt inn i loven. De mer grunnleggende spørsmål om reindriften rettigheter er forutsatt behandlet i forbindelse med Samerettsutvalgets videre arbeid, jmf. om dette i St. prp.nr 49. Det bør senere foretas en mer helhetlig gjennomgang og en mer omfattende revisjon av reindriftsloven i etterkant av Samerettsutvalgets arbeid. I dette arbeidet må en også legge vekt på reindriften arealvern og forhold til annen bruk og reindriften ansvar for skade.

Sametinget vil understreke at det nå er svært viktig å gjennomføre den lovrevisjon som NOU 2001:35 Forslag til endringer i reindriftsloven legger opp til av hensyn til behovene for reguleringer av reindriften indre forhold.

Sametingets oppfatning er at lovutvalget innenfor sitt mandat har gjort et grundig lovforarbeid med utarbeidelse av regler som bygger på tidligere lov og regelverk, senere tids rettsutvikling, kulturen og tradisjonene innenfor reindriften. Lovforslaget bidrar i stor grad til en avklaring av rollefordelingen mellom ulike forvaltningsorganer, samtidig som mindretallets rettigheter synes å være ivarettatt.

Sametinget har følgende merknader til enkelte av forslagene som fremkommer:

Reindriftsretten

Sametinget anser det som viktig at det i lovens §§ 1-1 og 1-2 presiseres at reindriften rettigheter ikke er uttømmende regulert ved reindriftsloven, men at samisk reindrift har et selvstendig rettsgrunnlag i samiske reinbeiteområder som er basert på samisk sedvane og alders tids bruk.

Sametinget merker seg at man i forslaget til lovtekst i §1-1 har innarbeidet bruken av begrepene sedvane og alderstids bruk, noe som også gjenspeiler det norske rettssystemets anerkjennelse av reindriften selvstendige rettsgrunnlag. Denne begrepsbruken bør også fremkomme i lovforslagets §1-2. Lovutvalget viser til lover og forarbeider, rettspraksis og juridisk teori som bekrefter at dette allerede følges av uskrevne lover.

Samene har som urfolk særskilte rettigheter i sine tradisjonelle områder, deriblant retten til å utøve reindrift, uavhengig av norske tingsrettslige forhold. Dette er noe som uttrykkelig er anerkjent i internasjonal rett/folkerett. Reindriftsloven med foreslåtte endringer er et utilstrekkelig styringsredskap inntil reindriften rettighetsgrunnlag er avklart. Denne mangelen er ikke i

overensstemmelse med Norges forpliktelser i henhold til internasjonale konvensjoner. Sametinget vil foreslå at det i gis en generell regel med følgende ordlyd:

”Ved utøvelse av offentlig myndighet etter annen lovgivning skal myndighetene ta hensyn til nødvendigheten av vern av samisk reindrift som grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv”

Sametinget anser at dette tillegg skal tolkes vidt, slik at myndighetene skal måtte ta hensyn til reindriftsinteressene i utøvelse av myndighet i forhold til plan- og bygningsloven, jordloven, viltloven, dyrevernavloven, lover i forbindelse med forvaltning av rovdyr og annen lovgivning og myndighetsutøvelse som berører reindriften.

Det bør også vurderes å ta inn en lovbeskyttelse mot tap som skyldes rovdyr.

Om lovforslaget

Sametinget har registrert at det er vanskelig å hindre lovbestemmelser som er i strid med tradisjonelle arbeidsmetoder og oppfatninger i reindriftnæringen. Sametinget viser i den sammenheng til nye lovbestemmelser i dyrevernavloven om bl a krav om føring av rein og forbud mot kastrering av rein, samt regelverket for slaktning av rein som forbyr salg av tørka og røkt reinkjøtt, slakta og produsert på tradisjonell måte. Sametinget vil derfor foreslå at det i formålparagrafen innarbeides følgende tillegg:

”Myndighetene skal legge til rette for at reindriftnæring kan utøves i overensstemmelse med samiske rettsoppfatninger og arbeidsmåter”.

Sametinget er positiv til at det i loven etableres rett til sideordnet rekrutteringsandel. Dette vil være et bidrag til å lette generasjonsovergangene og sikre kontinuitet.

Sametinget vil foreslå et tillegg til §4-7 for å sikre barn rett til reindrift ved dødsfall.

”Ved dødsfall kan sjetandel/ siidaandelen stilles i bero inntil barn, barnebarn eller annen person som i henhold til §4-9 har rett til å eie rein i sjetandel/ siidaandelen er myndig. Melding om dette skal sendes Reindriftsstyret.”

I §4-1 Rett til å eie rein vil vi foreslå endret tredje ledd til følgende:”Dersom særlige grunner foreligger som sytingsrein (verddevuohta), ...”

Om § 6-5 vil vi anføre at skilling (rátkašeapmi eller čanadeapmi) må kunne gjennomføres etter behov og uten unødig opphold. Det kan være for sent at dette gjennomføres like før flokken forlater sesongbeite. Vi mener lovteksten må presiseres. Derfor vil vi foreslå en ny setning som avslutning av §6-5 første ledd: ”Skilling skal kunne skje innen rimelig tid”.

I §6- 2 er begrepet gjeting foreslått gjeninnført. Sametinget vil på det sterkeste fraråde at begrepet tas i bruk igjen, da innholdet lett vil bli assosiert med meningsinnholdet i tidlige reindriftslover.

Begrepet ”gjeting” medførte store misforståelser som gav signaler om at flokken skulle være bevoktet og samlet til en hver tid. Dette er ikke i overensstemmelse med dagens reindrift, da reinen ofte holdes innenfor geografiske områder under kantbevoktning.

Sametinget er enig i innholdet i § 6 –2, men mener at begrepet ”gjeting” bør byttes ut med et annet begrep for å unngå misforståelser.

Sametinget er enige i lovutvalgets forslag om å bygge mye av loven på siidaen som rettsobjekt og samarbeidsarena. Geografiske rettigheter og større myndighet til siidaen er i overensstemmelse med samisk tradisjon og rettforståelse. Økte rettigheter til siidaen er ingen privatisering av samiske rettigheter, men styrking av kollektive reindriftssamiske rettigheter til beitearealene. I forbindelse med formalisering av siidaens plass i loven, vil det i enkelte tilfeller bli et ekstra beslutningsnivå. Sametinget anser ikke dette som problematisk, men vil understreke at forholdet mellom siida og distrikt vil variere. I mange tilfeller vil siidaen og distriktet være identiske, slik at ett nivå faller bort.

Lovutvalget foreslår at oppsynoppgavene i forhold til reindriften etter nærmere regler gitt av departementet tillegges Statens naturoppsyn. Sametinget er uenig i dette og foreslår at disse oppgavene forblir i reindriftsforvaltningen og reinpolitiet.

Når det gjelder Reinpolitiet, er bare 3 500 timer av totalt 21 000 timer blitt brukt til oppsyn med næringen i 2001. Reinpolitiet bør få tilført ressurser slik at de kan øke sin samiske kultur- og språk- og reindriftskompetanse. Virkeområdet for Reinpolitiet utvides, slik at den også omfatter hele reindriftsområdet.

Sametinget støtter forslaget til en meklingsordning, da det i reindriftnæringen som i andre næringer oppstår interne konflikter. Ved etablering av en slik meklingsordning må samisk språk-, reindriftskompetanse og kulturforståelse være et absolutt krav. Sametinget foreslår at det opprettes et nøytralt organ med ansvar for meklings og tvistesaker. Her bør en vurdere tilsvarende ordninger som er foreslått av reinbeitekommissjonen om reinbeitekonvensjon mellom Sverige og Norge.

Sametinget støtter lovutvalgets forslag om økt myndighet til de interne styringsorganene siida og distrikt. Reindriftnæringen skal etter Sametingets oppfatning ha stor grad av selvbestemmelse i interne forhold i næringen. Det gjelder forhold i tilknytning til godkjenning av nye siida- eller distriktsmedlemmer, reintall, intern fordeling av reinbestanden innenfor fastsatte bærekraftige rammer, arbeidsfordeling og den interne organisering av reindriftsarbeid som merking, slaktning og den interne disponering av beitearealene.

Landbruksdepartementet har i brev av 01.03.02 foreslått en generell instruksjonsmyndighet til overordna myndighet. Sametinget vil ikke kunne akseptere en slik hjemmel, da dette vil kunne innebære en generell fullmakt til å overprøve vedtak fattet også innenfor Sametingets myndighetsområdet, da Sametinget oppnevner medlemmer til styringsorganene. Sametinget legger stor vekt på at reindriften selv skal ha bestemmelsesmyndighet i interne saker. En generell fullmakt for overordna myndighet til å overprøve vedtak fattet av reindriftenes egne organer vil umyndiggjøre reindriften. Sametinget vil peke på at reindriftenes egne organer har kulturkunnskap og inngående kjennskap til forholdene i reindriftnæringen.

For øvrig slutter Sametinget seg til Reindriftsstyret enstemmige vedtak, som på dette punktet konkluderer med at det i loven må fremkomme hvilke mål de ulike styringsorganene skal forholde seg når vedtak skal fattes.

Alternativ 1 (fra AP:)

Sametinget mener at det må være like regler for reindrift og jord- og skogbruk i forbindelse med ekspropriasjonsrettlig vern.

Alternativ 2 (fra NSR/SP:)

Sametinget vil foreslå at paragraf 10-1 (§ 15 i 1978-loven) endres slik at allment anerkjente prinsipper i norsk rett om ekspropriasjonsrettlig vern av bruksrettigheter basert på alders tids bruk anerkjennes. Det må i den forbindelse tas et særlig hensyn til utviklingen av andre samiske primærnæringer.

Forvaltning av reindriften

Sametinget vil understreke reindriftenes betydning for utvikling av samisk kultur. Hvordan reindriften styres og forvaltes er av fundamental betydning for utviklingen av det samiske samfunnet. Reindriften er i tillegg til å være en særegen næring også en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur.

Lovutvalget understreker sterkt behovet for opplæring om reindriftsmessige forhold hos de myndigheter som skal treffe avgjørelser av betydning for reindriften. Dette gjelder ikke bare ansatte og medarbeidere i selve reindriftsforvaltningen, men også i annen offentlig forvaltning i de områder av landet hvor det drives reindrift, også politi og rettsvesen. Sametinget støtter dette.

Likestilling og mindretallsrettigheter

Sametinget vil foreslå at ektefeller/samboere som har hver sin sjetandel/siidaandel før inngåelse av ekteskap/samboerskap, skal beholde sine rettigheter fullt ut også etter dette. Dette er også synet til Reindriftsstyret.

I tillegg vil Sametinget foreslå at det i loven fastslås at dersom begge ektefellene/samboerne i fellesskap står som ledere og begge arbeider full tid i næringen må Statens økonomiske ordninger likestille ektefellene/samboerne.

Arbeidsplikter og investeringer

En hver reineier har rett til å nyttegjøre seg av gjerdene og anleggene så lenge vedkommende driver reindrift i distriktet eller siidaen. Når vedkommende slutter med reindrift distriktet eller siidaen, så vil siidaen/distriktet fortsatt ha eiendomsretten til gjerder, anlegg og beiteområder som er nødvendig for å drive reindrift. Ved spesielle tilfeller hvor lederen har investert i noe og ikke fått nytte av investeringen, skal investeringen tilbakebetales.

Avslutning

Sametinget mener at lovutvalgets innstilling er et godt grunnlag for en revidering av reindriftsloven og anbefaler at lovendring om den interne forvaltning legges fram som lovproposisjon for

Stortinget så snart som mulig. Sametinget krever i forbindelse med det videre arbeidet med revidering av reindriftsloven at Sametinget aktivt blir involvert i det videre arbeidet med lovproposisjonen og forskrifter for loven.

Forslag 6, fellesforslag fra NSRs samarbeidsgruppe og SPs sametingsgruppe

Innledning

(tillegg)

Utvalgets mandat er begrenset til forhold knyttet til styring og forvaltning av reindriften og de interne forholdene i reindriften. Dette er en svakhet, ettersom viktige forhold som mineralloven, arealforvaltning, nasjonalparker, rovdyrforvaltning og urfolksrett til tradisjonell næringsvirksomhet og konsekvensene av dette ikke er omhandlet i utredningen. Forholdet mellom reindriftslovgivningen og annen lovgivning var ikke en del av lovutvalgets mandat.

Forvaltning av reindriften

Det er behov for en mer samordnet og helhetlig same- og urfolkspolitikk, der også reindriftpolitikken er en viktig del av dette. Sametinget har derfor i sin vedtatte reindriftpolitikk gitt uttrykk for at Kommunal- og regionaldepartementet bør overta det overordnede statlige ansvaret for reindriften.

Sametinget er som urfolksorgan opptatt av vern av reinbeitearealer. Muligheten for reindriftnæringen til å påvirke sentrale myndigheter gjennom Sametinget er avgjørende for reindriftnæringens fremtid. Sametinget har både politiske påvirkningsmuligheter, juridisk kompetanse og et internasjonalt urfolksnettverk som vil være nyttig reindriftnæringen.

Reindrift som næring er liten og sårbar, men som et materielt grunnlag for samisk kultur er næringen viktig.

Sametinget må som folkevalgt organ få myndighet og ansvar i utviklingen av det fremtidige samiske samfunnet. Sametingets rolle i forhold til reindriftnæringen må sees i en slik sammenheng.

Manglende forståelse for reindriftsamiske tradisjoner og rettsoppfatninger vil prege forvaltningen av reindriften, dersom forvaltningsansvaret kun blir plassert hos ikke-samiske myndigheter. Sametinget som folkevalgt samisk organ vil på en helt annen måte enn fylkesmenn og norske myndigheter ha kunnskaper og forståelse for samiske tradisjoner og rettsoppfatninger. Sametinget vil med sin kunnskap og kompetanse i samiske forhold være en garanti for reindriften rett til selvbestemmelse i interne saker.

Sametinget støtter ikke flertallsforslaget om at de lokale reindriftskontorene skal være en del av fylkesmannsembetet. En tilbakevending til noe som ligner på det tidligere "lappefogdssystemet" er ikke hensiktsmessig og vil fjerne reindriften fra det samiske samfunnet. Etter Sametingets oppfatning har ikke lovutvalget utredet spørsmålet knyttet til samiske selvbestemmelse og Sametingets rolle som representativt organ for samene som urfolk. Reindriften er i tillegg til å være

en særegen næring også en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Utvalget har ikke vurdert spørsmålet om hvilke konsekvenser dette har for reindriftsnæringen. Sametinget har merket seg at et flertall i reindriftsstyret i sin høringsuttalelse har påpekt denne mangelen i utredningen fra lovutvalget. Sametinget ber regjeringen om snarest, i samarbeid med Sametinget, å iverksette et arbeid for å utrede spørsmål knyttet til samisk selvbestemmelse og forvaltningen av reindriftsnæringen. Dette arbeidet må skje i samarbeid med næringen og Sametinget og må ta sikte på å sikre reindriftsnæringens selvbestemmelse i interne saker og rett til å utøve reindrift bygd på tradisjonelle arbeidsmåter i henhold til samiske rettsoppfatninger.

Likestilling og mindretallsrettigheter

Lovutvalgets forslag vil ikke fremme større likeverd mellom kvinner og menn. Bestemmelsene er i utgangspunktet kjønnsnøytrale, men vil kunne videreføre en rekrutteringsmessig- og deltakelsesmessig skjev fordeling mellom kvinner og menn. Sametinget vil understreke behovet for økonomiske ordninger som gjør det attraktivt for kvinner å delta i reindriftsnæringen.

Den foreslåtte organiseringen av sijteandel/siidaandel medfører etter Sametingets oppfatning en svekkelse av kvinners rettigheter i reindriften. Sametinget er opptatt av at kvinner skal sikres muligheter til deltakelse i reindriften på lik linje med menn. Den foreslåtte organiseringen av den enkelte sijteandels-/siidaandeleiers innflytelse i reindriften organer, medfører erfaringsmessig at kvinner viker plassen for menn. Ektefelle/samboer vil ha like mange plikter og et like stort ansvar i driften av sijteandelen/siidaandelen, mens påvirkningsmulighetene for ektefelle/samboer ikke er i samsvar med dette. Det vises her til at hver sijteandel/siidaandel vil ha 5 stemmer i årsmøtet, også hvor ektefeller/samboere i fellesskap står som ledere. Sametinget vil foreslå at dersom begge ektefellene/samboerne i fellesskap står som ledere og begge arbeider full tid i reindriftsnæringen får ektefellene/samboerne 10 stemmer på årsmøtet.

Sametinget er i hovedsak enige i lovutvalgets forslag i kapittel 4 som omhandler hvem som har rett til å drive reindrift. Spesielt er det viktig å sikre at personer med rein og reinmerke ikke mister retten til å eie rein ved avvikling eller overføring av sijteandel/siidaandel. Sametinget ser ikke behov for en opprømsing av hvem som kan eie rein i en sijteandel/siidaandel utover begrensningene i §4-1 om at bare personer av samisk ætt har rett til å eie rein i det samiske reinbeiteområdet.

Arbeidsplikter og investeringer

I §8-16 forslår utvalgets flertall at når en sijteandel/siidaandel avvikles har lederen krav på å få utbetalt nåverdien av sine investeringer i felles anlegg. Sametinget er ikke enig i dette. En slik praksis er ikke i overensstemmelse med tradisjonell og rettsoppfatning i reindriften. I reindriften er det og har vært, et klart skille mellom det som er i privat eie og det som tilhører distriktet og siidaen. Rein, utstyr og boenheter av ulike slag har vært private, mens gjerder og anlegg har tilhørt siidaen eller distriktet. Ved avvikling eller ved flytting til annet siida eller distrikt, har det ikke vært vanlig ved innløsning av "privat" part av anlegg og gjerder. På samme måten har det ved innflytting eller nyetablering ikke vært vanlig at det må kjøpes part i gjerder og anlegg. En slik privatisering av felles gjerder og anlegg er uheldig av flere grunner. Bl.a. vil en slik privatisering øke etableringskostnadene for unge i næringen, og kunne medføre krav om økonomisk innløsning av "parten" i forbindelse

med arv og overføring av siidaenhet fra en generasjon til den neste. Bestemmelsene som foreslås av flertallet vil etablere en ny arena for konflikt i næringen. Prinsippet må være at siidaen og distriktet er 100 % eier av gjerder og anlegg.

Forslag 7, Fellesforslag fra APs sametingsgruppe, Høyre og Flyttsamelisten v/Berit Oskal Eira.

Forvaltning av reindriften

Sametinget vil understreke reindriftenes betydning for utvikling av samisk kultur. Hvordan reindriften styres og forvaltes er av fundamental betydning for utviklingen av det samiske samfunnet. Reindriften er i tillegg til å være en særegen næring også en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur.

Lovutvalget understreker sterkt behovet for opplæring om reindriftenmessige forhold hos de myndigheter som skal treffe avgjørelser av betydning for reindriften. Dette gjelder ikke bare ansatte og medarbeidere i selve reindriftenforvaltningen, men også i annen offentlig forvaltning i de områder av landet hvor det drives reindrift, også politi og rettsvesen.

Sametinget må som folkevalgt organ få politisk myndighet og ansvar til å trekke opp det overordede mål i utviklingen av det fremtidige samiske samfunnet. Sametingets rolle i forhold til reindriftnæringen må sees i en slik sammenheng.

Sametinget har stor forståelse for lovutvalgets begrunnelse for å legge det regionale forvaltningsnivået til fylkesmannen, - at forvaltningen kan sies å være for isolert i forhold til annen offentlig forvaltning av betydning for reindriften.

Sametinget vil imidlertid likevel forslå at man beholder reindriftenforvaltningen som en selvstendig forvaltning med reindriftenstyre og områdestyrer med valgordning som foreslått i lovutvalget og at kompetansen i reindriftenforvaltningen bygges ut.

Sametinget er enig med utvalget i at reindriftenforvaltningen bygges ut til Statens reindriftenforvaltning. En slik forvaltningsmodell forhindrer ikke et samarbeid og kompetanseutveksling med Fylkesmannens etat.

Etter lovutvalgets mening er det gode grunner som taler for at reindriftenforvaltningen bør flyttes ut av Landbruksdepartementet bl.a. fordi dette departement også er satt til å ivareta andre næringsinteresser som ofte kommer i konflikt med reindriften. Innenfor reindriftnæringen har det vært uttrykt en viss skepsis til at en plassering av reindriftenforvaltningen i Kommunal- og regionaldepartementet fordi man frykter at fokus på reindriften som næring skal bli mindre. Sametinget mener at reindriften fortsatt skal være under Landbruksdepartementet.

Likestilling og mindretallsrettigheter

Lovutvalgets forslag er i utgangspunktet kjønnsnøytrale, men utviklingen i reindriftsnæringen vil i praksis kunne videreføre en rekrutterings- og deltakelsesmessig skjev fordeling mellom kvinner og menn. Sametinget vil understreke behovet for økonomiske ordninger som gjør det attraktivt for kvinner å delta i reindriftsnæringen.

I den foreslåtte interne organiseringen av reindriften er det lagt stor vekt på å sikre at ingen grupper skal bli overkjørt av flertallsgrupperinger og at prinsippet om likeverdighet mellom beitegrupper eller siidaer blir ivaretatt i distriktsstyret. Det er derfor foreslått et likt antall stemmer til sijteandelene/siidaandelene ved avstemninger i sijte/siida og distriktet uavhengig av antall medlemmer i sijteandelen / siidaandelen. Det vises her til at hver sijteandel / siidaandel vil ha 5 stemmer i årsmøtet. For å muliggjøre hele familiens deltakelse, vil Sametinget foreslå at stemmetallet for hver siidaenhet økes til 10 stemmer.

Sametinget er i hovedsak enige i lovutvalgets forslag i kapittel 4 som omhandler hvem som har rett til å drive reindrift.

Sametinget foreslår at det i § 4-1 åpnes for at Fylkesreindriftsstyret kan gi tillatelse til at privatpersoner herunder ”verde” til å eie sytingsrein.

II. Votering

Av 39 representanter var 39 tilstede.

Forslag 1, 2 (unntatt avsnitt 3 og kap 9), 3, 4 og rådets innstilling ble trekt tilbake.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

4. Fellesforslaget fra NSR/SP, KFL/H og AP (unntatt alt 1 og 2) ble vedtatt med 37 stemmer.
5. Fellesforslaget, alt 1, ble forkastet med 22 stemmer.
6. Fellesforslaget, alt. 2, ble vedtatt med 20 stemmer.
7. Fellesforslaget fra NSR/SP ble vedtatt med 20 stemmer.
8. Fellesforslag fra AP, Høyre og Flyttsamelista ble forkastet med 22 stemmer.
9. Forslag 2 (avsnitt 3 og kap 9) ble forkastet med 33 stemmer.

IV. Protokolltilførsler

Representant Isak Mathis O. Hætta fremmet følgende protokolltilførsel:

Det er beklagelig at Sametinget kritiserer utvalgets arbeid når utvalget har arbeidet innenfor mandatet. Mandatet:: Styring og forvaltning av reindriften og de interne forhold i reindriften, herunder den enkelte reineiers rettsstilling.

Det er meget beklagelig at Sametingsrådet kommer med forslag som er utenfor mandatet for høringsdokumentet, og ikke prioriterer å behandle kun høring i forhold til mandatet/utvalget.

Staten bør forholde seg til utvalgets mandat og se bort i fra de andre momenter i saken. Her ber vi om at staten gjennomfører en konsekvensanalyse på hvordan innvirkning reindriften vil ha på de fastboendes rettigheter og deres mulighet for å utvikle sin kultur, samt mulighet til tradisjonell høsting. Sametingsrådets forslag om ekspropriasjonsrett vil få dramatiske konsekvenser for fastboendes rettigheter, landbruk, tradisjon, kultur og levesett i samiske områder. Reindriften brukes til å stoppe samfunnsutvikling i de samiske kommunene, og derfor ber vi om at Stortinget ta hensyn til samfunnsutvikling ved behandling av reindriften.

Ved at man ikke tar hensyn til samiske samfunn utenfor reindriften vil Sametinget og staten bryte folkeretten og ILO konvensjonen.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Per Solli (til forr.ordn)	
2.	Randi Skum (saksodfører)	
3.	Ole Henrik Magga	
4.	Per A. Bæhr	Johan Mikkel Sara
		Ole Henrik Magga
		Egil Olli
		Per A. Bæhr
5.	Berit Oskal Eira	Ole Henrik Magga
		Berit Oskal Eira
6.	Roger Pedersen	Egil Olli
		Berit Ranveig Nilssen
		Roger Pedersen
7.	Sten Erling Jønsson	
8.	Magnhild Mathisen	
9.	Isak Mathis O. Hætta	Egil Olli
		Isak Mathis O. Hætta
10.	Terje Tretnes	Egil Olli
		Janoš Trosten
		Terje Tretnes
11.	Ole Henrik Magga	Per A. Bæhr
12.	Berit Oskal Eira (til forr. orden)	
13.	Jarle Jonassen	
14.	Janoš Trosten	Isak Mathis O. Hætta
		Berit Oskal Eira
		Per A. Bæhr
		Janoš Trosten

15.	Johan Mikkel Sara	Per A. Bæhr
		Terje Tretnes
		Egil Olli
		Johan Mikkel Sara
16.	Olaf Eliassen	Isak Mathis O. Hætta
		Olaf Eliassen
17.	Roger Pedersen	
18.	Per A. Bæhr (til votering)	
19.	Berit Oskal Eira (til votering)	
20.	Ole Henrik Magga (til votering)	
21.	Randi A. Skum	Egil Olli
		Randi A. Skum
22.	Ole Henrik Magga (til votering)	
23.	Berit Oskal Eira	
24.	Per A. Bæhr	
25.	Isak Mathis O. Hætta	
26.	Berit Oskal Eira	
27.	Egil Olli	
28.	Ove Johnsen	
29.	Ole Henrik Magga	
30.	Berit Ranveig Nilssen (til forr.orden)	
31.	Ole Henrik Magga (til votering)	
32.	Randi A. Skum	
33.	Ole Henrik Magga (til votering)	
34.	Randi A. Skum (til votering)	
35.	Isak Mathis O. Hætta (til forr.orden)	

VI. Sametingets vedtak

Innledning

Sametinget er positiv til at det er utarbeidet et lovforslag som har som utgangspunkt tradisjonell reindrifskultur og den sedvanemessige organiseringen av reindriften. Det er meget spesielt og historisk at flertallet i utvalget har bestått av reineiere. Utvalget har hatt en sammensetning med bred representasjon av reindriftnæringen og medlemmer med god kunnskap om og innsikt i reindrift og reindriftsrettslige spørsmål. Dette har gjort det mulig å gå inn i en grundig vurdering av de interne forhold og organisere den daglige driften i samsvar med reindriftssamiske sedvaner, tradisjoner og rettsoppfatninger. Lovforslaget gir også et godt grunnlag for en ytre regulering av reindriften i tråd med disse prinsipper. Sametinget er fornøyd med at de uskrevne reglene om god reindriftskikk er foreslått tatt inn i loven. Sametinget merker seg at det foreslås å brukes de samiske termene i lovteksten. Dette innebærer at terminologibruken i lovteksten blir nøyaktig, og samtidig

vil denne bruken av det samiske språket i norsk lovgivning ha en prinsipiell betydning. Noen av begrepene som *siidaandel* og *sideordnet rekrutteringsandel* er imidlertid nye og oppkonstruerte. Sametinget ber om at disse begrepene blir tilpasset vanlig samisk språk eventuelt erstattes med begrepene i den samiske lovteksten.

Formålet med reindriftsloven er å regulere reindriftnæringens interesser. Det er positivt at lovforslaget bygger på den samiske sedvaneretten eller gammel bruk (alders tids bruk). Dette avspeiles i hele lovforslaget. Dette vil styrke siidaens indre rettigheter og dermed den enkelte brukers rettigheter og dermed også gi ansvar til den enkelte utøver og siidaene.

Lovutvalgets mandat er begrenset til forhold knyttet til styring og forvaltning av reindriften og de interne forholdene i reindriften, herunder den enkelte reineiers rettstilling. Dette er en svakhet, ettersom viktige forhold som mineralloven, arealforvaltning, nasjonalparker, rovdyrforvaltning og urfolksrett til tradisjonell næringsvirksomhet og konsekvensene av dette ikke er omhandlet i utredningen. Forholdet mellom reindriftslovgivningen og annen lovgivning var ikke en del av lovutvalgets mandat.

Sametinget vil presisere at reindriftsloven anses som ufullstendig inntil de grunnleggende spørsmål vedrørende reindriftsrettighetene er tatt inn i loven. De mer grunnleggende spørsmål om reindriften rettigheter er forutsatt behandlet i forbindelse med Samerettsutvalgets videre arbeid, jmf. om dette i St. prp.nr 49. Det bør senere foretas en mer helhetlig gjennomgang og en mer omfattende revisjon av reindriftsloven i etterkant av Samerettsutvalgets arbeid. I dette arbeidet må en også legge vekt på reindriften arealvern og forhold til annen bruk og reindriften ansvar for skade.

Sametinget vil understreke at det nå er svært viktig å gjennomføre den lovrevisjon som NOU 2001:35 Forslag til endringer i reindriftsloven legger opp til av hensyn til behovene for reguleringer av reindriften indre forhold.

Sametingets oppfatning er at lovutvalget innenfor sitt mandat har gjort et grundig lovforarbeid med utarbeidelse av regler som bygger på tidligere lov og regelverk, senere tids rettsutvikling, kulturen og tradisjonene innenfor reindriften. Lovforslaget bidrar i stor grad til en avklaring av rollefordelingen mellom ulike forvaltningsorganer, samtidig som mindretallets rettigheter synes å være ivaretatt.

Sametinget har følgende merknader til enkelte av forslagene som fremkommer:

Reindriftsretten

Sametinget anser det som viktig at det i lovens §§ 1-1 og 1-2 presiseres at reindriften rettigheter ikke er uttømmende regulert ved reindriftsloven, men at samisk reindrift har et selvstendig rettsgrunnlag i samiske reinbeiteområder som er basert på samisk sedvane og alders tids bruk.

Sametinget merker seg at man i forslaget til lovtekst i §1-1 har innarbeidet bruken av begrepene sedvane og alderstids bruk, noe som også gjenspeiler det norske rettssystemets anerkjennelse av reindriften selvstendige rettsgrunnlag. Denne begrepsbruken bør også fremkomme i lovforslagets

§1-2. Lovutvalget viser til lover og forarbeider, rettspraksis og juridisk teori som bekrefter at dette allerede følges av uskrevne lover.

Samene har som urfolk særskilte rettigheter i sine tradisjonelle områder, deriblant retten til å utøve reindrift, uavhengig av norske tingsrettslige forhold. Dette er noe som uttrykkelig er anerkjent i internasjonal rett/folkerett. Reindriften med foreslåtte endringer er et utilstrekkelig styringsredskap inntil reindriften rettighetsgrunnlag er avklart. Denne mangelen er ikke i overensstemmelse med Norges forpliktelser i henhold til internasjonale konvensjoner. Sametinget vil foreslå at det i gis en generell regel med følgende ordlyd:

”Ved utøvelse av offentlig myndighet etter annen lovgivning skal myndighetene ta hensyn til nødvendigheten av vern av samisk reindrift som grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv”

Sametinget anser at dette tillegg skal tolkes vidt, slik at myndighetene skal måtte ta hensyn til reindriftsinteressene i utøvelse av myndighet i forhold til plan- og bygningsloven, jordloven, viltloven, dyrevernloven, lover i forbindelse med forvaltning av rovdyr og annen lovgivning og myndighetsutøvelse som berører reindriften.

Det bør også vurderes å ta inn en lovbeskyttelse mot tap som skyldes rovdyr.

Om lovforslaget

Sametinget har registrert at det er vanskelig å hindre lovbestemmelser som er i strid med tradisjonelle arbeidsmetoder og oppfatninger i reindriftsnæringen. Sametinget viser i den sammenheng til nye lovbestemmelser i dyrevernloven om bl a krav om fôring av rein og forbud mot kastrering av rein, samt regelverket for slaktning av rein som forbyr salg av tørka og røkt reinkjøtt, slakta og produsert på tradisjonell måte. Sametinget vil derfor foreslå at det i formålparagrafen innarbeides følgende tillegg:

”Myndighetene skal legge til rette for at reindriftsnæring kan utøves i overensstemmelse med samiske rettsoppfatninger og arbeidsmåter”.

Sametinget er positiv til at det i loven etableres rett til sideordnet rekrutteringsandel. Dette vil være et bidrag til å lette generasjonsovergangene og sikre kontinuitet.

Sametinget vil foreslå et tillegg til §4-7 for å sikre barn rett til reindrift ved dødsfall.

”Ved dødsfall kan sjetandel/ siidaandelen stilles i bero inntil barn, barnebarn eller annen person som i henhold til §4-9 har rett til å eie rein i sjetandel/ siidaandelen er myndig. Melding om dette skal sendes Reindrifststyret.”

I §4-1 Rett til å eie rein vil vi foreslå endret tredje ledd til følgende:”Dersom særlige grunner foreligger som sytingsrein (verddevuohta), ...”

Om § 6-5 vil vi anføre at skilling (rátkašcapmi eller čanadeapmi) må kunne gjennomføres etter behov og uten unødig opphold. Det kan være for sent at dette gjennomføres like før flokken forlater sesongbeite. Vi mener lovteksten må presiseres. Derfor vil vi foreslå en ny setning som avslutning av §6-5 første ledd: ”Skilling skal kunne skje innen rimelig tid”.

I §6- 2 er begrepet gjeting foreslått gjeninnført. Sametinget vil på det sterkeste fraråde at begrepet tas i bruk igjen, da innholdet lett vil bli assosiert med meningsinnholdet i tidlige reindriftslover.

Begrepet ”gjeting” medførte store misforståelser som gav signaler om at flokken skulle være bevoktet og samlet til en hver tid. Dette er ikke i overensstemmelse med dagens reindrift, da reinen ofte holdes innenfor geografiske områder under kantbevoktning. Sametinget er enig i innholdet i § 6 –2, men mener at begrepet” gjeting” bør byttes ut med et annet begrep for å unngå misforståelser.

Sametinget er enige i lovutvalgets forslag om å bygge mye av loven på siidaen som rettsobjekt og samarbeidsarena. Geografiske rettigheter og større myndighet til siidaen er i overensstemmelse med samisk tradisjon og rettforståelse. Økte rettigheter til siidaen er ingen privatisering av samiske rettigheter, men styrking av kollektive reindriftssamiske rettigheter til beitearealene. I forbindelse med formalisering av siidaens plass i loven, vil det i enkelte tilfeller bli et ekstra beslutningsnivå. Sametinget anser ikke dette som problematisk, men vil understreke at forholdet mellom siida og distrikt vil variere. I mange tilfeller vil siidaen og distriktet være identiske, slik at ett nivå faller bort.

Lovutvalget foreslår at oppsynoppgavene i forhold til reindriften etter nærmere regler gitt av departementet tillegges Statens naturoppsyn. Sametinget er uenig i dette og foreslår at disse oppgavene forblir i reindriftsforvaltningen og reinpolitiet.

Når det gjelder Reinpolitiet, er bare 3 500 timer av totalt 21 000 timer blitt brukt til oppsyn med næringen i 2001. Reinpolitiet bør få tilført ressurser slik at de kan øke sin samiske kultur- og språk- og reindriftskompetanse. Virkeområdet for Reinpolitiet utvides, slik at den også omfatter hele reindriftsområdet.

Sametinget støtter forslaget til en meklingsordning, da det i reindriftnæringen som i andre næringer oppstår interne konflikter. Ved etablering av en slik meklingsordning må samisk språk-, reindriftskompetanse og kulturforståelse være et absolutt krav. Sametinget foreslår at det opprettes et nøytralt organ med ansvar for meklings og tvistesaker. Her bør en vurdere tilsvarende ordninger som er foreslått av reinbeitekommissjonen om reinbeitekonvensjon mellom Sverige og Norge.

Sametinget støtter lovutvalgets forslag om økt myndighet til de interne styringsorganene siida og distrikt. Reindriftnæringen skal etter Sametingets oppfatning ha stor grad av selvbestemmelse i interne forhold i næringen. Det gjelder forhold i tilknytning til godkjenning av nye siida- eller distriktsmedlemmer, reintall, intern fordeling av reinbestanden innenfor fastsatte bærekraftige rammer, arbeidsfordeling og den interne organisering av reindriftsarbeid som merking, slaktning og den interne disponering av beitearealene.

Landbruksdepartementet har i brev av 01.03.02 foreslått en generell instruksjonsmyndighet til overordna myndighet. Sametinget vil ikke kunne akseptere en slik hjemmel, da dette vil kunne innebære en generell fullmakt til å overprøve vedtak fattet også innenfor Sametingets myndighetsområdet, da Sametinget oppnevner medlemmer til styringsorganene. Sametinget legger stor vekt på at reindriften selv skal ha bestemmelsesmyndighet i interne saker. En generell fullmakt for overordna myndighet til å overprøve vedtak fattet av reindriften egne organer vil umyndiggjøre

reindriften. Sametinget vil peke på at reindriftenes egne organer har kulturkunnskap og inngående kjennskap til forholdene i reindriftnæringen.

For øvrig slutter Sametinget seg til Reindriftsstyret enstemmige vedtak, som på dette punktet konkluderer med at det i loven må fremkomme hvilke mål de ulike styringsorganene organene skal forholde seg når vedtak skal fattes.

Sametinget vil foreslå at paragraf 10-1 (§ 15 i 1978-loven) endres slik at allment anerkjente prinsipper i norsk rett om ekspropriasjonsrettslig vern av bruksrettigheter basert på alders tids bruk anerkjennes. Det må i den forbindelse tas et særlig hensyn til utviklingen av andre samiske primærnæringer.

Forvaltning av reindriften

Sametinget vil understreke reindriftenes betydning for utvikling av samisk kultur. Hvordan reindriften styres og forvaltes er av fundamental betydning for utviklingen av det samiske samfunnet. Reindriften er i tillegg til å være en særegen næring også en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur.

Lovutvalget understreker sterkt behovet for opplæring om reindriftenmessige forhold hos de myndigheter som skal treffe avgjørelser av betydning for reindriften. Dette gjelder ikke bare ansatte og medarbeidere i selve reindriftenforvaltningen, men også i annen offentlig forvaltning i de områder av landet hvor det drives reindriften, også politi og rettsvesen. Sametinget støtter dette.

Det er behov for en mer samordnet og helhetlig same- og urfolkspolitikk, der også reindriftenpolitikken er en viktig del av dette. Sametinget har derfor i sin vedtatte reindriftenpolitikk gitt uttrykk for at Kommunal- og regionaldepartementet bør overta det overordnede statlige ansvaret for reindriften.

Sametinget er som urfolksorgan opptatt av vern av reinbeitearealer. Muligheten for reindriftnæringen til å påvirke sentrale myndigheter gjennom Sametinget er avgjørende for reindriftnæringens fremtid. Sametinget har både politiske påvirkningsmuligheter, juridisk kompetanse og et internasjonalt urfolksnettverk som vil være nyttig reindriftnæringen.

Reindriften som næring er liten og sårbar, men som et materielt grunnlag for samisk kultur er næringen viktig.

Sametinget må som folkevalgt organ få myndighet og ansvar i utviklingen av det fremtidige samiske samfunnet. Sametingets rolle i forhold til reindriftnæringen må sees i en slik sammenheng.

Manglende forståelse for reindriftenssamiske tradisjoner og rettsoppfatninger vil prege forvaltningen av reindriften, dersom forvaltningsansvaret kun blir plassert hos ikke-samiske myndigheter. Sametinget som folkevalgt samisk organ vil på en helt annen måte enn fylkesmenn og norske myndigheter ha kunnskaper og forståelse for samiske tradisjoner og rettsoppfatninger. Sametinget vil med sin kunnskap og kompetanse i samiske forhold være en garanti for reindriftenes rett til selvbestemmelse i interne saker.

Sametinget støtter ikke flertallsforslaget om at de lokale reindriftskontorene skal være en del av fylkesmannsembetet. En tilbakevending til noe som ligner på det tidligere "lappefogdsystemet" er ikke hensiktsmessig og vil fjerne reindriften fra det samiske samfunnet. Etter Sametingets oppfatning har ikke lovutvalget utredet spørsmålet knyttet til samiske selvbestemmelse og Sametingets rolle som representativt organ for samene som urfolk. Reindriften er i tillegg til å være en særegen næring også en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Utvalget har ikke vurdert spørsmålet om hvilke konsekvenser dette har for reindriftnæringen. Sametinget har merket seg at et flertall i reindriftsstyret i sin høringsuttalelse har påpekt denne mangelen i utredningen fra lovutvalget. Sametinget ber regjeringen om snarest, i samarbeid med Sametinget, å iverksette et arbeid for å utrede spørsmål knyttet til samisk selvbestemmelse og forvaltningen av reindriftnæringen. Dette arbeidet må skje i samarbeid med næringen og Sametinget og må ta sikte på å sikre reindriftnæringens selvbestemmelse i interne saker og rett til å utøve reindrift bygd på tradisjonelle arbeidsmåter i henhold til samiske rettsoppfatninger.

Likestilling og mindretallsrettigheter

Lovutvalgets forslag vil ikke fremme større likeverd mellom kvinner og menn. Bestemmelsene er i utgangspunktet kjønnsnøytrale, men vil kunne videreføre en rekrutteringsmessig- og deltakelsesmessig skjev fordeling mellom kvinner og menn. Sametinget vil understreke behovet for økonomiske ordninger som gjør det attraktivt for kvinner å delta i reindriftnæringen.

Den foreslåtte organiseringen av sijteandel/siidaandel medfører etter Sametingets oppfatning en svekkelse av kvinners rettigheter i reindriften. Sametinget er opptatt av at kvinner skal sikres muligheter til deltakelse i reindriften på lik linje med menn. Den foreslåtte organiseringen av den enkelte sijteandels-/siidaandeleiers innflytelse i reindriften organer, medfører erfaringsmessig at kvinner viker plassen for menn. Ektefelle/samboer vil ha like mange plikter og et like stort ansvar i driften av sijteandelen/siidaandelen, mens påvirkningsmulighetene for ektefelle/samboer ikke er i samsvar med dette. Det vises her til at hver sijteandel/siidaandel vil ha 5 stemmer i årsmøtet, også hvor ektefeller/samboere i fellesskap står som ledere. Sametinget vil foreslå at dersom begge ektefellene/samboerne i fellesskap står som ledere og begge arbeider full tid i reindriftnæringen får ektefellene/samboerne 10 stemmer på årsmøtet.

Sametinget er i hovedsak enige i lovutvalgets forslag i kapittel 4 som omhandler hvem som har rett til å drive reindrift. Spesielt er det viktig å sikre at personer med rein og reinmerke ikke mister retten til å eie rein ved avvikling eller overføring av sijteandel/siidaandel. Sametinget ser ikke behov for en oppramsing av hvem som kan eie rein i en sijteandel/siidaandel utover begrensningene i §4-1 om at bare personer av samisk ætt har rett til å eie rein i det samiske reinbeiteområdet.

Sametinget vil foreslå at ektefeller/samboere som har hver sin sijteandel/siidaandel før inngåelse av ekteskap/samboerskap, skal beholde sine rettigheter fullt ut også etter dette. Dette er også synet til Reindriftsstyret.

I tillegg vil Sametinget foreslå at det i loven fastslåes at dersom begge ektefellene/samboerne i

fellesskap står som ledere og begge arbeider full tid i næringen må Statens økonomiske ordninger likestille ektefellene/samboerne.

Arbeidsplikter og investeringer

I §8-16 forslår utvalgets flertall at når en sijeandel/siidaandel avvikles har lederen krav på å få utbetalt nåverdien av sine investeringen i felles anlegg. Sametinget er ikke enig i dette. En slik praksis er ikke i overensstemmelse med tradisjonell og rettsoppfatning i reindriften. I reindriften er det og har vært, et klart skille mellom det som er i privat eie og det som tilhører distriktet og siidaen. Rein, utstyr og boenheter av ulike slag har vært private, mens gjerder og anlegg har tilhørt siidaen eller distriktet. Ved avvikling eller ved flytting til annet siida eller distrikt, har det ikke vært vanlig ved innløsning av "privat" part av anlegg og gjerder. På samme måten har det ved innflytting eller nyetablering ikke vært vanlig at det må kjøpes part i gjerder og anlegg. En slik privatisering av felles gjerder og anlegg er uheldig av flere grunner. Bl.a. vil en slik privatisering øke etableringskostnadene for unge i næringen, og kunne medføre krav om økonomisk innløsning av "parten" i forbindelse med arv og overføring av siidaenhet fra en generasjon til den neste. Bestemmelsene som foreslås av flertallet vil etablere en ny arena for konflikt i næringen. Prinsippet må være at siidaen og distriktet er 100 % eier av gjerder og anlegg.

En hver reineier har rett til å nyttegjøre seg av gjerdene og anleggene så lenge vedkommende driver reindriften i distriktet eller siidaen. Når vedkommende slutter med reindriften i distriktet eller siidaen, så vil siidaen/distriktet fortsatt ha eiendomsretten til gjerder, anlegg og beiteområder som er nødvendig for å drive reindriften. Ved spesielle tilfeller hvor lederen har investert i noe og ikke fått nytte av investeringen, skal investeringen tilbakebetales.

Avslutning

Sametinget mener at lovutvalgets innstilling er et godt grunnlag for en revidering av reindriftsloven og anbefaler at lovendring om den interne forvaltning legges fram som lovproposisjon for Stortinget så snart som mulig. Sametinget krever i forbindelse med det videre arbeidet med revidering av reindriftsloven at Sametinget aktivt blir involvert i det videre arbeidet med lovproposisjonen og forskrifter for loven.

Saken ble avsluttet 28. februar 2003 kl. 11.50.

Sak 09/03

Godtgjørelsesreglement – endring av representantenes godtgjørelse

Saken påbegynt 27. februar 2003 kl. 15.00.

I. Dokumenter

- Sak R 14/03 Reglement for Sametingets politiske nivå – revidering
- Gjeldende reglement for Sametingets politiske nivå fastsatt 31. mai 2001

II. Forslag og merknader

Sametingsrådets innstilling overfor Sametinget:

Reglement for Sametingets politiske nivå

(fastsatt av Sametinget 31.05.01, revidert av Sametinget, ... februar 2003)

1 Virkeområde

Dette reglement omfatter Sametingets politiske nivå, dvs. Sametingets representanter, Sametingsrådet, Sametingets gruppeledere, politiske rådgivere, møtelederskapet og Sametingets styrer.

Gruppeleder i Sametinget forstås som utnevnt leder for en sammenslutning av representanter på to eller flere personer. Status som gruppeleder i henhold til dette reglement tilstås ved innlevert dokumentasjon på dette til møtelederskapet innen 01.11. det år nytt sameting konstitueres. Etablering av nye grupper med gruppeleder kan gis status etter dette reglement fra 01.01. i et nytt år forutsatt at det er innlevert dokumentasjon på dette til møtelederskapet innen den 15.12. i forutgående år.

Årsgodtgjørelsen for heltidspolitikere i Sametinget fastsettes årlig av Sametinget ved budsjettbehandling. Etter hver budsjettbehandling revideres Reglementet for Sametingets politiske nivå.

2 Årsgodtgjørelse og lønn

2.1 For Sametingsrådets medlemmer

Sametingspresidentens årsgodtgjørelse fastsettes årlig av Sametinget ved budsjettbehandling. Årsgodtgjørelse utbetales som lønn.

Sametingets visepresidents årsgodtgjørelse utgjør for tiden 95% av sametingspresidentens årsgodtgjørelse. Årsgodtgjørelse utbetales som lønn.

Sametingets rådsmedlemmer som arbeider på heltid har en årsgodtgjørelse som utgjør for tiden 90% av sametingspresidentens årsgodtgjørelse.

Sametingets rådsmedlemmer som ikke arbeider på heltid har en årsgodtgjørelse som utgjør for tiden 25% av sametingspresidentens årsgodtgjørelse.

2.2 For møtelederskapet i Sametinget

Sametingets møteleder har en årsgodtgjørelse som utgjør for tiden 25% av sametingspresidentens årsgodtgjørelse.

Øvrige medlemmer i Sametinget som deltar i Sametingets møteledelse har en godtgjørelse på kr 1.500,- pr. plenum.

2.3 For gruppelederne i Sametinget

Sametingets gruppeledere har en årsgodtgjørelse som utgjør for tiden 25% av sametingspresidentens årsgodtgjørelse.

2.4 For øvrige representanter i Sametinget

Sametingets representanter og medlemmer i møtelederskapet, med unntak av medlemmer i Sametingsrådet, møteleder og gruppeledere, har en årsgodtgjørelse som utgjør kr 48.000,00 pr. år.

Andre satser for øvrige representanter i Sametinget og øvrige medlemmer i møtelederskapet:

	Sats:
Møte i plenum, pr. plenum	Kr 4.000,00
Gruppemøte, pr. gruppemøte	Kr 1.550,00
Aktiv deltakelse i møtelederskap, pr. plenumsmøte	Kr 1.500,00

Til faste og innkalte vararepresentanter betales det kr 4.000,00 pr. plenum og kr 1.550,00 pr. gruppemøte. Ved fravær trekkes representanten med kr 400,00 for fravær ½ plenums dag og kr 800,00 for fravær hel plenums dag.

2.5 For politiske rådgivere

Politiske rådgivere får sin godtgjørelse fastsatt av sametingspresidenten. Fast godtgjørelse utbetales som lønn. Politiske rådgivere tilstås ikke overtidsgodtgjørelse. Ferielovens bestemmelser legges til grunn for politiske rådgivere med de tillempinger som ellers gjelder for statens embets- og tjenestemenn.

2.6 For medlemmer i styrer og utvalg

Ledere og medlemmer i Sametingets styrer og utvalg godtgjøres etter de til enhver tid gjeldende satser og vilkår etter Regulativ for godtgjørelse m.v til leder, medlemmer og sekretærer i utvalg (jf. statens personall håndbok pkt. 3.10.11).

2.7 Om utbetaling

Godtgjørelsen utbetales samtidig med lønn for tilsatte i staten. Det utbetales et likt beløp hver måned, uten ferielønnstillegg eller utbetaling av feriepengene. Det vises for øvrig til punkt 6.

2.8 Andre tjenesteoppdrag (representasjoner for Sametinget)

Ved representasjon eller møtedeltakelse for Sametinget – etter oppdrag fra Presidenten eller lederen i Møtelederskapet – kan det ubetales følgende godtgjørelse:

	Sats:
Tjenesteoppdrag, ½ dag, inntil 4 timer	Kr 750,00
Tjenesteoppdrag, hel dag (sats pr. møtedag)	Kr 1.200,00

Denne godtgjørelsen skal dekke forberedelser til møte/representasjonen og møtedeltakelse.

Denne godtgjørelsen gjelder under så vel innenlands- og utenlandsk møtedeltakelse/representasjon.

2.9 Om tapt arbeidsfortjeneste

2.9.1 Legitimert tapt arbeidsfortjeneste

Legitimert tapt arbeidsfortjeneste dekkes med inntil kr 1500,- . pr dag. Det er en forutsetning at den tapte arbeidsinntekten er tilfredsstillende dokumentert/legitimert.

Det skal enten:

- Foreligge bekreftelse om foretatt lønnstrekk fra arbeidsgiver, eller
- Dokumentasjon på utbetalt lønn til stedfortreder eller annen form for legitimasjon (f.eks ligningsattest) for selvstendig næringsdrivende (for eksempel fiskere, reindriftsutøvere, jordbrukere, forretningsdrivende m.v.).

Sametinget kan utbetale tapt arbeidsfortjeneste direkte til arbeidsgiver (kommunale og statlige bedrifter) ved refusjonskrav når det foreligger avtale om dette mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

2.9.2 Ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste

Hjemmeværende, studenter, pensjonister og andre som ikke kan legitimere tapt arbeidsfortjeneste har rett til godtgjøring etter satsen for ikke legitimert tapt arbeidsfortjeneste. Denne satsen er kr 800,00 pr. dag. Ulegitimert tapt arbeidsinntekt gis ikke til lønsmottakere.

Refusjon for det faktiske tapet i arbeidsinntekten føres opp på skjema Lønn og godtgjørelse.

3 Om statens tariffavtaler

Sametingets politiske nivå omfattes ikke av Hovedtariffavtalen eller av statens særavtaler, men disse gis tilsvarende anvendelse i den utstrekning de er nevnt særskilt nedenfor. Hvor regler i statens tariffavtaler får tilsvarende anvendelse, er det til enhver tid gjeldende regler som får anvendelse. Når det vises til Fellesbestemmelsene er dette Fellesbestemmelsene i Hovedtariffavtalen i staten. Opphører en tariffavtale vil Sametingets politiske nivå ikke lenger ha tilsvarende rettigheter.

4 Dekning av utgifter til omsorgsarbeid (barnepass, tilsyn funksjonshemmede og syke/pleietrengende)

Sametingsrådets heltidspolitikere og deltidspolitikere kan ved nødvendige tjenestereiser få dekket merutgifter til barnetilsyn, eventuelt reise- og oppholdsutgifter for praktikant. Ekstraavgifter for barnet kan også dekkes. Ordningen gjelder inntil barnet er ett år. Ved spesielle tilfeller kan Sametinget vurdere å dekke utgiftene for barn over 1-ett år når dette er nødvendig.

Unntakskvis kan ektefelle/samboer eller annen som deler den daglige omsorgen være med på reise for å ta hånd om barnet, og få dekket reise- og oppholdsutgifter. Dette begrenses til å gjelde de tilfeller der det er viktig at barnet er med på reisen eksempelvis for å opprettholde ammeperioden. Tapte arbeidsfortjeneste for ledsager skal ikke dekkes.

For representanter kan det utbetales dekning av legitimerede utgifter til barnepass for plenumsmøter, gruppemøter, Sametingets seminarer og ved representasjon for Sametinget.

Godtgjøring av utgifter til barnepass/omsorgsarbeid:

	Sats pr. dag:
1. barn/1 person	Kr 600,00
2. barn/2 personer – tilleggsbeløp	Kr 300,00
De neste, uansett antall	Kr 300,00

Legitimerede ekstraavgifter dekkes til stedfortreder med inntil kr 1.500,00 pr. møtedag.

Regning utstedes av den som passer barnet/personen, og representanten attesterer arbeidsforholdet på skjemaet Lønn og godtgjørelse.

Nødvendige stell av syke, eldre og funksjonshemmede dekkes med legitimerede utgifter.

Far/mor eller andre medlemmer av egen husstand kan ikke motta godtgjørelse for barnepass/omsorgsarbeid.

5 Bolig og hjemreiseutgifter

Sametingsrådets heltidspolitikere og rådets politiske rådgivere som har bosted mer enn 40 km fra arbeidsstedet og opprettholder utgifter til bolig på hjemstedet, og ikke leier den ut, får stilt bolig til rådighet kostnadsfritt inkludert enkel møblering, strøm, oppvarming og rundvask en gang i året samt ved utflytting.

Flytteutgifter dekkes etter regulativ for offentlige tjenestemenns flyttegodtgjørelse, jf Statens personalhåndbok pkt. 7.05.

Sametingsrådets heltidspolitikere og politiske rådgivere som har bosted mer en 40 km fra arbeidsstedet får dekket utgifter til hjemreise en gang hver uke. Hjemreise skal så langt mulig kombineres med tjenestereise. Statens reiseregulativ innenlands legges til grunn for refusjon av utgifter. Det er kun direkte reiseutgifter som dekkes ved slike reiser, ikke kost-/nattillegg.

6 Ferierettigheter

Ferielovens bestemmelser legges til grunn for Sametingets heltidspolitikere, inkl. politiske rådgivere.

7 Permisjoner

For heltidspolitikere med full godtgjørelse direkte fra Sametinget gjelder følgende permisjonsregler:

7.1 Fødselspermisjon

I forbindelse med fødsel kan det gis permisjon i inntil 42 uker med full lønn eller 52 uker med 80% lønn. Fødselspermisjon med lønn kan forlenges med 5 uker (7 uker ved 80% lønn) for hvert barn som fødes utover ett ved samme fødsel.

Er vilkårene for fødselspenger i folketrygdloven oppfylt, gis full lønn i samsvar med Fellesbestemmelsene § 19 (jf. statens personalhåndbok pkt. 4.03). Dette gjelder selv om vedkommende politiker fratrer i perioden. Rett til lønn fra Sametinget bortfaller, hvis vedkommende mottar annen lønn, næringsinntekt eller lignende.

Fedre som er innvilget lønnet permisjon tilsvarende Hovedtariffavtalen, i et tilfelle som ikke omfattes av folketrygdloven, har rett til lønn ut den påbegynte permisjonstiden.

Fedre bør som hovedregel få omsorgspermisjon ved fødsel for å ta hånd om mor og barn.

7.2 Adopsjonspermisjon

Ved adopsjon av barn under 15 år kan det gis permisjon i inntil 39 uker med full lønn eller inntil 49 uker med 80% lønn. Adopsjonspermisjon med lønn kan forlenges med 5 uker (7 uker med 80% lønn) for hvert barn utover ett som adopteres samtidig.

Er vilkårene for adopsjonspenger i folketrygdloven oppfylt, gis full lønn i samsvar med Fellesbestemmelsene § 19 (jf. Statens personalhåndbok pkt. 4.03). Dette gjelder selv om vedkommende politiker fratrer i perioden. Rett til lønn fra Sametinget bortfaller, hvis vedkommende mottar annen lønn, næringsinntekt eller lignende.

Fedre som er innvilget lønnet permisjon tilsvarende Hovedtariffavtalen, i et tilfelle som ikke omfattes av folketrygdloven, har rett til lønn ut den påbegynte permisjonstiden.

7.3 Velferdspermisjon

Når viktige velferdsgrunner foreligger, kan det tilstås velferdspermisjon med lønn i inntil to uker i kalenderåret, jf. Fellesbestemmelsene § 22 (jf. Statens personalhåndbok pkt. 4.03).

7.4 Fravær pga sykt barn

Permisjon med lønn for omsorg for sykt barn kan gis etter reglene i Fellesbestemmelsene § 20 (jf. Statens personalhåndbok pkt. 4.03).

8 Fravær på grunn av sykdom

For Sametinget heltidspolitikere med full direkte godtgjørelse fra Sametinget gis det ved sykdom full lønn i inntil 49 uker og 5 kalenderdager, jf. Fellesbestemmelsene §18 som gis tilsvarende anvendelse. Retten til lønn under sykdom opphører den dagen stillingen fratres.

9 Tjenestereiser

For tjenestereiser/reiser i forbindelse med Sametingets politiske virksomhet legges reglene i Regulativ for reiser innenlands for statens regning og regulativ for reiser i utlandet til grunn. Med tjenestereise forstås reise som er over 15 km fra bosted for Sametingets deltidspolitkere og bosted og/eller arbeidssted for Sametingets heltidspolitikere. Sametingets heltidspolitikere kan få dekket legitimerte kostnader for reiser fra arbeidssted/bosted under 15 km. For inntil 1000 kr i året. Sametingets øvrige representanter kan få dekket legitimerte kostnader som medfører reise under 15 km for oppdrag pålagt av sametingspresidenten.

Avholdelse av gruppemøter tilknyttet plenum bør avholdes på mest mulig kostnadseffektive måte.

9.1 For Sametingsrådets heltidspolitikere

For Sametingsrådets heltidspolitikere regnes reiser som tjenestereiser. Unntatt er reiser av ren privat karakter som ikke har sammenheng med stillingen og vervet.

9.2 For Sametingsrådets deltidspolitikere

For Sametingsrådets deltidspolitikere dekkes reise i forbindelse med Sametingsrådets arbeid, gruppemøter tilknyttet plenumsmøter og plenumsmøter. Utgiftene dekkes av Sametinget etter regning etter statens regulativ for reiser innenlands.

9.3 For møtelederskapet i Sametinget

For møteleder og møtelederskapet dekkes reise i forbindelse med møtelederskapets arbeid, gruppemøter tilknyttet plenums møter og plenums møter. Utgiftene dekkes av Sametinget etter regning etter statens regulativ for reiser innenlands.

9.4 For gruppelederne i Sametinget

For gruppelederne dekkes reise i forbindelse med gruppeledermøter, gruppemøter tilknyttet plenums møter, landsmøter og plenums møter. Utgiftene dekkes av Sametinget etter regning etter statens regulativ for reiser innenlands.

9.5 For øvrige representanter i Sametinget

For representanter i Sametinget dekkes reise i forbindelse med gruppemøter tilknyttet plenums møter og plenums møter. Utgiftene dekkes av Sametinget etter regning etter statens regulativ for reiser innenlands.

9.6 For politiske rådgivere

For politiske rådgivere regnes reiser som tjenestereiser. Unntatt er reiser av ren privat karakter som ikke har sammenheng med stillingen og vervet. Reiser til landsmøter, valg møter og andre rent partipolitiske møter anses ikke som tjenestereiser som kan dekkes av Sametinget. I de tilfeller det skal behandles saker Sametinget aktivt arbeider med eller hvor det samtidig utføres andre tjenestelige oppdrag i forbindelse med reisen, kan reisen likevel anses som tjenestereise. Dersom det er tvil om hele eller deler av en reise kan anses som tjenestereise, avgjøres saken av sametingspresidenten.

9.7 Representasjon og dekning av utgifter til ledsager

For Sametingsrådets medlemmer kan ektefelle/samboer være med ved representasjon av arrangementer av særlig nasjonal eller internasjonal betydning. Det skal innhentes en vurdering fra sametingspresident/leder i møtelederskapet før utgifter til ektefelles/samboers deltakelse kan dekkes.

9.8 Dekning etter ulike oppdrag for representanter i Sametinget.

For Sametingets representanter dekkes reise i forbindelse med oppdrag for Sametinget etter avtale med Sametingsrådet og/eller møtelederskapet.

9.9 Utbetaling av utgifter til tjenestereiser

Sametingsrådets medlemmer, politiske rådgivere, møtelederskap, gruppeledere og øvrige representanter i Sametinget får dekket årsavgift for kredittkort. Som hovedregel betales det derfor

ikke noen form for reiseforskudd. Reiseutgifter utbetales etter innsendt reiseregning på statens skjema vedlagt legitimerede utgifter.

10 Gaver og honorarer

10.1 Mottakelse av gaver

Alle gaver som mottas på grunnlag av stilling som president, visepresident, sametingsrådsmedlem, politisk rådgiver, møteleder eller andre representanter som representerer Sametinget er å regne som gaver i arbeidsforhold og skal føres inn i Sametingets gaveprotokoll og forvaltes av Sametinget. Gaver av personlig karakter og vurdert til en verdi under 500 kr kan beholdes av mottakeren.

10.2 Gaver fra Sametinget

Sametinget kan gi gaver til framstående gjester, foredragsholdere og andre for inntil en verdi av 2.500 kr. Gaver skal fortrinnsvis gis i form av samisk litteratur-, kunst- og håndverksprodukter.

10.3 Honorar

Sametingsrådets medlemmer og politiske rådgivere har anledning til å ta i mot honorar for artikler eller avisinnlegg der disse sedvanlig honoreres. For foredrag innen eget arbeidsområde skal det ikke tas i mot honorar.

11 Dekning av utgifter til telefon og tekniske hjelpemidler

11.1 Sametingsrådets heltidspolitikere og politiske rådgivere

Sametingets heltidspolitikere og politisk rådgiver får dekket fullt ut utgifter til mobiltelefon og øvrige telefonutgifter for inntil 300 kr pr. kvartal (jf. Statens personalhåndbok pkt. 12.2). Annet teknisk utstyr stilles til disposisjon ved Sametingets kontorer, herunder også bærbar PC med internettilkobling.

11.2 Sametingsrådets deltidspolitikere, møteleder og gruppeledere

Sametingsrådets deltidspolitikere får dekket fullt ut utgifter til mobiltelefon. Sametingsrådets deltidspolitikere, møteleder og gruppeledere får dekket utgifter til installasjon av ISDN linje eller tilsvarende datatilknytning i tillegg til bruk av linje for inntil 300 kr pr. kvartal (jf. Statens personalhåndbok pkt. 12.2). Sametinget låner ut PC og telefaks etter behov.

11.3 Sametingets øvrige faste representanter

Sametingets øvrige faste representanter får dekket telefonutgifter for inntil kr 300 pr. kvartal + ab.avgift (jf. Statens Personalhåndbok pkt. 12.2). Det dekkes kun for en telefon.

12 Pensjon

Sametingsrådets heltidspolitikere og politiske rådgivere innmeldes i Statens pensjonskasse.

13 Avskjed og fratredelse

Sametingsrådets heltidspolitikere tilstås etterlønn i en måned fra den dag de fratrer, men i inntil tre måneder dersom vedkommende ikke har lønns-/næringsinntekter, pensjon eller lignende.

Politiske rådgivere kan ved fratreden tilstås hel- eller delvis lønn i inntil en måned etter avgjørelse av sametingspresidenten i hvert enkelt tilfelle, men i inntil tre måneder dersom vedkommende ikke har lønns-/næringsinntekt eller lignende.

Etterlønn utover en måned krever søknad til sametingspresidenten med innlevering av erklæring om at vedkommende ikke har inntekt.

Reglementet trer i kraft fra den dato Sametinget bestemmer.

Forslag 1, representant Per Solli, APs sametingsgruppe og representant Janoš Trosten, NSRs sametingsgruppe:

Endring og tillegg pkt 2.1:

Sametingets visepresident sin årsgodtgjørelse fastsettes årlig av Sametinget ved budsjett-behandlingen. Dette utbetales som lønn.

Presidentens lønn danner grunnlaget for beregning for øvrige godtgjørelser fram til 31.12.03. Pr. 01.01.04 vil visepresidentens lønn danne grunnlag for utregning av øvrige godtgjørelser.

Sametingets heltidspolitikere utbetales en godtgjørelse på 90% av grunnlaget.

Tillegg pkt 2.3:

Gruppeledernes godtgjørelse differensieres i hht. gruppenes størrelse. Dette må tas opp som egen sak.

Endring pkt 4:

Første ordet i teksten endres til: *Sametingets* .....

Forslag 2, representant Per Solli, APs sametingsgruppe:

Nytt pkt 12

Sametingsrådet anmodes å utrede kostnader med pensjonsordninger for Sametingets deltidspolitikere, samt en ferielønns ordning.

III. Votering

Av 39 representanter var 38 tilstede.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

1. Forslag 1, pkt 2.1, ble enstemmig vedtatt.
2. Forslag 1, pkt. 2.3 ble vedtatt med 35 stemmer.
3. Forslag 1, pkt. 4, ble enstemmig vedtatt.
4. Forslag 1, pkt. 12, ble forkastet med 22 stemmer.
5. Sametingsrådets innstilling med vedtatte endringer ble enstemmig vedtatt.

IV. Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Svein Peter Pedersen, saksordfører	
2.	Per Solli	
3.	Janoš Trosten	Egil Olli Janoš Trosten
4.	Terje Tretnes	
	Svein Peter Pedersen	
	Berit Ranveig Nilssen (til forr.orden)	
	Svein Peter Pedersen (til forr.orden)	
	Isak Mathis O. Hætta (til forr.orden)	
	Isak Mathis O. Hætta (til forr.orden)	
	Per Solli (til forr.orden)	
	Johan Mikkel Sara (til forr.orden)	

IV. Sametingets vedtak

Reglement for Sametingets politiske nivå

Fastsatt av Sametinget 31.05.01, revidert av Sametinget, 27. februar 2003.

1 Virkeområde

Dette reglement omfatter Sametingets politiske nivå, dvs. Sametingets representanter, Sametingsrådet, Sametingets gruppeledere, politiske rådgivere, møtelederskapet og Sametingets styrer.

Gruppeleder i Sametinget forstås som utnevnt leder for en sammenslutning av representanter på to eller flere personer. Status som gruppeleder i henhold til dette reglement tilstås ved innlevert dokumentasjon på dette til møtelederskapet innen 01.11. det år nytt sameting konstitueres. Etablering av nye grupper med gruppeleder kan gis status etter dette reglement fra 01.01. i et nytt år forutsatt at det er innlevert dokumentasjon på dette til møtelederskapet innen den 15.12. i forutgående år.

Årsgodtgjørelsen for heltidspolitikere i Sametinget fastsettes årlig av Sametinget ved budsjettbehandling. Etter hver budsjettbehandling revideres Reglementet for Sametingets politiske nivå.

2 Årsgodtgjørelse og lønn

2.1 For Sametingsrådets medlemmer

Sametingspresidentens årsgodtgjørelse fastsettes årlig av Sametinget ved budsjettbehandling. Årsgodtgjørelse utbetales som lønn.

Sametingets visepresident sin årsgodtgjørelse fastsettes årlig av Sametinget ved budsjettbehandling. Sametingets visepresidents årsgodtgjørelse utgjør for tiden 95% av sametingspresidentens årsgodtgjørelse. Dette utbetales som lønn.

Sametingets rådsmedlemmer som arbeider på heltid har en årsgodtgjørelse som utgjør for tiden 90% av sametingspresidentens årsgodtgjørelse.

Sametingets rådsmedlemmer som ikke arbeider på heltid har en årsgodtgjørelse som utgjør for tiden 25% av sametingspresidentens årsgodtgjørelse.

Presidentens lønn danner grunnlaget for beregning for øvrige godtgjørelser fram til 31.12.03. Pr. 01.01.04 vil visepresidentens lønn danne grunnlag for utregning av øvrige godtgjørelser. Sametingets heltidspolitikere utbetales en godtgjørelse på 90% av grunnlaget.

2.2 For møtelederskapet i Sametinget

Sametingets møteleder har en årsgodtgjørelse som utgjør for tiden 25% av sametingspresidentens årsgodtgjørelse.

Øvrige medlemmer i Sametinget som deltar i Sametingets møteledelse har en godtgjørelse på kr 1.500,- pr. plenum.

2.3 For gruppelederne i Sametinget

Sametingets gruppeledere har en årsgodtgjørelse som utgjør for tiden 25% av sametingspresidentens årsgodtgjørelse. Gruppeledernes godtgjørelse differensieres i hht. gruppenes størrelse. Dette må tas opp som egen sak.

2.4 For øvrige representanter i Sametinget

Sametingets representanter og medlemmer i møtelederskapet, med unntak av medlemmer i Sametingsrådet, møteleder og gruppeledere, har en årsgodtgjørelse som utgjør kr 48.000,00 pr. år.

Andre satser for øvrige representanter i Sametinget og øvrige medlemmer i møtelederskapet:

	Sats:
Møte i plenum, pr. plenum	Kr 4.000,00
Gruppemøte, pr. gruppemøte	Kr 1.550,00
Aktiv deltakelse i møtelederskap, pr. plenumsmøte	Kr 1.500,00

Til faste og innkalte vararepresentanter betales det kr 4.000,00 pr. plenum og kr 1.550,00 pr. gruppemøte. Ved fravær trekkes representanten med kr 400,00 for fravær ½ plenums dag og kr 800,00 for fravær hel plenums dag.

2.5 For politiske rådgivere

Politiske rådgivere får sin godtgjørelse fastsatt av sametingspresidenten. Fast godtgjørelse utbetales som lønn. Politiske rådgivere tilstås ikke overtidsgodtgjørelse. Ferielovens bestemmelser legges til grunn for politiske rådgivere med de tillempinger som ellers gjelder for statens embets- og tjenestemenn.

2.6 For medlemmer i styrer og utvalg

Ledere og medlemmer i Sametingets styrer og utvalg godtgjøres etter de til enhver tid gjeldende satser og vilkår etter Regulativ for godtgjørelse m.v til leder, medlemmer og sekretærer i utvalg (jf. statens personall håndbok pkt. 3.10.11).

2.7 Om utbetaling

Godtgjørelsen utbetales samtidig med lønn for tilsatte i staten. Det utbetales et likt beløp hver måned, uten ferielønnstillegg eller utbetaling av feriepenger. Det vises for øvrig til punkt 6.

2.8 Andre tjenesteoppdrag (representasjoner for Sametinget)

Ved representasjon eller møtedeltakelse for Sametinget – etter oppdrag fra Presidenten eller lederen i Møtelederskapet – kan det ubetales følgende godtgjørelse:

	Sats:
Tjenesteoppdrag, ½ dag, inntil 4 timer	Kr 750,00
Tjenesteoppdrag, hel dag (sats pr. møtedag)	Kr 1.200,00

Denne godtgjørelsen skal dekke forberedelser til møte/representasjonen og møtedeltakelse.

Denne godtgjørelsen gjelder under så vel innenlands- og utenlandsk møtedeltakelse/representasjon.

2.9 Om tapt arbeidsfortjeneste

2.9.1 Legitimert tapt arbeidsfortjeneste

Legitimert tapt arbeidsfortjeneste dekkes med inntil kr 1500,- . pr dag. Det er en forutsetning at den tapte arbeidsinntekten er tilfredsstillende dokumentert/legitimert.

Det skal enten:

- Foreligge bekreftelse om foretatt lønnstrekk fra arbeidsgiver, eller
- Dokumentasjon på utbetalt lønn til stedfortreder eller annen form for legitimasjon (f.eks ligningsattest) for selvstendig næringsdrivende (for eksempel fiskere, reindriftsutøvere, jordbrukere, forretningsdrivende m.v.).

Sametinget kan utbetale tapt arbeidsfortjeneste direkte til arbeidsgiver (kommunale og statlige bedrifter) ved refusjonskrav når det foreligger avtale om dette mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

2.9.2 Ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste

Hjemmeværende, studenter, pensjonister og andre som ikke kan legitimere tapt arbeidsfortjeneste har rett til godtgjøring etter satsen for ikke legitimert tapt arbeidsfortjeneste. Denne satsen er kr 800,00 pr. dag. Ulegitimert tapt arbeidsinntekt gis ikke til lønsmottakere.

Refusjon for det faktiske tapet i arbeidsinntekten føres opp på skjema Lønn og godtgjørelse.

3 Om statens tariffavtaler

Sametingets politiske nivå omfattes ikke av Hovedtariffavtalen eller av statens særavtaler, men disse gis tilsvarende anvendelse i den utstrekning de er nevnt særskilt nedenfor. Hvor regler i statens

tariffavtaler får tilsvarende anvendelse, er det til enhver tid gjeldende regler som får anvendelse. Når det vises til Fellesbestemmelsene er dette Fellesbestemmelsene i Hovedtariffavtalen i staten. Opphører en tariffavtale vil Sametingets politiske nivå ikke lenger ha tilsvarende rettigheter.

4 Dekning av utgifter til omsorgsarbeid (barnepass, tilsyn funksjonshemmede og syke/pleietrengende)

Sametingets heltidspolitikere og deltidspolitikere kan ved nødvendige tjenestereiser få dekket merutgifter til barnetilsyn, eventuelt reise- og oppholdsutgifter for praktikant. Ekstraavgifter for barnet kan også dekkes. Ordningen gjelder inntil barnet er ett år. Ved spesielle tilfeller kan Sametinget vurdere å dekke utgiftene for barn over 1-ett år når dette er nødvendig.

Unntakskvis kan ektefelle/samboer eller annen som deler den daglige omsorgen være med på reise for å ta hånd om barnet, og få dekket reise- og oppholdsutgifter. Dette begrenses til å gjelde de tilfeller der det er viktig at barnet er med på reisen eksempelvis for å opprettholde ammeperioden. Tapt arbeidsfortjeneste for ledsager skal ikke dekkes.

For representanter kan det utbetales dekning av legitimerede utgifter til barnepass for plenumsmøter, gruppemøter, Sametingets seminarer og ved representasjon for Sametinget.

Godtgjøring av utgifter til barnepass/omsorgsarbeid:

	Sats pr. dag:
1. barn/1 person	Kr 600,00
2. barn/2 personer – tilleggsbeløp	Kr 300,00
De neste, uansett antall	Kr 300,00

Legitimerede ekstraavgifter dekkes til stedfortreder med inntil kr 1.500,00 pr. møtedag.

Regning utstedes av den som passer barnet/personen, og representanten attesterer arbeidsforholdet på skjemaet Lønn og godtgjørelse.

Nødvendige stell av syke, eldre og funksjonshemmede dekkes med legitimerede utgifter.

Far/mor eller andre medlemmer av egen husstand kan ikke motta godtgjørelse for barnepass/omsorgsarbeid.

5 Bolig og hjemreiseutgifter

Sametingsrådets heltidspolitikere og rådets politiske rådgivere som har bosted mer enn 40 km fra arbeidsstedet og opprettholder utgifter til bolig på hjemstedet, og ikke leier den ut, får stilt bolig til rådighet kostnadsfritt inkludert enkel møblering, strøm, oppvarming og rundvask en gang i året samt ved utflytting.

Flytteutgifter dekkes etter regulativ for offentlige tjenestemenns flyttegodtgjørelse, jf Statens personalhåndbok pkt. 7.05.

Sametingsrådets heltidspolitikere og politiske rådgivere som har bosted mer en 40 km fra arbeidsstedet får dekket utgifter til hjemreise en gang hver uke. Hjemreise skal så langt mulig kombineres med tjenestereise. Statens reiseregulativ innenlands legges til grunn for refusjon av utgifter. Det er kun direkte reiseutgifter som dekkes ved slike reiser, ikke kost-/nattillegg.

6 Ferierettigheter

Ferielovens bestemmelser legges til grunn for Sametingets heltidspolitikere, inkl. politiske rådgivere.

7 Permisjoner

For heltidspolitikere med full godtgjørelse direkte fra Sametinget gjelder følgende permisjonsregler:

7.1 Fødselspermisjon

I forbindelse med fødsel kan det gis permisjon i inntil 42 uker med full lønn eller 52 uker med 80% lønn. Fødselspermisjon med lønn kan forlenges med 5 uker (7 uker ved 80% lønn) for hvert barn som fødes utover ett ved samme fødsel.

Er vilkårene for fødselspenger i folketrygdloven oppfylt, gis full lønn i samsvar med Fellesbestemmelsene § 19 (jf. statens personalhåndbok pkt. 4.03). Dette gjelder selv om vedkommende politiker fratrer i perioden. Rett til lønn fra Sametinget bortfaller, hvis vedkommende mottar annen lønn, næringsinntekt eller lignende.

Fedre som er innvilget lønnet permisjon tilsvarende Hovedtariffavtalen, i et tilfelle som ikke omfattes av folketrygdloven, har rett til lønn ut den påbegynte permisjonstiden.

Fedre bør som hovedregel få omsorgspermisjon ved fødsel for å ta hånd om mor og barn.

7.2 Adopsjonspermisjon

Ved adopsjon av barn under 15 år kan det gis permisjon i inntil 39 uker med full lønn eller inntil 49 uker med 80% lønn. Adopsjonspermisjon med lønn kan forlenges med 5 uker (7 uker med 80% lønn) for hvert barn utover ett som adopteres samtidig.

Er vilkårene for adopsjonspenger i folketrygdloven oppfylt, gis full lønn i samsvar med Fellesbestemmelsene § 19 (jf. Statens personalhåndbok pkt. 4.03). Dette gjelder selv om vedkommende politiker fratrer i perioden. Rett til lønn fra Sametinget bortfaller, hvis vedkommende mottar annen lønn, næringsinntekt eller lignende.

Fedre som er innvilget lønnet permisjon tilsvarende Hovedtariffavtalen, i et tilfelle som ikke omfattes av folketrygdloven, har rett til lønn ut den påbegynte permisjonstiden.

7.3 Velferdspermisjon

Når viktige velferdsgrunner foreligger, kan det tilstås velferdspermisjon med lønn i inntil to uker i kalenderåret, jf. Fellesbestemmelsene § 22 (jf. Statens personallhåndbok pkt. 4.03).

7.4 Fravær pga sykt barn

Permisjon med lønn for omsorg for sykt barn kan gis etter reglene i Fellesbestemmelsene § 20 (jf. Statens personallhåndbok pkt. 4.03).

8 Fravær på grunn av sykdom

For Sametinget heltidspolitikere med full direkte godtgjørelse fra Sametinget gis det ved sykdom full lønn i inntil 49 uker og 5 kalenderdager, jf. Fellesbestemmelsene §18 som gis tilsvarende anvendelse. Retten til lønn under sykdom opphører den dagen stillingen fratres.

9 Tjenestereiser

For tjenestereiser/reiser i forbindelse med Sametingets politiske virksomhet legges reglene i Regulativ for reiser innenlands for statens regning og regulativ for reiser i utlandet til grunn. Med tjenestereise forstås reise som er over 15 km fra bosted for Sametingets deltidspolitikere og bosted og/eller arbeidssted for Sametingets heltidspolitikere. Sametingets heltidspolitikere kan få dekket legitimerte kostnader for reiser fra arbeidssted/bosted under 15 km. For inntil 1000 kr i året. Sametingets øvrige representanter kan få dekket legitimerte kostnader som medfører reise under 15 km for oppdrag pålagt av sametingspresidenten.

Avholdelse av gruppemøter tilknyttet plenum bør avholdes på mest mulig kostnadseffektive måte.

9.1 For Sametingsrådets heltidspolitikere

For Sametingsrådets heltidspolitikere regnes reiser som tjenestereiser. Unntatt er reiser av ren privat karakter som ikke har sammenheng med stillingen og vervet.

9.2 For Sametingsrådets deltidspolitikere

For Sametingsrådets deltidspolitikere dekkes reise i forbindelse med Sametingsrådets arbeid, gruppemøter tilknyttet plenums møter og plenums møter. Utgiftene dekkes av Sametinget etter regning etter statens regulativ for reiser innenlands.

9.3 For møtelederskapet i Sametinget

For møteleder og møtelederskapet dekkes reise i forbindelse med møtelederskapets arbeid, gruppemøter tilknyttet plenums møter og plenums møter. Utgiftene dekkes av Sametinget etter regning etter statens regulativ for reiser innenlands.

9.4 For gruppelederne i Sametinget

For gruppelederne dekkes reise i forbindelse med gruppeledermøter, gruppemøter tilknyttet plenumsmøter, landsmøter og plenumsmøter. Utgiftene dekkes av Sametinget etter regning etter statens regulativ for reiser innenlands.

9.5 For øvrige representanter i Sametinget

For representanter i Sametinget dekkes reise i forbindelse med gruppemøter tilknyttet plenumsmøter og plenumsmøter. Utgiftene dekkes av Sametinget etter regning etter statens regulativ for reiser innenlands.

9.6 For politiske rådgivere

For politiske rådgivere regnes reiser som tjenestereiser. Unntatt er reiser av ren privat karakter som ikke har sammenheng med stillingen og vervet. Reiser til landsmøter, valgmøter og andre rent partipolitiske møter anses ikke som tjenestereiser som kan dekkes av Sametinget. I de tilfeller det skal behandles saker Sametinget aktivt arbeider med eller hvor det samtidig utføres andre tjenestelige oppdrag i forbindelse med reisen, kan reisen likevel anses som tjenestereise. Dersom det er tvil om hele eller deler av en reise kan anses som tjenestereise, avgjøres saken av sametingspresidenten.

9.7 Representasjon og dekning av utgifter til ledsager

For Sametingsrådets medlemmer kan ektefelle/samboer være med ved representasjon av arrangementer av særlig nasjonal eller internasjonal betydning. Det skal innhentes en vurdering fra sametingspresident/leder i møtelederskapet før utgifter til ektefelles/samboers deltakelse kan dekkes.

9.8 Dekning etter ulike oppdrag for representanter i Sametinget.

For Sametingets representanter dekkes reise i forbindelse med oppdrag for Sametinget etter avtale med Sametingsrådet og/eller møtelederskapet.

9.9 Utbetaling av utgifter til tjenestereiser

Sametingsrådets medlemmer, politiske rådgivere, møtelederskap, gruppeledere og øvrige representanter i Sametinget får dekket årsavgift for kredittkort. Som hovedregel betales det derfor ikke noen form for reiseforskudd. Reiseutgifter utbetales etter innsendt reiseregning på statens skjema vedlagt legitimerte utgifter.

10 Gaver og honorarer

10.1 Mottakelse av gaver

Alle gaver som mottas på grunnlag av stilling som president, visepresident, sametingsrådsmedlem, politisk rådgiver, møteleder eller andre representanter som representerer Sametinget er å regne som gaver i arbeidsforhold og skal føres inn i Sametingets gaveprotokoll og forvaltes av Sametinget. Gaver av personlig karakter og vurdert til en verdi under 500 kr kan beholdes av mottakeren.

10.2 Gaver fra Sametinget

Sametinget kan gi gaver til framstående gjester, foredragsholdere og andre for inntil en verdi av 2.500 kr. Gaver skal fortrinnsvis gis i form av samisk litteratur-, kunst- og håndverksprodukter.

10.3 Honorar

Sametingsrådets medlemmer og politiske rådgivere har anledning til å ta i mot honorar for artikler eller avisinnlegg der disse sedvanlig honoreres. For foredrag innen eget arbeidsområde skal det ikke tas i mot honorar.

11 Dekning av utgifter til telefon og tekniske hjelpemidler

11.1 Sametingsrådets heltidspolitikere og politiske rådgivere

Sametingets heltidspolitikere og politisk rådgiver får dekket fullt ut utgifter til mobiltelefon og øvrige telefonutgifter for inntil 300 kr pr. kvartal (jf. Statens personalhåndbok pkt. 12.2). Annet teknisk utstyr stilles til disposisjon ved Sametingets kontorer, herunder også bærbar PC med internettilkobling.

11.2 Sametingsrådets deltidspolitikere, møteleder og gruppeledere

Sametingsrådets deltidspolitikere får dekket fullt ut utgifter til mobiltelefon. Sametingsrådets deltidspolitikere, møteleder og gruppeledere får dekket utgifter til installasjon av ISDN linje eller tilsvarende datatilknytning i tillegg til bruk av linje for inntil 300 kr pr. kvartal (jf. Statens personalhåndbok pkt. 12.2). Sametinget låner ut PC og telefaks etter behov.

11.3 Sametingets øvrige faste representanter

Sametingets øvrige faste representanter får dekket telefonutgifter for inntil kr 300 pr. kvartal + ab.avgift (jf. Statens Personalhåndbok pkt. 12.2). Det dekkes kun for en telefon.

12 Pensjon

Sametingsrådets heltidspolitikere og politiske rådgivere innmeldes i Statens pensjonskasse.

13 Avskjed og fratredelse

Sametingsrådets heltidspolitikere tilstås etterlønn i en måned fra den dag de fratrer, men i inntil tre måneder dersom vedkommende ikke har lønns-/næringsinntekter, pensjon eller lignende.

Politiske rådgivere kan ved fratreden tilstås hel- eller delvis lønn i inntil en måned etter avgjørelse av sametingspresidenten i hvert enkelt tilfelle, men i inntil tre måneder dersom vedkommende ikke har lønns-/næringsinntekt eller lignende.

Etterlønn utover en måned krever søknad til sametingspresidenten med innlevering av erklæring om at vedkommende ikke har inntekt.

Reglementet trer i kraft fra den dato Sametinget bestemmer.

Saken ble avsluttet 27. februar 2003 kl. 15.45.

Sak 10/03

Sametingets ungdomspolitiske utvalg - arbeidsordning

Saken påbegynt 27. februar 2003 kl. 15.50.

I. Dokumenter

- Sak R 06/03 Sametingets ungdomspolitiske utvalg – Arbeidsordning
- Utskrift av møtebok 3/2000 Sametingets plenum, Sak 37/00 Sametingets barne- og ungdomsprosjekt – rapport og oppfølging
- Utskrift av møtebok 6/01 Sametingsrådet, Sak R 92/01 Sametingets ungdomspolitiske utvalg
- Innspill fra Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU)

II. Forslag og merknader

Sametingsrådets innstilling overfor Sametinget:

1 Funksjon/mandat

Sametingets ungdomspolitiske utvalg gis følgende funksjon/mandat fra 2003:

Sametingets ungdomspolitiske utvalg skal:

- Delta i planlegging, gjennomføring og etterarbeid i forbindelse med Sametingets ungdomskonferanser.
- Bidra til å styrke samiske unges medbestemmelse og innflytelse på Sametingets politikk gjennom å:
  - bistå Sametinget i arbeidet for å motivere flere unge samer til samfunns- og politisk engasjement, til å rekruttere flere unge inn i samemantallet, til å øke unges deltakelse ved valg til sameting og for å få flere unge representert på Sametinget og i tingets styre og utvalg.
  - bistå Sametinget i utformingen av tingets fremtidige ungdomsprofil og ungdomspolitikk, slik at denne kan utformes på bredest mulig grunnlag, gjennom å fungere som kontaktledd mellom Sametinget og samisk ungdom, og som høringsinstans (intern og ekstern) for Sametinget i relevante saker.
  - følge med i og følge opp Sametingets arbeid i saker som angår de unge.
- Sametingets ungdomspolitiske utvalg kan tildeles oppgaver i forbindelse med aktuelle ungdomspolitiske saker. Utvalget kan også på eget initiativ arbeide med saker utvalget finner

relevante. Utvalget kan fritt uttale seg til media og kan også ta opp saker som de finner relevante med andre instanser

2 Organisering

- Sametingets ungdomspolitiske utvalg oppnevnes av Sametingsrådet.
- Det avholdes to faste årlige møter mellom Sametingsrådet og ungdomspolitisk utvalg. Sametingsrådet utpeker et av rådsmedlemmene til fast kontaktperson for det ungdomspolitiske utvalget. Prioritering av saksområder for utvalgets arbeid påfølgende år drøftes mellom Sametingsrådet og Ungdomspolitisk utvalg under det første av de to faste årlige møtene.
- Sametingets ungdomspolitiske utvalg kan anmode om møter med Sametingets ulike organ i forbindelse med behandling av ungdomspolitiske saker. Utvalget har ikke talerett i Sametingets plenum.
- Sametinget vil legge til rette for å gjøre utvalgets medlemmer kjent med sametingssystemet, og gi utvalgets medlemmer muligheter til å holde seg oppdatert på hva som skjer i Sametinget.
- Sametingets ungdomspolitiske utvalg kan kun avvikles ved vedtak i Sametingets plenum.

Forslag 1, representant Anders Urheim, SVFs sametingsgruppe, Flyttsamelista, Høyre, Fastboendes liste, APs sametingsgruppe:

Navn på Sametingets ungdomspolitiske utvalg endres til Sametingets samepolitiske ungdomsråd.

1 Funksjon

Sametingets samepolitiske ungdomsråd gis følgende funksjon:

Sametingets samepolitiske ungdomsråd skal:

- Inneha hovedansvaret for planlegging, gjennomføring og etterarbeid i forbindelse med Sametingets ungdomskonferanse og plikter å gi tilbakemelding fra denne til Sametinget i sin helhet.
- Bidra til å styrke samiske unges medbestemmelse og innflytelse på Sametingets politikk gjennom å bistå Sametinget i utforming av tingets framtidige ungdomsprofil og ungdomspolitikk, slik at denne kan utformes på bredest mulig grunnlag, gjennom å fungere som kontaktledd mellom Sametinget og samisk ungdom, og som høringsinstans (intern og ekstern) for Sametinget i relevante saker.

- Bistå Sametinget i arbeidet for å motivere flere unge samer til samfunns- og politisk engasjement, til å rekruttere flere unge inn i samemantallet, til å øke unges deltakelse ved valg til sameting og for å få flere unge representert på Sametinget og i tingets styrer og øvrige utvalg.
- Sametingets samepolitiske ungdomsråd kan tildeles oppgaver i forbindelse med aktuelle ungdomspolitiske saker. Ungdomsrådet kan også på eget initiativ arbeide med saker rådet finner relevante. Ungdomsrådet kan fritt uttale seg til media og kan også ta opp saker som de finner relevante med andre instanser.
- Sametingets samepolitiske ungdomsråd skal gjøres kjent med aktuelle saker som kan angå ungdom så tidlig som mulig, slik at ungdomsrådet selv gis mulighet til å behandle disse i forkant av orienteringer overfor plenum.

2 Organisering

Sametingets samepolitiske ungdomsråd oppnevnes etter forholdstallsprinsippet av Sametingets plenum og består av 5 medlemmer med personlige varamedlemmer. Samiske barne- og ungdomsorganisasjoner, fortrinnsvis de som mottar driftstilskudd over sametingsbudsjettet, i henholdsvis nord-, lule- og sørsamisk område, foreslår selv sine respektive representanter. Sametingets årlige ungdomskonferanse foreslår medlemmer og varamedlemmer.

- Ungdomsrådets mandat skal fastsettes av ungdomsrådet selv.
- Sametinget fastsetter årlige budsjett for Sametingets samepolitiske ungdomsråd.
- Sametingets samepolitiske ungdomsråd kan selv opprette komiteer og/eller arbeidsutvalg som ungdomskonferansen selv finner formålstjenlig, innenfor det budsjett som Sametinget til enhver tid fastsetter.
- Det avholdes minst to faste årlige møter mellom Sametingsrådet og samepolitisk ungdomsråd. Sametingsrådet utpeker et av Sametingsrådets medlemmer til fast kontaktperson for ungdomsrådet og en fast kontaktperson i Sametingets administrasjon. Møtene betraktes som samarbeidsmøter hvor gjensidig informasjon utveksles. Referat fra møtene forelegges Sametingets plenum minst to ganger i året.
- Sametingets samepolitiske ungdomsråd har rett til å møte Sametingets ulike organ, politiske grupper (og komiteer – hvis omorganiseringsforslaget vedtas) i forbindelse med behandling av ungdomspolitiske saker og saker som utvalget anser som naturlige og påkrevd.
- Sametinget vil legge til rette for å gjøre ungdomsrådets medlemmer og varamedlemmer kjent med sametingssystemet, og gi disse muligheter til å holde seg løpende informert om og oppdatert på hva som skjer i Sametinget.

- Sametingets samepolitiske ungdomsråd skal gis anledning til å være tilstede i forbindelse med Sametingets plenum når relevante ungdomspolitiske saker plenumsbehandles.
- Det avsettes nødvendige administrative ressurser for utøvelsen av ungdomsrådets virksomhet, i tråd med ovennevnte intensjoner.
- Møtende medlemmer i Sametingets samepolitiske ungdomsråd gis utvalgsgodtgjørelse og får dekt reiseutgifter, i henhold til Sametingets reglement.
- Sametingets samepolitiske ungdomsråd kan kun avvikles ved vedtak i Sametingets plenum.

III. Votering

Av 39 representanter var 38 tilstede.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

10. Forslag 1 ble satt opp mot Sametingsrådets innstilling. Rådets innstilling ble vedtatt med 21 stemmer.

IV. Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Ragnhild Lydia Nystad, saksordfører	
2.	Anders Urheim	
3.	Jon Harald Skum	
4.	Åge Nordkild	
5.	Anders Urheim	
6.	Ragnhild Lydia Nystad, saksordfører	

VI. Sametingets vedtak

1 Funksjon/mandat

Sametingets ungdomspolitiske utvalg gis følgende funksjon/mandat fra 2003:

Sametingets ungdomspolitiske utvalg skal:

- Delta i planlegging, gjennomføring og etterarbeid i forbindelse med Sametingets ungdomskonferanser.
- Bidra til å styrke samiske unges medbestemmelse og innflytelse på Sametingets politikk gjennom å:
  - bistå Sametinget i arbeidet for å motivere flere unge samer til samfunns- og politisk engasjement, til å rekruttere flere unge inn i samemantallet, til å øke unges deltakelse ved valg til sameting og for å få flere unge representert på Sametinget og i tingets styrer og utvalg.
  - bistå Sametinget i utformingen av tingets fremtidige ungdomsprofil og ungdomspolitikk, slik at denne kan utformes på bredest mulig grunnlag, gjennom å fungere som kontaktledd mellom Sametinget og samisk ungdom, og som høringsinstans (intern og ekstern) for Sametinget i relevante saker.
  - følge med i og følge opp Sametingets arbeid i saker som angår de unge.
- Sametingets ungdomspolitiske utvalg kan tildeles oppgaver i forbindelse med aktuelle ungdomspolitiske saker. Utvalget kan også på eget initiativ arbeide med saker utvalget finner relevante. Utvalget kan fritt uttale seg til media og kan også ta opp saker som de finner relevante med andre instanser

2 Organisering

- Sametingets ungdomspolitiske utvalg oppnevnes av Sametingsrådet.
- Det avholdes to faste årlige møter mellom Sametingsrådet og ungdomspolitisk utvalg. Sametingsrådet utpeker et av rådsmedlemmene til fast kontaktperson for det ungdomspolitiske utvalget. Prioritering av saksområder for utvalgets arbeid påfølgende år drøftes mellom Sametingsrådet og Ungdomspolitisk utvalg under det første av de to faste årlige møtene.
- Sametingets ungdomspolitiske utvalg kan anmode om møter med Sametingets ulike organ i forbindelse med behandling av ungdomspolitiske saker. Utvalget har ikke talerett i Sametingets plenum.
- Sametinget vil legge til rette for å gjøre utvalgets medlemmer kjent med sametingssystemet, og gi utvalgets medlemmer muligheter til å holde seg oppdatert på hva som skjer i Sametinget.
- Sametingets ungdomspolitiske utvalg kan kun avvikles ved vedtak i Sametingets plenum.

Saken ble avsluttet 27. februar 2003 kl. 16.35.

Sak 11/03

Sametingets organisering - drøfting

Saken påbegynt 27. februar 2003 kl. 17.00.

I. Dokumenter

- Sametingets fremtidige organisering, avlevert 17. januar 1997
- Omorganisering – økonomiske og administrative konsekvenser

II. Forslag og merknader

Sametingsrådet fremmer følgende utkast til drøfting:

1 Saksframstilling

Sametingets president har ved et par anledninger gitt gruppelederne beskjed om at Sametingsrådet forbereder en sak om videreføring av Sametingets organisering. Sametinget har i budsjettet for 2003 vedtatt at (jf. punkt 3.1.12 Reserve-politisk organisering): ”*Sametinget vil fortsette arbeidet med sin politiske organisering i 2003. Sametinget ber Sametingsrådet i samråd med gruppelederne, fremme en sak om dette overfor plenum i løpet av første halvår 2003. Rådet bes spesielt vurdere behovet for å opprette komiteer i Sametinget*”.

Sametingets president drøftet saken med gruppelederne i møte 16.01.2003. På bakgrunn av drøftelsen ble presidentens notat i en noe endret form tilsendt Sametingets politiske grupper.

I forlengelse til dette legger Sametingsrådet med dette fram en sak om Sametingets organisering fram for Sametingets plenum til drøftelse. Det utviklet flere alternative modeller til drøftelse i forhold til presidentens notat. Dette for å få en bredest mulig drøftelse i Sametingets plenum. Det gjøres oppmerksom på at Sametingsrådet ikke har fattet endelige konklusjoner med hensyn til valg av modeller.

Når det gjelder tidsperspektivene for gjennomføring, synes behovet for tid til den politiske drøftelse og vurdering å være lengre enn antatt i presidentens notat. Tilsvarende gjelder vurderingen av økonomiske og administrative konsekvenser, og arbeidstakerorganisasjonenes deltakelse. Sametingsrådet ønsker derfor å gjennomføre den foreløpige drøftelsen i plenum i februar, før nærmere beslutninger om tidsperspektivet for endelig behandling og gjennomføring fattes.

Sametingets organisering er fastsatt i Sametingets grunnregler. I grunnreglene § 5-4 første ledd, heter det at forslag til endringer i grunnreglene må behandles av to påfølgende sameting før de er

gyldige. Denne saken er ikke et forslag om å endre grunnreglene, men et forslag om å prøve ut en ny form for organisering i form av en prøveordning. Dette for å vinne erfaringer i forhold til eventuelle forslag om endringer i grunnreglene, som senest må framsettes i Sametingets plenum i mai 2005, for at de kan behandles og eventuelt endres i neste valgperiode.

2 Vurdering

2.1 Bakgrunnen for omorganiseringsbehovet

I arbeidet med Sametingets organisering har forholdet mellom plenum og Sametingsrådet vært et av de største spørsmålene. Spørsmålet gjaldt om Sametinget skulle organiseres etter en parlamentarisk prinsipp eller etter formannskapsmodellen. Dette har Sametinget tatt stilling til, og har organisert seg etter det parlamentariske prinsippet. Dette spørsmålet tas ikke opp til ny vurdering i denne sak. Derfor ligger parlamentarismen til grunn for den videre drøftelse av organiseringen. Den andre dimensjonen som også ligger fast i det følgende er at Sametinget har konstituert seg i et flertall og et mindretall etter sametingsvalget 1997. Denne konstitueringen står fast som en premiss for den videre drøftelse. Tilsvarende gjør den nåværende balanse mellom flertallet og mindretallet i Sametinget.

Tidligere var også Sametingets underliggende råd en del av det ”totale bildet” som hadde noe med den ”parlamentariske balansen” mellom flertall og mindretall å gjøre. Ved nedleggelsen av de underliggende råd, ble opprettelsen av Sametingets tilskuddsstyre en del av denne balansen. Sametingets språkstyre er nå et fagstyre, som også er en del av Samisk språknemnd. Samisk språknemnd er vedtatt underlagt Samisk parlamentarisk råd. Språkstyret oppnevnes av Sametingsrådet, og skal ikke være en del av ”balansen” mellom flertallet og mindretallet (posisjon og opposisjon). Siden tilskuddsstyret er en del av den parlamentariske balansen mellom flertallet og mindretallet i Sametinget, må også tilskuddsstyret – og hele Sametingets tilskuddsforvaltning – være med som en del av drøftelsene om Sametingets organisering.

Sametinget har i sin virksomhet langt på vei ”vokst ut” av sin nåværende politiske organisering. Dette synes i alle fall å ha to årsaker:

- Sametinget har tatt på seg og fått overført flere arbeidsoppgaver enn tidligere. Sametingsrepresentantene reiser også en rekke nye saker som er viktige for utviklingen av samiske samfunnsforhold. Begge krever i seg selv økt kapasitet i Sametinget for oppfølging.
- Med nye ansvarsområder og oppgaver har behovet for å behandle detaljer i sakene økt. Dette har medført at sakene i langt sterkere grad er komplekse, enn om behandlingen kun gjaldt prinsipielle sider ved sakene. Dette i seg selv krever også økt kapasitet i Sametinget for oppfølging.

Den kapasitet Sametinget trenger i en slik sammenheng er både politisk og administrativ kapasitet. Sametinget har inntil nå for en stor del prioritert å bygge opp den administrative kapasitet til å møte disse utfordringene.

Sametingsrådet er det organ som først har merket det økte behov for kapasitet til å behandle saker. I tillegg til årsakene nevnt i de to foranstående punkter, var det også nokså klart at den siste omorganisering av Sametingets administrasjon, også ville kreve økt kapasitet i Sametingsrådet. Tilsvarende behov for økt kapasitet har også kommet til syne i Sametingets plenum. Representantene synes enkeltvis å få for liten tid til å gjøre seg kjent med sakene, og arbeide med disse i de politiske gruppene. I tillegg har gruppenes behov for å komme sammen på tvers av politiske skillelinjer økt. Det vitner blant annet den økte tendens i plenum til å måtte utsette voteringer i store saker etter debatten, for å ”se om man kan komme sammen til felles standpunkter i en del spørsmål der forslagene ikke ligger langt fra hverandre”.

2.2 Handlingsalternativer

Det er grovt sett to måter å nærme seg denne situasjonen på:

- 1 Holde fast på den nåværende organisering og foreta en mye sterkere prioritering av antall og type saker til behandling i Sametingsrådet og plenum. Alternativet innenfor nåværende organisering for å øke Sametingets kapasitet, vil være å tilføre det politiske nivå økte ressurser til å behandle saker. Dette vil neppe kunne være tilstrekkelig. Skal det politiske nivå makte å behandle flere saker enn i dag, selv med økte ressurser, vil det kunne medføre økt behov for antall møter i Sametingsrådet og i plenum. Dette vil igjen utløse behov for økte ressurser i administrasjonen. Hvilke ressurser som behøves til å følge dette opp i praksis, vil avhenge av hvilken løsning som helt konkret velges.
- 2 Gjøre noe med strukturen i Sametingets behandling av saker på det politiske nivå. Dagens situasjon synes å være at strukturen i seg selv er blitt til hinder for at Sametinget kan ta i bruk den politiske kapasitet og kompetanse Sametinget i sum besitter blant sametingsrepresentantene. Det gjelder både i flertallsgrupperingen og i mindretallet. Sett i et kapasitetsmessig perspektiv vil det være både viktig og riktig å ta i bruk disse. Dessuten er det knyttet en del politiske sider med hensyn til demokrati og deltakelse til spørsmålet om å involvere flere sametingsrepresentanter grundigere i Sametingets virksomhet. Dette bør ideelt sett veie tyngre politisk sett en spørsmålet om kapasitet. Men makter vi å finne fram til organisatoriske arbeidsformer der begge disse dimensjonene faller mer sammen enn i dag, er mye vunnet. Den eneste mer realistiske organisatoriske måte å legge forholdene bedre til rette for sametingsrepresentantene til å kunne delta grundigere i Sametingets arbeid, er å opprette komiteer i Sametinget. Når det gjelder behovet for ressurser til å følge opp dette, vil det avhenge av hvordan man helt konkret gjennomfører arbeidet.

Et valg mellom disse to handlingsalternativene medfører uansett konsekvenser. Og det er et åpent spørsmål om disse to er egentlige reelle likeverdige handlingsalternativer for Sametinget. Sett i et organisasjonsteoretisk perspektiv vil flere kunne hevde at dagens organisering av Sametinget (punkt 1) utgjør en forutsetning for en videreutvikling (punkt 2). Andre igjen vil kunne hevde at dette har også Sametinget erfart i sin praktiske virksomhet. Noe må gjøres i forhold til dagens situasjon.

På denne bakgrunn er følgende med i videreføringen av Sametingets organisering:

- Opprettelse av komiteer (punkt 2.3)

- Sametingsrådets rolle og arbeidsoppgaver (punkt 2.4)
- Organisering av arbeidet med Sametingets tilskuddsforvaltning (punkt 2.5)

2.3 Opprettelse av komiteer

Sametingets representanter deles inn i komiteer. Sametingsrådet vil fortsatt fremme forslag til vedtak, som blir behandlet i komiteens innstilling. Møtelederskapet bestemmer hvilke saker som oversendes de respektive komiteer. Det fremmes to alternative modeller til komitesammensetting:

2.3.1 Tre komiteer

Det opprettes tre komiteer, som får sakene oversendt fra møtelederskapet. Komiteene settes sammen av alle sametingsrepresentantene, slik det framgår av nedenforstående tabell:

Antall representanter fra:

Flertallet	Mindretallet	Sum	Komitenavn	Ledes av leder fra:
7	7	14	Plan og finans	Flertallet m/dobbelstemme
6	6	12	Oppvekst og utdanning	Flertallet m/dobbelstemme
7	6	13	Næring og kultur	Mindretallet
20	19	39		Sum

De komiteer som har likt antall representanter fra flertallet og mindretallet må ledes av en leder fra flertallet med dobbelstemme. Dette for at komiteenes innstillinger til plenum skal gjenspeile det flertall (posisjon) og mindretall (opposisjon) som er i plenum. Modellen medfører at nestlederne også må velges fra flertallet, som igjen medfører at nestlederen i komiteen som ledes av mindretallet, også må være fra mindretallet. Sametingets kontrollkomite er i dag sammensatt på tilsvarende måte. Lederen og nestlederen er fra mindretallet.

Sametingets delegasjon til Samisk parlamentarisk råd (SPR), legger fram innstillinger overfor plenum i sine saker.

2.3.2 Fire komiteer

Det opprettes fire komiteer, som får sakene oversendt fra møtelederskapet. Komiteene settes sammen av alle sametingsrepresentanter med unntak av presidenten. Sametingets nåværende kontrollkomite utvides med to medlemmer til kontroll- og konstitusjonskomite (Behandler saker som i dag, forretningsorden, godtgjørelser, og lignende).

Flertallet	Mindretallet	Sum	Komitenavn	Ledes av leder fra:
6	5	11	Plan og finans	
6	5	11	Oppvekst og utdanning	
6	5	11	Næring og kultur	
1	4	5	Kontroll og konstitusjon	Mindretallet
19	19	38		Sum

Med denne modellen unngås at lederne sitter med dobbeltstemme. Det kan da veksles mellom leder/nestleder fra posisjon/opposisjon og vise versa. To av de tre komiteene ledes av posisjonen, og en av opposisjonen, etter nærmere forhandlinger.

Sametingets delegasjon til Samisk parlamentarisk råd (SPR), legger fram innstillinger overfor plenum i sine saker.

2.3.3 Saksflyten i en komite

Saksflyten og saksbehandlingen i en komite fra saken mottas til innstillingen overfor plenum er ferdig, er i grove trekk følgende:

Sametingsrådet behandler saken på vanlig måte og fremmer forslag til vedtak. Deretter oversendes saken til møtelederskapet. Dette kan skje jevnlig gjennom året og ikke slik som nå, rett før plenum. Møtelederskapet oversendes saken til den respektive komite for behandling og bestemmer når saken skal behandles i plenum. Komitelederen gis beskjed om behandlingstidspunkt. Det forutsettes at komiteene kun skal behandle saker som skal behandles i plenum.

Komiteene skal velge leder, nestleder og sekretær. Den politisk valgte sekretæren har egentlig ikke andre oppgaver enn sammen med leder og saksordfører å skrive under innstillingen.

Leder i komiteen innkaller til telefonmøte hvor saksordfører for saken velges. I store saker velges det ofte saksordførere for hvert kapittel eller for hvert saksområde. Komitesekretæren skriver et referat av sakens kapitler som er en innledning til innstillingen. Saksordføreren merknader er ofte ”objektive” i første utkast for å samle mest mulig støtte for merknadene. Det står derfor alltid i første utkast: Komiteen i stedet for gruppa: Komiteen mener at ... Senere vil også saksordfører skrive: ”(Gruppens navn) gruppe går inn for...” Dette skjer hvis saksordføreren ikke får flertall for sine første merknader.

Saksordfører skriver første utkast til eventuelle merknader som sendes komited medlemmene. Leder i komiteen innkaller til møte før plenumsmøtet hvor de andre gruppene kommer med eventuelle merknader til saken. Nå begynner arbeidet med å samordne merknader der hvor det er hensiktsmessig. Gruppene kan også fremme motforslag til rådets forslag. Det gis også anledning til å oversende spørsmål til rådet eller å innkalle rådet for å oppklare uklarheter. Gruppene skriver selv merknadene. (Hvis det er ønskelig bør de gis opplæring i forhold til dette). Merknadene leveres komitesekretæren (administrativ) som skriver disse inn i dokumentet og merker av hva som er nye merknader. Hvis komiteen ikke har noen merknader skrives det: Komiteen har ingen merknader til saken. Flertallsforslag skrives foran mindretallsforslag. Komitesekretæren holder styr på dokumentet.

Med små grupper vil ikke alle gruppene være representert i alle komiteer. De som ikke er representert leverer inn forslag til saken på vanlig måte, slik som i dag.

Før arbeidet i komiteen er ferdig, bør gruppene ha møte, og hvis alle komiteene har møter samtidig, kan komitearbeidet ta pause og gruppene ha møte.

Noen steder for eksempel i Nordland fylkeskommune er komitemøtene åpne, mens de i Stortinget er lukkede. Det bør drøftes nærmere om komitemøtene er egnet for offentligheten, og om åpne møter virker mer bindende for representantene enn lukkede møter. Hensikten med møtene bør være at de er kreative arbeidsmøter, hvor det også er lov til å skifte mening underveis. Åpne møter vil også kunne ta bort interessen for plenum og interessen overføres til komitemøtene.

Når komiteen er ferdig oversendes innstillingen til møtelederskapet som legger sakene fram for representantene. Her må også forretningsorden endres, da tidsfristen vil bli en annen, sannsynligvis ikke mer enn 24 timer. Det vil si at saken har ligget ute (vært hos representantene i 24 timer).

2.3.4 Møtelederskapet

Sametingets møtelederskap beholder de arbeidsoppgaver de har i dag, og overføres i tillegg det ansvar og de oppgaver som har med representantenes og de politiske gruppenes tarv å gjøre.

2.4 Sametingsrådets rolle og arbeidsoppgaver

Sametingsrådets rolle og arbeidsoppgaver må fortsatt å være *"å forestå ledelse og drift av Sametingets virksomhet"*, slik det heter i Sametingets forretningsorden § 20 første ledd. Med opprettelsen av komiteer bortfaller arbeidet med å *"fremme innstilling overfor plenum"* i de saker som framgår av fjerde ledd. Dagens arbeid med å utforme innhold og forslag i sakene opprettholdes, men de oversendes Sametingets møtelederskap. Møtelederskapet har deretter ansvaret for den videre framdrift i sakene overfor plenum.

Bestemmelsene i femte ledd om å fremme meldinger på ulike politikkområder må fortsatt gjelde. Det samme med sjette ledd om å legge fram en beretning om Sametingsrådets virksomhet mellom plenumsmøtene. Bestemmelsen om at rådet kan fremme redegjørelser overfor plenum innenfor ulike saksområder i siste ledd opprettholdes.

Meningen med de foranstående forslag er også å sette Sametingsrådet i en mer rendyrket "regjeringsposisjon". Rådets medlemmer skal fortsatt delta på plenumsmøtene og i komiteene. Bestemmelsen om presidenten som leder av Sametinget opprettholdes.

2.5 Sametingets tilskuddsforvaltning

Sametingets tilskuddsforvaltning foretas i dag av plenum, tilskuddsstyret, delegasjonen til SPR, og i en viss grad Sametingsrådet. Siden Sametingsrådet med forslaget om å opprette komiteer "mister" noe av sin posisjon overfor plenum, må dette kompenseres for å beholde dagens balanse mellom flertallet og mindretallet. Siden Sametingets tilskuddsforvaltning er blitt en del av denne balansen, foreslås kompensasjonen gjort innenfor tilskuddsforvaltningssystemet.

Det foreligger flere alternativer vedrørende organisering av tilskuddsforvaltningen, men uansett alternativ: Plenum skal fortsatt fordele Sametingets bevilgninger til flest mulige formål, slik som i dag. Det spørsmålet gjelder er fordeling av midler etter søknader.

2.5.1 Opprettholde dagens tilskuddsstyre

Et alternativ vil kunne være å opprettholde dagens tilskuddsstyre med Sametingsrådet som klageorgan som i dag. Dette synes å være mindre realistisk. I praksis vil det ikke være å overføre noen form for ”kompensasjon” til Sametingsrådet når det gjelder det parlamentariske forholdet mellom flertallet om mindretallet.

I dagens ordning fordeler Sametingets delegasjon til Samisk parlamentarisk råd midler fra post 57 Internasjonalt samarbeid (jf. punkt 2.5.2 nr. 4 nedenfor).

2.5.2 Tilskuddsstyret regionaliseres (desentraliseres)

- 1 Behandlingen av søknader om tilskudd til næringsformål og enkelte kulturprosjekter regionaliseres. Norge deles inn i tre geografiske tilskuddsområder. Antall medlemmer i det regionale styret tar utgangspunkt i antall valgkretser til sametingsvalg for det geografiske området.

A: Valgkretsene 1-6 (hele Finnmark fylke)

Regionalt styre: 6 sametingsrepresentanter/vara

Kontorsted for saksbehandling: Karasjok

B: Valgkretsene 7-9 (hele Troms fylke)

Regionalt styre: 3 sametingsrepresentanter/vara

Kontorsted for saksbehandling: Kåfjord¹

C: Valgkretsene 10-13 (No-N, Mi-N, Sør-S og Sør-N)

Regionalt styre: 4 sametingsrepresentanter/vara

Kontorsted for saksbehandling: Tysfjord

Plenum oppnevner de regionale styrene etter forholdstallsmetoden.

Plenum fastsetter den årlige bevilgning til hvert regionalt styre i sin årlige fordeling av påfølgende års budsjett i november. Det kan settes av en liten reserve som Sametingets plenum i budsjettreguleringen i mai fordeler til (de)n region(er) som har størst behov.

Klageorgan: Sametingsrådet

- 2 Sametinget inngår en samarbeidsavtale med de samiske kunstnerorganisasjonene om forvaltningen av tingets tilskuddsordning til samiske kunsthaglige og kulturhaglige prosjekter og tiltak. Avtalen omfatter mål, strategier, sammensetning av tilskuddsorgan, saksbehandling, administrasjon og andre nødvendige bestemmelser.

Plenum fastsetter det årlige fordelingsbeløpets størrelse.

---

¹ Dette kontoret er ennå ikke flyttet fra Tromsø til Kåfjord. Gjennomføringen av planene om utvidelse av Aja samisk senter i Kåfjord vil virke inn på tidsperspektivet for den praktiske gjennomføringen.

- 3 Sametingets språkstyre overføres tilskuddsordningen til samiske språkprosjekter innenfor og utenfor forvaltningsområdet for samisk språk (postene 53.2 og 53.3). (Dette bør vurderes gjennomført uansett modell som velges).
Klageorgan: Sametingsrådet
- 4 Delegasjonen til SPR beholder fordelingen av post 57 Internasjonalt arbeid slik de gjør i dag. Samiske organisasjoner og foreninger som i dag mottar støtte til samarbeid over landegrensene fra post 55.1 Samiske hovedorganisasjoner, overføres til post 57. (Denne flyttingen bør gjennomføres uansett modell som velges).
- 5 Sametingsrådet beholder tilskuddsmidlene til:
  - Samiske helse- og sosialtiltak
  - ”Politiske initiativ” (små tilfeldige tiltak)
  - Samiske hovedorganisasjoner

I tillegg avsettes det midler til Sametingsrådet til:

- Forskning- og utredningstiltak (FoU)
- Regionale utviklingstiltak
- Likestillingsmidler
- Informasjonstiltak
- Læremidler til grunnskole og videregående opplæring
- Kompetanseheving
- Tilskudd til samiske barnehager
- Mobile bibliotek tjenester (samiske bokbusser)

2.5.3 Tilskuddsstyrets oppgaver overføres Sametingsrådet

Et alternativ vil kunne være å overføre tilskuddsstyrets oppgaver til Sametingsrådet. Dette kan gjennomføres ved at:

1. Sametingsrådet fordeler midlene selv etter søknader. Språkstyret fordeler midler til språkprosjekter etter søknader, jf. punkt 2.5.2 nr. 3 foran. Delegasjonen til SPR fordeler midler slik det framgår av punkt 2.5.2 nr. 4 foran.

Dersom kapasitetshensyn tilsier det, kan den praktiske tilskuddsfordelingen foretas ved at :

2. Rådet oppnevner et tilskuddsstyre som settes sammen av kulturarbeidere, næringslivsfolk og politikere til å forestå den praktiske fordelingen av midlene etter søknader. Språkstyret fordeler midler til språkprosjekter etter søknader, jf. punkt 2.5.2 nr. 3 foran. Delegasjonen til SPR fordeler midler slik det framgår av punkt 2.5.2 nr. 4 foran.
3. Kunstnerorganisasjonene får hånd om en andel av kulturmidlene slik det framgår av punkt 2.5.2 nr. 2 foran. Språkstyret fordeler midler til språkprosjekter etter søknader, jf. punkt 2.5.2 nr. 3 foran. Delegasjonen til SPR fordeler midler slik det framgår av punkt 2.5.2 nr. 4 foran. Sametingsrådet fordeler de næringsmessige midlene.

2.5.4 Tilskuddsstyret beholder de næringsmessige midlene, resten overføres Sametingsrådet

Et alternativ vil kunne være å beholde sammensettingen av dagens tilskuddsstyre. Det fordeler kun midler til næringsmessige formål (næringsstyre). Resten av midlene overføres Sametingsrådet.

Språkstyret og delegasjonen til SPR fordeler midler slik det framgår av punkt 2.5.2 nr. 3 og 4 foran.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Sametingsrådet har ikke vurdert de økonomiske og administrative konsekvenser de ulike modellene medfører. Rådet tar sikte på å fremme en grovskisse over disse til plenumsmøtet.

III. Votering

Av 39 representanter var 38 tilstede.

Saken ble avsluttet uten votering.

IV. Protokolltilførsel

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Sven-Roald Nystø, saksordfører	
2.	Egil Olli	
3.	Jon Erland Balto	
4.	Birger Nymo	
5.	Svein Peter Pedersen	Steinar Pedersen
		Birger Nymo
		Svein Peter Pedersen
6.	Berit Ranveig Nilssen	Stig Eriksen
7.	Ove Johnsen	Åge Nordkild
		Birger Nymo
		Sven-Roald Nystø
		Ove Johnsen
8.	Janoš Trosten	
9.	Willy Ørnebakk	
10.	Geir Tommy Pedersen	Egil Olli
		Geir Tommy Pedersen
11.	Ragnhild Lydia Nystad	
12.	Ann-Mari Thomassen	

13.	Terje Tretnes	
14.	Willy Olsen	Birger Nymo
15.	Isak Mathis O. Hætta	Svein Peter Pedersen
		Berit Ranveig Nilssen
		Ole Henrik Magga
		Isak Mathis O. Hætta
16.	Sven-Roald Nystø	

VI. Sametingets vedtak

Se pkt. III.

Saken ble avsluttet 27. februar 2003 kl. 18.30.

Sak 12/03

Opprettelse og utvidelse av nasjonalparker og landskapsvernområder

Saken påbegynt 28. februar kl 08.31.

I. Dokumenter

1. Sametingets vedtak i Sak 31/92 Stortingsmelding nr. 62 (1991-92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge
2. Sametingets vedtak i Sak 24/02 Stabbursdalen nasjonalpark og verneområde
3. Sametingets vedtak i Sak 34/02 – Stortingsmelding nr. 55 (2000-2001) Om samepolitikken og stortingsmelding nr. 33 (2001-2002) Tilleggsmelding til stortingsmelding nr 55 Om samepolitikken Kap. *Arealforvaltning i samiske bruks- og bosettingsområder og Mijøpolitikk*
4. Sametingets vedtak i Sak R 117/00 Erklæring om bærekraftig utvikling
5. Sametingets vedtak i Sak R 43/01 Verneplanprosessen i Tysfjord-Hellemo
6. Sametingets vedtak i Sak R 72/02 Forslag til nasjonalparker, landskapsvernområder og naturreservat i Verdal/Snása/Lierne og Hartkjølen. Høring
7. Sametingets vedtak i Sak R 73/02 Forslag til opprettelse av Møysalen nasjonalpark og Møysalen landskapsvernområde. Høring.
8. Sametingets vedtak i Sak R 112/02 Forslag til Skarvan-Roltdalen nasjonalpark, Sør- og Nord-Trøndelag fylke. Høring.
9. Sametingspresidentens notat av 04.01.02 til statsråd Børge Brende
10. Sametingspresidentens notat av 09.12.02 til statsråd Børge Brende
11. Kongelig resolusjon av 20.12.02 om Verneplan for Stabbursdalen med utvidelse av Stabbursdalen nasjonalpark/rávttošvuomi álbmotmeahcci med vedlagt forskrift
12. Sametingspresidentens brev av 30.01.03 til statsråd Børge Brende
13. Sak 13/03 Opprettelse og utvidelse av nasjonalparker og landskapsvernområder.

II. Forslag og merknader

Sametingsrådets innstilling overfor Sametinget:

1. Samiske arealinteresser og rettigheter knyttet til naturressurser er mangesidige, her kan nevnes samiske utmarksnæringer, reindrift, laksefiske, kyst- og fjordfiske, kulturlandskap og kulturminner. Sametinget mener det er svært viktig at reindriftsrettighetene ikke innskrenkes ved utvidelser av verneområder. Samtidig er det beklagelig og kritikkverdig at det i vernesammenheng ikke tas tilstrekkelig hensyn til andre samiske interesser enn reindrift. Det virker også som at lokalbefolkningens rettigheter og interesser generelt ikke vektlegges slik de burde. Det foregår i dag omfattende arbeid med opprettelse og utvidelse av nasjonalparker og

landskapsvern i samiske områder, som en oppfølging av St.meld. 62 (1991-92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder. Av 50 planlagte, pågående og gjennomførte verneplanprosesser er 18 i samiske bruks- og bosettingsområder. Sametinget er i mot at dette verneplanarbeidet skjer uten at internasjonal miljørett og internasjonal urfolksrett ses i en nødvendig og helhetlig sammenheng.

2. Sametinget er inneforstått med at arbeidet med gjennomføring av St.meld 62 (1991-92) er en del av Norges oppfølging av internasjonale miljøkonvensjoner for miljøvennlig og bærekraftig utvikling (bl.a Konvensjonen om biologisk mangfold og UNESCO-konvensjonen om verdens natur og kulturarv). Sametinget kan imidlertid ikke akseptere regjeringens oppfølging av internasjonale miljøforpliktelser så lenge dette ikke også tar hensyn til internasjonale urfolksrettigheter.
3. Sametinget mener at det er i strid med Norges forpliktelser etter ILO konvensjonen nr. 169 å sette i gang store verneplanprosesser uten å la urfolk delta som likeverdig part i alle faser av planarbeidet, slik ILO konvensjonen artikkel 7 nr. 1 krever. Sametinget har ved flere anledninger gitt klart uttrykk for dette ved blant annet å kreve at samiske lokalsamfunn og Sametinget blir inkludert og satt i stand til likeverdig deltakelse i slike verneplanprosesser.
4. Sametinget vil understreke at FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter av 1966 (SP) artikkel 27 verner samenes tradisjonelle former for næringsutøvelse, det materielle kulturgrunnlaget for samisk kultur.
SP artikkel 27 beskytter mot statlige inngrep som begrenser gruppens utøvelse av sin kultur og staten har også en vid plikt til å sikre at urfolk får aktiv støtte, bl.a gjennom økonomisk støtte og for involvering i beslutninger som har betydning for urfolks kultur.
5. Sametinget vil også framheve betydningen av Konvensjonen om biologisk mangfold av 1992, artikkel 8j, som omhandler urfolks kunnskaper, innovasjoner og praksiser for bevaring av det biologiske mangfoldet. Statene som har ratifisert konvensjonen pålegges i sin nasjonale lovgivning å bevare og opprettholde urfolks- og lokalsamfunns kunnskaper, innovasjoner og praksiser, som representerer tradisjonelle livsstiler av betydning for bevaring av bærekraftig bruk av biologisk mangfold. Verneprosesser og vernevedtak som ikke tilrettelegger for dokumentasjon, beslutningsprosesser og forvaltningsregimer som virker til å bevare og opprettholde samiske kunnskaper og fornyelser forstår Sametinget å være i strid med biokonvensjonen.
6. Sametinget mener at vern i samiske områder kan virke til å beskytte de materielle forutsetningene for opprettholdelse og videreføring av samisk kultur. Dette forutsetter imidlertid en likeverdig deltakende verneprosess, et verneinnhold og et forvaltningsregime som ikke virker fremmedgjørende, men styrkende for samisk kultur med næringer og samfunnsliv.
7. Regjeringen fattet vedtak om vern av Stabbursdalen nasjonalpark i desember 2002. I Sametingets vedtak til forslaget om opprettelsen av Stabbursdalen nasjonalpark ble det gitt klart uttrykk for at verneplanprosessen ikke var i tråd med ILO konvensjonen. Sametinget krevde i

denne saken at planarbeidet ble stoppet og at det gjennom drøftinger/forhandlinger mellom Sametinget og regjeringen ble foretatt avklaring av forutsetninger for verneplanarbeidet, og avklaringer av hvordan prosessene i saker om opprettelse og utvidelse av nasjonalparker og verneområder skal gjennomføres for å sikre samiske rettigheter. Regjeringen har vektlagt naturgrunnlaget til samisk kultur og næringsutnyttelse i formålsparagrafen til nasjonalparken. Dette må nærmere presiseres. Når det gjelder de øvrige vernebestemmelsene har regjeringen i for liten grad tatt hensyn til samiske utmarksnæringer. Regjeringen har ikke lagt til rette for en likeverdig deltakelse i beslutningsprosessen for det samiske lokalsamfunnet og Sametinget før vedtaket om vern i Stabbursdalen. Sametinget har derfor sterke innvendinger mot regjeringens vernevedtak. Sametinget krever snarest samtaler med regjeringen om hvordan en best kan legge til rette for fortsatt bruk av områdene for samiske næringer. Sametinget vil også ha muligheten til å komme tilbake til vernevedtaket når Stortinget har vedtatt en "Finnmarkslov".

8. Sametinget krever at det gjennomføres nye vurderinger av områder som er foreslått vernet i samiske områder før det kan fattes nye vernevedtak. Det må utarbeides klare retningslinjer for hvordan eventuelle verneprosesser skal gjennomføres for å sikre en likeverdig samisk deltakelse. Sametinget krever at en slik fornyet gjennomgang skjer i samarbeid mellom Sametinget og regjeringen, og at Sametinget settes ressursmessig i stand til å arbeide med miljøspørsmål i samiske områder på en helhetlig måte.

Forslag 1, representant Janoš Trosten, NSRs samarbeidsgruppe og SPs sametingsgruppe:

Tillegg til pkt. 6:

"Myndighetene er pålagt ved grunnlovens paragraf 110a, ILO-konvensjon nr. 169 og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter å utforme nasjonens verneprosessplaner i samiske områder i samarbeid med og i felles forståelse med Sametinget som samenes talerør."

Forslag 2, representant Willy Ørnebakk, Midtre-Nordland Siida, Fastboende liste, SVFs sametingsgruppe, APs sametingsgruppe, SPs sametingsgruppe, NSRs samarbeidsgruppe:

Punkt 1 første, andre og tredje setning erstattes med:

Samiske arealinteresser og rettigheter knyttet til naturressurser er mangesidige, her kan nevnes tradisjonell høsting av naturressurser, reindrift, laksefiske, kyst- og fjordfiske, jordbruk og kombinasjonsnæringer, kulturlandskap og kulturminner.

Sametinget mener at det er svært viktig at disse interesser og rettigheter ikke innskrenkes ved etablering og utvidelser av verneområder.

Punkt 4, setningen endres til:

Sametinget vil understreke at FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter av 1966 (SP) artikkel 27 verner samenes tradisjonelle former for høsting av utmarksressurser, kulturutøvelse og næringsutøvelse, dette er med på å danne det materielle kulturgrunnlaget for samisk kultur.

Punkt 7 går ut og erstattes med:

Sametinget krever at regjeringen trekker tilbake vedtak gjort ved kongelig resolusjon av 20 desember 2002 vedrørende utvidelse av Stabbursdalen nasjonalpark og Stabbursdalen naturvernområde.

Bakgrunnen for Sametingets krav er henvisning til grunnlovens paragraf 110a, ILO-konvensjon nr. 169 og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter.

Sametinget anser regjeringens vedtak som ikke legitim for den samiske befolkning. Dette fordi Sametinget ikke i tilstrekkelig grad er blitt involvert i planarbeidet og i beslutningsprosessene.

Forslag 3, representant Willy Ørnebakk, SVFs sametingsgruppe, Midtre-Nordland Siida, Fastboende liste, APs sametingsgruppe

Punkt 6 endres til:

Sametinget har med beklagelse registrert at vern av naturområder har begrenset og hindret lokalbefolkningens tradisjonelle bruk av områdene. Sametinget mener at vern i samiske områder allikevel kan medvirke til å beskytte de materielle forutsetningene for opprettholdelse, utvikling og videreføring av samisk kultur. Dette forutsetter en likeverdig deltakende verneprosess, et verneinnhold og et forvaltningsregime som ikke virker fremmedgjørende, men styrkende for samisk kultur med næringer og samfunnsliv.

Myndighetene må, sammen med Sametinget, utarbeide en mal på hvordan verneprosesser i samiske bruks- og bosettingsområder skal foregå.

Nytt punkt 9:

Verneplanen Tysfjord-Hellemo og bosettingen i Hellmofjorden.

Sametinget har som sak 34/02 under plenumsmøte i september 2002 behandlet regjeringens stortingsmelding om samepolitikken. Under kapitlet om arealforvaltning i samiske bruks- og bosettingsområder har Sametinget omtalt verneplanprosessen i Tysfjord-Hellemo-området og konkludert med følgende: *Den pågående verneplanprosessen i Tysfjord/ Hellemo-området skiftes ut med en nasjonal prosess der vern og framtidig bruk av områdene sees i sammenheng. Prosessen må også forankres i Samerettsutvalgets utredning for Troms, Nordland og Sørsameområdet for store samiske bruks- og ressursområder vurderes båndlagt og at alternative løsninger vurderes.*

Sametinget viser til Innst.S.nr.110 - Innstilling fra Stortingets kommunalkomiteé om samepolitikken der verneplanen Tysfjord-Hellemo er omtalt. Sametinget registrerer med stor beklagelse at kommunalkomiteen ikke har fulgt Sametingets oppfordring om å skifte ut den pågående verneplanprosessen etter Naturvernloven med en nasjonal prosess der vern og bruk skulle sees i sammenheng.

En slik nasjonal prosess ville samlet sett ha vært et langt bedre redskap for å komme frem til gode modeller for forvaltning av naturgoder i Tysfjord-Hellemo-området, og i tillegg hatt betydelig overføringsverdi for arealforvaltning i andre samiske bosettings- og bruksområder.

Sametinget har også oppfordret til vurdering av alternative løsninger, som kan være å trekke bosettings- og ressursområdet Hellmofjorden ut av verneplanen eller å la den pågående verneplanprosessen bero til Samerettsutvalget er ferdig med sitt arbeid.

Sametinget ser det som positivt at et flertall i kommunalkomiteen har framsatt forslag om at Hellemo-fjorden i sin helhet trekkes ut av verneplanarbeidet, men beklager at et flertall i Stortinget ser ut til å ville gå mot dette.

Stilt overfor det faktum at det er en nasjonal målsetting å sikre og utvikle bosettingen i Hellmofjorden, henstiller Sametinget til Stortinget:

1. Prinsipielt å trekke Hellmofjorden med omliggende landområder ut av verneplanen Tysfjord-Hellemo.
2. Subsidiært å la den pågående verneplanprosessen bero inntil Samerettsutvalget har lagt frem resultatene av sitt arbeid som nå er påbegynt og som innebærer å *utrede og komme med forslag til hvordan man skal trygge den samiske befolknings muligheter til å utnytte naturressursene i sine bruksområder* - som det blant annet heter i utvalgets mandat.

Forslag 4, representant Willy Ørnebakk, APs sametingsgruppe:

Punkt 1 ny tredje setning:

Sametinget mener at det ikke er grunnlag for å innskrenke reindriftsrettighetene ved etablering eller utvidelser av verneområder.

III. Votering

Av 39 representanter var 38 tilstede.

- Forslag 3 pkt 9 og Sametingsrådets innstilling pkt 6 og 7 ble trukket tilbake

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

1. Forslag 1 ble vedtatt med 36 stemmer.
2. Forslag 2 ble vedtatt med 36 stemmer.
3. Forslag 3 ble vedtatt med 36 stemmer.

4. Forslag 4 ble vedtatt med 34 stemmer

5. Sametingets innstilling med allerede vedtatte endringer ble vedtatt med 36 stemmer.

IV. Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Sven-Roald Nystø	Anders Urheim
		Sven-Roald Nystø
2.	Isak Mathis O. Hætta	
3.	Olaf Eliassen	Anders Urheim
		Olaf Eliassen
4.	Willy Ørnebakk	Sven-Roald Nystø
		Per A. Bæhr
		Willy Ørnebakk
5.	Per A. Bæhr	Olaf Eliassen
		Egil Olli
		Willy Ørnebakk
		Isak Mathis O. Hætta
		Per A. Bæhr
6.	Willy Olsen	
7.	Sten Erling Jønsson	
8.	Janoš Trosten	Willy Ørnebakk
9.	Olaf Eliassen	
10.	Willy Ørnebakk (til forr.orden)	
11.	Per A. Bæhr (til votering)	
12.	Sven-Roald Nystø	
13.	Olaf Eliassen (til votering)	
14.	Sven-Roald Nystø (til votering)	
15.	Willy Ørnebakk (til votering)	
16.	Sven-Roald Nystø	

IV. Sametingets vedtak

1. Samiske arealinteresser og rettigheter knyttet til naturressurser er mangesidige, her kan nevnes tradisjonell høsting av naturressurser, reindrift, laksefiske, kyst- og fjordfiske, jordbruk og næringskombinasjoner, kulturlandskap, kulturminner og jordbruks- og næringskombinasjoner. Sametinget mener at det er svært viktig at disse interesser og rettigheter ikke innskrenkes ved etablering og utvidelser av verneområder. Sametinget mener at det ikke er grunnlag for å

innskrenke reindrifftsrettighetene ved etablering eller utvidelser av verneområder. Det foregår i dag omfattende arbeid med opprettelse og utvidelse av nasjonalparker og landskapsvern i samiske områder, som en oppfølging av St.meld. 62 (1991-92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder. Av 50 planlagte, pågående og gjennomførte verneplanprosesser er 18 i samiske bruks- og bosettingsområder. Sametinget er i mot at dette verneplanarbeidet skjer uten at internasjonal miljørett og internasjonal urfolksrett ses i en nødvendig og helhetlig sammenheng.

2. Sametinget er inneforstått med at arbeidet med gjennomføring av St.meld 62 (1991-92) er en del av Norges oppfølging av internasjonale miljøkonvensjoner for miljøvennlig og bærekraftig utvikling (bl.a Konvensjonen om biologisk mangfold og UNESCO-konvensjonen om verdens natur og kulturarv). Sametinget kan imidlertid ikke akseptere regjeringens oppfølging av internasjonale miljøforpliktelser så lenge dette ikke også tar hensyn til internasjonale urfolksrettigheter.
3. Sametinget mener at det er i strid med Norges forpliktelser etter ILO konvensjonen nr. 169 å sette i gang store verneplanprosesser uten å la urfolk delta som likeverdig part i alle faser av planarbeidet, slik ILO konvensjonen artikkel 7 nr. 1 krever. Sametinget har ved flere anledninger gitt klart uttrykk for dette ved blant annet å kreve at samiske lokalsamfunn og Sametinget blir inkludert og satt i stand til likeverdig deltakelse i slike verneplanprosesser.
4. Sametinget vil understreke at FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter av 1966 (SP) artikkel 27 verner samenes tradisjonelle former for høsting av utmarksressurser, kulturutøvelse og næringsutøvelse, dette er med på å danne det materielle kulturgrunnlaget for samisk kultur.
5. Sametinget vil også framheve betydningen av Konvensjonen om biologisk mangfold av 1992, artikkel 8j, som omhandler urfolks kunnskaper, innovasjoner og praksiser for bevaring av det biologiske mangfoldet. Statene som har ratifisert konvensjonen pålegges i sin nasjonale lovgivning å bevare og opprettholde urfolks- og lokalsamfunns kunnskaper, innovasjoner og praksiser, som representerer tradisjonelle livsstiler av betydning for bevaring av bærekraftig bruk av biologisk mangfold. Verneprosesser og vernevedtak som ikke tilrettelegger for dokumentasjon, beslutningsprosesser og forvaltningsregimer som virker til å bevare og opprettholde samiske kunnskaper og fornyelser forstår Sametinget å være i strid med biokonvensjonen.
6. Sametinget har med beklagelse registrert at vern av naturområder har begrenset og hindret lokalbefolkningens tradisjonelle bruk av områdene. Sametinget mener at vern i samiske områder allikevel kan medvirke til å beskytte de materielle forutsetningene for opprettholdelse, utvikling og videreføring av samisk kultur. Dette forutsetter en likeverdig deltakende verneprosess, et verneinnhold og et forvaltningsregime som ikke virker fremmedgjørende, men styrkende for samisk kultur med næringer og samfunnsliv. Myndighetene må, sammen med Sametinget, utarbeide en mal på hvordan verneprosesser i samiske bruks- og bosettingsområder skal foregå. Myndighetene er pålagt ved grunnlovens paragraf 110a, ILO-konvensjon nr. 169 og

FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter å utforme nasjonens verneplanprosesser i samiske områder i samarbeid med og i felles forståelse med Sametinget som samenes talerør.”

7. Sametinget krever at regjeringen trekker tilbake vedtak gjort ved kongelig resolusjon av 20 desember 2002 vedrørende utvidelse av Stabbursdalen nasjonalpark og Stabbursdalen naturvernområde. Bakgrunnen for Sametingets krav er henvisning til grunnlovens paragraf 110a, ILO-konvensjon nr. 169 og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter. Sametinget anser regjeringens vedtak som ikke legitim for den samiske befolkning. Dette fordi Sametinget ikke i tilstrekkelig grad er blitt involvert i planarbeidet og i beslutningsprosessene.
8. Sametinget krever at det gjennomføres nye vurderinger av områder som er foreslått vernet i samiske områder før det kan fattes nye vernevedtak. Det må utarbeides klare retningslinjer for hvordan eventuelle verneprosesser skal gjennomføres for å sikre en likeverdig samisk deltakelse. Sametinget krever at en slik fornyet gjennomgang skjer i samarbeid mellom Sametinget og regjeringen, og at Sametinget settes ressursmessig i stand til å arbeide med miljøspørsmål i samiske områder på en helhetlig måte.

Saken ble avsluttet 28. februar 2002 kl. 10.28.

Sak 13/03

Fritak fra verv som medlemmer i møtelederskapet

Saken påbegynt 25. februar 2003 kl. 19.10.

I. Dokumenter

- Søknad av 31. januar 2003 fra Ole Henrik Magga – fritak fra verv som medlem i møtelederskapet
- Søknad av 22. februar 2003 fra Per Bjørn Lakselvnes – fritak fra verv som medlem i møtelederskapet

II. Forslag og merknader

Møtelederskapets innstilling overfor Sametinget:

1. Ole Henrik Magga fritas fra vervet som medlem og nestleder i møtelederskapet.
2. Per Bjørn Lakselvnes fritas fra vervet som medlem i møtelederskapet.

III. Votering

Av 39 representanter var 37 tilstede.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- 1 Møtelederskapets innstilling om fritak ble enstemmig vedtatt.

IV. Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Josef Vedhugnes, saksordfører	

VI. Sametingets vedtak

1. Ole Henrik Magga fritas fra vervet som medlem og nestleder i møtelederskapet.
2. Per Bjørn Lakselvnes fritas fra vervet som medlem i møtelederskapet.

Saken ble avsluttet 25. februar 2003 kl. 19.15.

Sak 14/03

Vern Vefsnvassdraget mot kraftutbygging

Saken påbegynt 28. februar 2003 kl. 08.12.

I. Dokumenter

II. Forslag og merknader

Forslag 1 fremmet av representant Per Solli, APs sametingsgruppe:

27. januar i år bekjentgjorde NVE at Vefsnvassdraget er tatt ut av ”Verneplanen for vassdrag”, og at man ønsker en prosess som kan ende med at vassdraget blir regulert til kraftproduksjon. Vefsnvassdraget er det siste store vassdraget i Norge som ikke er vernet eller utbygd. Vassdraget er vurdert å ha meget stor verneverdi i samtlige kategorier som er undersøkt, så som geologisk mangfold, biologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv, kulturmiljø, landbruk og samiske interesser.

De samiske interessene er svært mangfoldige, og omfatter både reindrift, jordbruk, utmarksnæringer og kulturminner. Alt dette spenner over en tidsepoke på flere hundre år. Sametinget krever at **Vefsnvassdraget** gis varig vern mot kraftutbygging.

III. Votering

Av 39 representanter var 36 tilstede.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

1. Forslag 1 ble vedtatt mot 1 stemme.

IV. Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Per Solli	
2.	Sven-Roald Nystø	

VI. Sametingets vedtak

27. januar i år bekjentgjorde NVE at Vefsnvassdraget er tatt ut av ”Verneplanen for vassdrag”, og at man ønsker en prosess som kan ende med at vassdraget blir regulert til kraftproduksjon.

Vefsnvassdraget er det siste store vassdraget i Norge som ikke er vernet eller utbygd.

Vassdraget er vurdert å ha meget stor verneverdi i samtlige kategorier som er undersøkt, så som geologisk mangfold, biologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv, kulturmiljø, landbruk og samiske interesser.

De samiske interessene er svært mangfoldige, og omfatter både reindrift, jordbruk, utmarksnæringer og kulturminner. Alt dette spenner over en tidsepoke på flere hundre år.

Sametinget krever at **Vefsnvassdraget** gis varig vern mot kraftutbygging.

Saken ble avsluttet 28. februar 2003 kl. 08.15.

Sak 15/03

Nei til krig i Irak

Saken påbegynt 28. februar 2003 kl. 08.16.

I. Dokumenter

II. Forslag og merknader

Forslag 1, representant Berit Ranveig Nilssen, NSRs samarbeidsgruppe og SPs sametingsgruppe:

Sametinget ser med bekymring på utviklingen i verdenssamfunnet i dag, da det kan synes som om verdensfreden er truet. Sametinget vil på det sterkeste henstille til FN om å gjøre alt som er mulig for å unngå krig i Irak. Enhver krigssituasjon er det sivilbefolkningen, kvinner og barn som vil lide mest. I Irak har sivilbefolkningen allerede lidd sterkt etter mange års diktatorisk styre og sanksjoner. Sametinget er svært bekymret for at denne konflikten kan utløse bruk av masseødeleggelsesvåpen som atom-, biologiske- og kjemiske våpen som kan få gi store ringvirkninger for hele verden.

Sametinget ser også med uro på det faktum at de internasjonale hjelpeorganisasjonene står uten økonomiske midler til å forberede seg på en humanitær krise ved en eventuell krig. Sametinget henstiller spesielt de nordiske landene om å gi betydelig støtte til hjelpeorganisasjonene, slik at de er best mulig rustet i forhold til denne krisen.

Sametinget har en grunnleggende tro på løsning av konflikter gjennom forhandlinger og fredelige midler, og oppfordrer den norske regjering til aktivt påvirke FN til å velge en fredelig løsning på Irak-konflikten.

III. Votering

Av 39 representanter var 37 tilstede.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

1. Forslag 1 ble enstemmig vedtatt.

IV. Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet protokolltilførsel i denne sak.

V. Talerliste og replikkordskifte

	Taler	Replikk
1.	Berit Ranveig Nilssen	
2.	Janoš Trosten (til forr.orden)	
3.	Willy Olsen (til forr.orden)	
4.	Janoš Trosten (til forr. orden)	
5.	Ragnhild Lydia Nystad (til forr.orden)	
6.	Svein Peter Pedersen (til forr. orden)	
7.	Terje Tretnes (til forr.orden)	
8.	Janoš Trosten (til forr. orden)	

VI. Sametingets vedtak

Sametinget ser med bekymring på utviklingen i verdenssamfunnet i dag, da det kan synes som om verdensfreden er truet. Sametinget vil på det sterkeste henstille til FN om å gjøre alt som er mulig for å unngå krig i Irak. Enhver krigssituasjon er det sivilbefolkningen, kvinner og barn som vil lide mest. I Irak har sivilbefolkningen allerede lidd sterkt etter mange års diktatorisk styre og sanksjoner. Sametinget er svært bekymret for at denne konflikten kan utløse bruk av masseødeleggelsesvåpen som atom-, biologiske- og kjemiske våpen som kan få gi store ringvirkninger for hele verden.

Sametinget ser også med uro på det faktum at de internasjonale hjelpeorganisasjonene står uten økonomiske midler til å forberede seg på en humanitær krise ved en eventuell krig. Sametinget henstiller spesielt de nordiske landene om å gi betydelig støtte til hjelpeorganisasjonene, slik at de står best mulig rustet i forhold til denne krisen.

Sametinget har en grunnleggende tro på løsning av konflikter gjennom forhandlinger og fredelige midler, og oppfordrer den norske regjering til aktivt påvirke FN til å velge en fredelig løsning på Irak-konflikten.

Saken ble avsluttet 28. februar 2003 kl. 08.30.